ГОРИ С ВИСОКА КОНСЕРВАЦИОННА СТОЙНОСТ

НА ТЕРИТОРИЯТА НА ТП “ДГС МЪГЛИЖ”

специализиран доклад

2017 год.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ 5

ВКС 1.1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ 5

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ 23

ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ 49

ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ* НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ* С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ. 51

ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ ИЛИ РЕФУГИИ. 53

ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ., ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ. 66

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА 66

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ 67

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ 69

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ 71

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ 72

ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ). 74

ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО/ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ. 77

Настоящото проучване е извършено в периода януари-май 2017 г., във връзка с определяне на горите с висока консервационна стойност (ГВКС) за територията на ТП Държавно горско стопанство (ДГС) Мъглиж и в изпълнение на Принцип 9 от стандарта за сертификация управлението на гори по системата на FSC. Инвентаризацията и проучванията са направени съгласно указанията на Практическо ръководство "Определяне, управление и мониторинг на ГВКС в България" (юни 2016), изготвено от WWF - DCP.

В Практическото ръководство за ГВКС е дадена дефиниция за ГВКС, включваща в себе си шест различни характеристики на гората или комбинации от тях, които определят нейната консервационна стойност. В общ план Ръководството дава и насоки за управление и стопанисване, които ще запазят или повишат тези консервационни стойности. При разработката на настоящия документ, екипът се е водил изцяло от определенията, праговете и оценките посочени в Практическото ръководство за ГВКС. Съответните дефиниции са адаптирани конкретно за земите и горите от горския фонд, управлявани от ТП ДГС Мъглиж. Посочените указания за стопанисване и мониторинг са разписани конкретно и съобразно спецификата на горите и начина им на управление на проучваната територия. Разработени са всички консервационни стойности, установени на територията на горското стопанство. Инвентаризацията на ГВКС, свързани с наличието на редки, застрашени и изчезващи видове е продължителен процес излизащ извън рамките на един сезон. Препоръчва се базата данни за разпространението на тези ВКС да бъде постоянно актуализирана от персонала въз основа на периодични техни наблюдения.

ТП ДГС Мъглиж управлява 24306 ха държавни горски територии. В териториялният обхват на стопанството попадат и 404 ха общински гори и 1002 ха гори на физически лица. По този начин, държавата, представлявана от ЮИДП Мъглиж и неговото териториално поделение (ДГС Мъглиж) държи монопола върху територията.

Държавно горско стопанство Мъглиж заема част от южните склонове на Централна Стара планина и част от северните склонове на Сърнена Средна гора. Територията му се намира в североизточната част на Старозагорска област. На север граничи с ТП ДГС "Плачковци"; на изток с ТП ДГС Гурково", на юг с ТП ДГС "Стара Загора" и на запад с ТП ДГС "Казанлък".

ТП ДГС Мъглиж контролира, стопанисва и опазва горския фонд на територията на цялата Община Мъглиж, включваща град Мъглиж и селата Борущица, Селце, Тулово, Дъбово, Сливито, Ветрен, Зимница, Шаново, Юлиево и Ягода и част от горския фонд на Община Николаево, включваща село Елхово.

Лесистостта на района е 56,0%, в т.ч. 52,4% на държавните територии.

Формата на стопанството наподобява трапец с дължина при основата 22 км (изток-запад) и височина (север-юг) около 27 км.

Релефът на стопанството е много разнообразен и богат на теренни форми. Старопланинският масив е изразен с характерните за средногопланинския релеф форми – високо издигнати билни заравненост с южно изложение, набраздени от широки слабо вкопани долинни врязвания, които преминават в стръмни сколонове и дълбоки разчленения. Релефът на Средногорския дял е нископланински, но се срещат места с надморска височина до 900 м (вр.Морулей - 895 м н.в.). Това е част от Сърнена Средна гора, северните склонове на която са заети от хълмисти равнини и разчленени плата с надморска височина от 200 до 400 м, които на места достигат де километър от коритото на р. Тунджа.

Средната надморска височина на дървопроизводителната площ на стопанството е 720 м. Ниският пояс (до 700-800 м н.в.) е зает от дъбови и габърови гори, а над 800 м. н. в. е поясът, зает от букови гори. Част от горите - особено габъровите и частично дъбовите, са издънкови.

Общият запас от дървесина (с клони) на територията на Държавно горско стопанств гр. Мъглиж днес възлиза на 4 529 600 куб.м. Най-разпространените дървесни видове са букът ; зимният дъб, по-малко разпространение имат благунът, церът, летният дъб, келявия габър , косматия дъб. Мащабните залесявания от близкото минало са довели до значително присъствие на иглолистните видове - основно бял бор, черен бор и смърч, като те съставляват една трета от насажденията на територията на стопанството. Територията на стопанството е обект на туризъм и курортолечение, особено насажденията в Старопланинската част. Санаториумът за белодробни заболявания в Радунци прави района още по-привлекателен.

Разнообразието на релефа, почвите и климата, са важни предпоставки за широкото флористично разнообразие на територията на ДГС Мъглиж. Защитените местности "Мъглижки клисура", "Туловска курия", "Юлиевска курия" и "Ветренска курия", както и природните забележителности "Малкият скок", "Големият скок", "Момите", "Войнишки камък", "Чепелев камък" и "Топлата дупка", могат да задоволят интереса не само на специалистите, но и на всички любители на природата.

В района на стопанството има подходящи условия за страничните ползувания от горите, като паша, сено, листников фураж, кори от мъждрян, новогодишни елхички горски плодове, билки – кантарион, липов цвят и някои други широко използвани билки.

Ловното стопанство създава условия за допълнителни доходи, чрез отстрел на дивеч за месо и ловни трофеи, а така също и за валутни постъпления.

Общо за десетилетието в ТП ДГС Мъглиж е предвидено да се залесят 749 ха .За добиване на необходимия посадъчен материал ДГС разполага със семепроизводствени насаждения с обща площ 489.5 ха. Залесяването се извършва само чрез садене на стандартни фиданки, за производството им стопанството разполага със собствен разсадник с площ от 208 дка.

Горското стопанство със своите икономически , екологически и социални функции е от съществено значение и играе важна роля за устойчевото развитие на общините.

Разнообразието на релефа, почвените характеристики и климата обуславят биологичното разнообразие на стопанството. Горските екосистеми в района са ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.

Основната част от горите на територията на ТП ДГС Мъглиж са включени в различните категории ВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

Настоящото проучване и идентификацията на ГВКС за територията на ДГС Мъглиж е извършено от екип експерти, в който влизат служители на стопанството и представители на ЛТУ-София, Национален природонаучен музей, София, членове на Ботаническото Дружество, представители на национално представени НПО. По време на процеса на идентификация на ГВКС за територията на ТП ДГС Мъглиж, екипът работи в тясно сътрудничество с екипа на горскостопанската единица. Ръководният състав на стопанството е преминал теоретично обучение за основните принципи по прилагането на методиката на Практическото ръководство "Определяне, стопанисване и мониторинг на гори с висока консервационна стойност в България".

През периода на проучванията са проведени консултации с представители на местните власти и сдружения за определяне на значимите за местните общности горски територии и съгласуване на режимите за стопанисване. По време на срещите те са информирани за проучването и за основните принципи на горите с висока консервационна стойност и е потърсено тяхното мнение относно възможностите за прилагане.

Препоръчително е при промени в новите горско и ловно-стопански планове на ТП ДГС Мъглиж да се интегрират резултатите от изследването и препоръчаните горскостопански мероприятия в него. Това ще допринесе за по-добро и екологосъобразно стопанисване на горските екосистеми в района.

ВКС 1. РАЗНООБРАЗИЕ ОТ ВИДОВЕ. КОНЦЕНТРАЦИИ НА БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ ВКЛ. ЕНДЕМИЧНИ, РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ И ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ВИДОВЕ, С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ

При определянето на тази ВКС се прави оценка на управлението на ТП ДГС Мъглиж, свързано с опазването на биологичното разнообразие и защитените територии и зони. Извършва се инвентаризация на важните за района видове с природозащитна стойност, както и въздействието на лесовъдските дейности върху тях и техните местообитания.

На национално ниво в Практическото ръководство за ГВКС са определени следните компоненти:

- Защитени територии и защитени зони
- Застрашени, изчезващи и ендемични видове
- Критични концентрации на видове

ВКС 1.1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

В България за ГВКС се смятат всички защитени територии и зони, както следва:

1. Горски територии в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

2. Горски територии в природни паркове, попадащи в зони предназначени за опазване на биологичното разнообразие, определени с плановете за управление по реда на ЗЗТ или паркоустройствените проекти по реда на Закона за горите (ЗГ);

3. Горски територии, в природни паркове които нямат устройствени документи;

4. Горски територии попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) – Натура 2000 зони.

1. Горски територии в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

На територията на ТП ДГС „Мъглиж“ има обявени редица защитени територии (ЗТ), които отговарят на т. 1 от ВКС 1.1. По смисъла на Закона за защитените територии има обявени един природен парк, четири защитени местности (ЗМ) и седем природни забележителности (ПЗ). Част от територията на стопанството попада в границите на природен парк "Българка" (ПП), който се управлява от Дирекция на природен парк "Българка", а в стопанско отношение, горските територии се стопанисват от ТП ДГС "Габрово", ТП ДГС "Плачковци" и ТП ДГС Мъглиж. Данни за защитените територии в ТП ДГС Мъглиж са посочени в Таблица 1.

Има обявени пет защитени зони, които отговарят на т. 4 от ВКС 1.1. и влизат в границите на ТП ДГС Мъглиж. Данни за защитените зони в ТП ДГС Мъглиж са посочени в Таблица 2.

1. Горски територии в резервати, поддържани резервати, национални паркове, защитени местности, природни забележителности, обявени по ЗЗТ;

I. Природни паркове

<u>1. Природен парк„Българка” (Код в регистъра: 10)</u>

Площ: 21772.16 хектара

Местоположение:

1. Област: Габрово, **Община:** Габрово, **Населено място:** гр. Габрово, с. Чарково

2. Област: Габрово, **Община:** Трявна, **Населено място:** гр. Плачковци, с. Престой, с. Радевци, с. Станчов хан

Попада на територията на РИОСВ Велико Търново

Попада на територията на следните Регионални дирекции по горите Велико Търново и Стара Загора: ДГС Плачковци, ДГС Габрово, ДГС Мъглиж

Документи за обявяване: Заповед No.РД-775 от 09.08.2002 г., бр. 86/2002 на Държавен вестник

Цели на обявяване: Опазване, възстановяване и поддържане на букови екосистеми и ландшафти в Габровския и Тревненския дял на Централна Стара планина.

Режим на дейности:

1. Забранява се извеждане на голи сечи във високостъблени гори, с изключение на тополовите, а в издънкови гори - с площ по-голяма от 3 хектара;

2. Забранява се внасяне на неприсъщи за района растителни и животински видове;

3. Забранява се паша на кози освен на определени за това места;

4. Забранява се събиране на вкаменелости и минерали, увреждане на скални образувания;

5. Забранява се замърсяване на водите и терените с битови, промишлени и други отпадъци;

6. Забранява се бивакуване и палене на огън извън определените места;

7. Забранява се добив на полезни изкопаеми по открит способ;

8. Забранява се добив и първична преработка (обогатяване) на метални полезни изкопаеми чрез прилагане на химически и химико-бактериологични методи и цианиди;

9. Забраняват се дейности и строителство, които не са разрешени със заповедта за обявяване на парка, плана за управление на парка и устройствените и технически планове и проекти;

10. Забранява се събиране на редки, ендемитни, реликтни и защитени видове, освен за научни цели;

Отдели и подотдели, попадащи в границите на ПП по ГСП: 330 1, 330 2, 330 3, 330 4, 330 5, 330 6, 330 а, 330 б, 330 в, 330 г, 330 д, 330 е, 330 ж, 330 з, 330 и, 330 к, 330 л, 330 м, 330 н, 330 о, 330 п, 330 р, 330 с, 330 т, 330 у, 331 1, 331 2, 331 3, 331 4, 331 5, 331 6, 331 7, 331 8, 331 а, 331 б, 331 в, 331 г, 331 д, 331 е, 331 ж, 331 з, 331 и, 332 1, 332 2, 332 3, 332 4, 332 5, 332 6, 332 а, 332 б, 332 в, 332 г, 332 д, 332 е, 332 ж, 332 з, 332 и, 333 1, 333 2, 333 а, 333 б, 333 в, 333 г, 333 д, 333 е, 333 ж, 333 з, 333 и, 333 к, 333 л, 333 м, 333 н, 333 о, 333 п, 333 р, 333 с, 333 т, 333 у, 334 1, 334 2, 334 3, 334 4, 334 5, 334 6, 334 а, 334 б, 334 в, 334 г, 334 д, 334 е, 334 ж, 334 з, 334 и, 334 к, 334 л, 334 м, 334 н, 334 о, 334 п, 334 р, 334 с, 335 1, 335 2, 335 а, 335 б, 335 в, 335 г, 336 1, 336 2, 336 3, 336 4, 336 5, 336 6, 336 7, 336 а, 336 б, 336 в, 336 г, 336 д, 336 е, 336 ж, 336 з, 336 и, 337 1, 337 а, 337 б, 337 в, 337 г, 337 д, 338 1, 338 2, 338 а, 338 б, 338 в, 338 г, 338 д, 338 е, 338 ж, 338 з, 338 и, 339 1, 339 2, 339 3, 339 4, 339 а, 339 б, 339 в, 339 г, 339 д, 339 е, 339 ж, 339 з, 339 и, 339 к, 339 л, 339 м, 339 н, 339 о, 339 п, 339 р, 339 с, 339 т, 339 у, 339 ф, 339 х, 340 1, 340 2, 340 а, 340 б, 340 в, 340 г, 340 д, 340 е, 340 ж, 340 з, 340 и, 340 к, 340 л, 340 м, 340 н, 340 о, 340 п, 340 р, 340 с, 341 1, 341 2, 341 3, 341 а, 341 б, 341 в, 341 г, 341 д, 341 е, 341 ж, 341 з, 341 и, 341 к, 341 л, 341 м, 341 н, 341 о, 341 п, 341 р, 342 1, 342 2, 342 3, 342 а, 342 б, 342 в, 342 г, 342 д, 342 е, 342 ж, 342 з, 342 и, 342 к, 342 л, 342 м, 342 н, 342 о, 343 а, 343 б, 343 в, 343 г, 343 д, 343 е, 343 ж, 343 з, 343 и, 344 1, 344 2, 344 3, 344 4, 344 а, 344 б, 344 в, 344 г, 344 д, 344 е, 344 ж, 344 з, 344 и, 344 к, 344 л, 344 м, 344 н, 344 о, 344 п, 344 р, 344 с, 344 т, 345 1, 345 2, 345 а, 345 б, 345 в, 345 г, 345 д, 345 е, 345 ж, 345 з, 345 и, 345 к, 345 л, 345 м, 345 н, 345 о, 346 1, 346 2, 346 3, 346 а, 346 б, 346 в.

II. Природни забележителности

<u>1. Природна забележителност „Малкият скок” (Код в регистъра: 114)</u>

Площ: 0.96 хектара

Местоположение: Област: Стара Загора, **Община:**Мъглиж, **Населено място:** гр. Мъглиж

Попада на територията РИОСВ Стара Загора

Попада на територията на РДГ Стара Загора: ДГС Мъглиж

Документи за обявяване: Заповед No.3039 от 03.10.1974 г., бр. 88/1974 на Държавен вестник

Документи за промяна: Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-950 от 28.12.2007 г., бр. 32/2008 на Държавен вестник

Цел на обявяване: Опазване на водопад по течението на р. Селченска

Режим на дейности:

1. Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения.

2. Забранява се пашата на добитък през всяко време.

3. Забранява се да се преследват и убиват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата и леговищата на същите.

4. Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения.

5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите.

6. Забранява се воденето на интензивни и голи главни сечи.

7. Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

2. Природна забележителност „Големият скок" (Код в регистъра: 90)

Площ: 1.01 хектара

Местоположение: Област: Стара Загора, **Община:** Стара Загора, **Населено място:**гр. Мъглиж

Попада на територията РИОСВ Стара Загора

Попада на територията на РДГ Стара Загора: ДГС Мъглиж

Документи за обявяване: Заповед No.3796 от 11.10.1965 г. на КГПП

Документи за промяна: Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-437 от 18.06.2007 г., бр. 61/2007 на Държавен вестник

Цел на обявяване: Опазване на водопад на р. Стара река

Режим на дейности:

1. Забранява се разкриването на кариери, къртене на камъни, копаене на пръст и пясък.

2. Забранява се риболова, ловуването, както и гърменето с всякакви оръжия и експлозиви.

3. Забранява се прокарването на пътища, строеж на сгради, изменението или замърсяването на водните течения.

4. Забранява се косенето на тревата, късането на цветята и събирането на билки и горски плодове.

5. Забранява се палене на огън, замърсяването на района с отпадъци от храна, както и всякакви действия, които замърсяват или рушат красивия пейзаж около водопада.

6. Разрешава се да се провеждат залесителни мероприятия за подобряване на ландшафта около тях.

7. Разрешава се в горите да се провеждат санитарна, изборна или групово-изборна сечи, с оглед подобряване украсните и защитни функции на гората.

8. Разрешава се прокарването на пътища и алеи и строителството на сгради, необходими за правилното ползване и стопанисване на защитените природни обекти.

3. Природна забележителност „Момите" (Код в регистъра: 104)

Площ: 1,02 хектара

Местоположение: Област: Стара Загора, **Община:** Стара Загора, **Населено място:** гр. Мъглиж

Попада на територията РИОСВ Стара Загора

Попада на територията на РДГ Стара Загора: ДГС Мъглиж

Документи за обявяване: Заповед No.3039 от 03.10.1974 г. на МГГП, бр. 88/1974 на Държавен вестник

Документи за промяна: Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-440 от 18.06.2007 г., бр. 61/2007 на Държавен вестник

Цел на обявяване: Опазване на скално образувание

Режим на дейности:

1. Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения

2. Забранява се пашата на добитък през всяко време

3. Забранява се да се преследват и убиват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата и леговищата на същите

4. Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения

5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите

6. Забранява се воденето на интензивни и голи главни сечи

7. Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества

4. Природна забележителност „Винишки камък" (Код в регистъра: 116)

Площ: 2.52 хектара

Местоположение:Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** гр. Мъглиж

Попада на територията РИОСВ Стара Загора

Попада на територията на РДГ Стара Загора: ДГС Мъглиж

Документи за обявяване: Заповед No.3039 от 03.10.1974 г. на МГТП, бр. 88/1974 на Държавен вестник

Документи за промяна: Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-431 от 18.06.2007 г., бр. 61/2007 на Държавен вестник

Цел на обявяване: Опазване на скално образувание

Режим на дейности:

1. Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения.

2. Забранява се пашата на добитък през всяко време.

3. Забранява се да се преследват и убиват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата и леговищата на същите.

4. Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения.

5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите.

6. Забранява се воденето на интензивни и голи главни сечи.

7. Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

5. Природна забележителност "Чепелев камък" (Код в регистъра: 117)

Площ 1 хектар

Местоположение: Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** гр. Мъглиж

Попада на територията РИОСВ Стара Загора

Попада на територията на РДГ Стара Загора: ДГС Мъглиж

Документи за обявяване: Заповед No.3039 от 03.10.1974 г.,на МГТП бр. 88/1974 на Държавен вестник

Цел на обявяване: Опазване на скално образувание

Режим на дейности:

1. Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения.

2. Забранява се пашата на добитък през всяко време.

3. Забранява се да се преследват и убиват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата и леговищата на същите.

4. Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения.

5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите.

6. Забранява се воденето на интензивни и голи главни сечи.

7. Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

6. Природна забележителност "Топлата дупка" (Код в регистъра: 115)

Площ: 1,01 хектара

Местоположение: Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** с. Борущица

Попада на територията РИОСВ Стара Загора

Попада на територията на РДГ Стара Загора: ДГС Мъглиж

Документи за обявяване: Заповед No.3039 от 03.10.1974 г.,на МГТП бр. 88/1974 на Държавен вестник

Документи за промяна: Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-433 от 18.06.2007 г., бр. 61/2007 на Държавен вестник

Цел на обявяване: Опазване на пещера

Режим на дейности:

1. Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения.

2. Забранява се пашата на добитък през всяко време.

3. Забранява се да се преследват и убиват дивите животни и техните малки или да се развалят гнездата и леговищата на същите.

4. Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък и пръст, с което се провежда и изменя естествения облик на местността и включително водните течения.

5. Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин, сталактити, сталагмити и други скални образувания в пещерите.

6. Забранява се воденето на интензивни и голи главни сечи.

7. Разрешава се воденето на санитарна сеч и изваждане престарелите дървета с влошени декоративни качества.

<u>7. Природна забележителност Група дървета от тис –землище с. Селце</u>

Площ: 0,6 хектара

Местоположение: Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** с. Селце

Попада на територията РИОСВ Стара Загора

Попада на територията на РДГ Стара Загора: ДГС Мъглиж

Документи за обявяване: Заповед № 11496/15.09.1948 г. ДР№ 110

Цел на обявяване: Опазване на защитен от закона вид

Природната забележителност е обявена със заповед № 11496/15. 09. 1948 г. ДР№ 110 и обхваща площ от 0,6 ха. Намира се на 9 км. югозападна посока от гара Кръстец и е в територията на ПП Българка. Находището е разположено на 1100 м.н.в. Това е едно от най – големите естествени находища на Балканският полуостров. Тисът е разположен като подлес в рядка букова гора и оформя в защитената площ интересен триетажен консервационен хабитат: бук – тис – лавровишна с единично разпръснати дървета от обикновена ела и явор. Характерно за находището е, че състоянието му е добро - с плододаващи екземпляри и добър виталитет – по цяла площ има семеначета от тис на една, две, три и повече години.

Отдели и подотдели, попадащи в границите на ПЗ по ГСП: 211 1, 219 1, 226 5, 235 6, 239 6, 330 в, 66 д.

III. Защитени местности

<u>1. Защитена местност „Мъглижката клисура” (Код в регистъра: 73)</u>

Площ: 239,6 хектара

Местоположение: Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** гр. Мъглиж.

Попада на територията РИОСВ Стара Загора

Попада на територията на РДГ Стара Загора: ДГС Мъглиж

Документи за обявяване: Заповед No.309 от 10.04.1986г. на КОПС.

Документи за промяна: Промяна в площта - актуализация със Заповед No.РД-945 от 28.12.2007 г., бр. 32/2008 на Държавен вестник

Цел на обявяване: Опазване на характерен ландшафт.

Режим на дейности:

1. Забранява се строителство освен предвиденото в устройствените проекти

2. Забранява се сечи, освен отгледни и санитарни, или съгласно устройствените проекти

3. Забранява се разкриването на кариери, минно-геоложки и други дейности, с които се повреждат или изменят както естествения облик на местността или водния и режим

4. Забранява се влизането, преминаването и паркирането на моторни превозни средства

5. Забранява се ловуване

6. Забранява се повреждане или унищожаване на скалните и пещерни образувания, археологичните и исторически обекти

7. Разрешават се мероприятия за подхранване на дивеча

8. Разрешава се зарибяване на реките и спортен риболов

9. Разрешава се ползване на сенокосните площи за добив на сено

10. Разрешава се залесяване с характерни за районите дървесни видове

11. Разрешава се паша на домашни животни (без кози) регулирана в зависимост от състоянието на насажденията и тревната покривка

2. Защитена местност „Туловска кория“ (Код в регистъра: 176)

Площ: 75.7 хектара

Местоположение: Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** с. Тулово

Попада на територията на РИОСВ Стара Загора

Попада на територията на РДГ Стара Загора: ДГС Мъглиж

Документи за обявяване: Заповед No.2593813.10.1961г.

Документи за промяна: Прекатегоризация със Заповед No.РД-852 от 18.09.2002 г., бр. 108/2002 на Държавен вестник

Цели на обявяване: Опазване на остатъци от вековна дъбова гора.

Режим на дейности:

1. Забранява се провеждането на всякакви сечи

2. Забранява се паша на добитък

3. Забранява се всякакви дейности, които биха станали причина за повреждането или изсъхването на вековните дървета

3. Защитена местност „Ветренска кория“ (Код в регистъра: 175)

Площ: 25.3 хектара

Местоположение: Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** с. Ветрен

Попада на територията на РИОСВ Стара Загора

Попада на територията на РДГ Стара Загора: ДГС Казанлък, ДГС Мъглиж

Документи за обявяване: Заповед No.РД-3384 от 08.12.1966 г., бр. 7/1967 на Държавен вестник

Документи за промяна:Прекатегоризация със Заповед No.РД-851 от 18.09.2002 г., бр. 108/2002 на Държавен вестник

Цели на обявяване: Опазване на стара дъбова гора.

Режим на дейности:

1. Забранява се да се секат, кастрят и повреждат дърветата, както и да се късат или изкореняват всякакви растения

2. Забранява се да се преследват или убиват дивите животни или техните малки или да се развалят гнездата или леговищата на същите

3. Забранява се да се разкриват кариери за камъни, пясък или пръст, с което се поврежда и изменя естествения образ на местността, включително и водните течения

4. Защитена местност „Юлиевска кория“ (Код в регистъра: 525)

Площ: 228.35 хектара

Местоположение: Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** с. Юлиево

Попада на територията на РИОСВ Стара Загора

Попада на територията на РДГ Стара Загора: ДГС Мъглиж

Документи за обявяване: Заповед No.РД-836 от 08.12.2009 г., бр. 8/2010 на Държавен вестник

Цели на обявяване: Опазване на една от малкото запазени равнинни дъбови гори по поречието на р. Тунджа.

Режим на дейности:

1. Забранява се строителството с изключение на съоръжения за поддържане на благоприятен воден режим в защитената местност;

2. Забранява се изграждането на нови отводнителни канали и продълбочаването на съществуващите;

3. Забранява се търсене, проучване и добив на подземни богатства;

4. Забранява се промяна на начина на трайно ползване на земите, горите и водните площи в границата на защитената местност;

5. Забраняват се горскостопански дейности с изключение на създаване и поддържане на възобновителни участъци за възстановяване на местната растителност;

6. Забранява се залесяването с неместни за защитената местност видове;

7. Забранява се пашата на домашни животни във възобновителните участъци до укрепване на подраста;

8. Забранява се пашата на кози;

9. Забранява се паленето на огън;

10. Забранява се увреждането по какъвто и да е начин на вековните дървета на територията на защитената местност.

Отдели и подотдели, попадащи в границите на ЗМ по ГСП: 225 а, 248 2, 248 3, 248 4, 248 5, 248 б, 248 7, 248 а, 248 б, 248 в, 248 г, 248 д, 249 1, 249 2, 249 а, 249 б, 249 в, 249 г, 249 д, 249 е, 219 а, 219 к, 220 1, 226 а, 232 а, 233 1, 233 2, 233 3, 233 4, 233 а, 233 б, 233 в, 234 8, 255 г, 255 д, 350 1, 350 2, 350 б, 350 в, 350 ж, 350 з, 350 и, 350 к, 350 л, 350 м, 350 н,

Таблица 1. Данни за защитените територии, попадащи в границите на ТП ДГС Мъглиж

Защитена територия	**Площ** /ha/	**Отдел/подотдел**	**Землище**	**Заповед за обявяване**	**Заповед за прекатегоризация**	**Цел на обявяване**
ПЗ "Малкият скок"	0,96	219-1	гр.Мъглиж	№3039/03.10.1974 год. на МГГП	№РД-950/28.12.2007 г. на МОСВ	Опазване на водопад по течението на р. Селченска
ПЗ „.Големият скок”	1,01	226-5	гр. Мъглиж	№3796/11.10.1965 год. на КГПП	№ РД – 437/18.06.2007 г. на МОСВ	Опазване на водопад на р. Стара река
ПЗ "Момите"	1,02	239-6	гр. Мъглиж	№3039/03.10.1974 год. на МГГП	№ РД-440/18.06.2007 г. на МОСВ	Опазване на скално образувание
ПЗ "Винишки камък"	2,52	235-6	гр. Мъглиж	№3039/03.10.1974 год. на МГГП	№ РД-431/18.06.2007 г. на МОСВ	Опазване на скално образувание
ПЗ "Чепелев камък"	1,0	211 -1	гр.Мъглиж	№3039/03.10.1974 год. на МГГП		Опазване на скално образувание

ПЗ "Топлата дупка”	1,01	66- д	с. Борущица	№3039/03.10.1974 год. на МГГП	№ РД – 433/18.06.2007г. на МОСВ	Опазване на пещера
ПЗ “Тис – група дървета”	0,6	330 в	с. Селча	№ 11496/15.09.1948 г.		Опазване на защитен от закона вид
ЗМ "Мъглижка клисура"	239,6	219а,219к,220-1,225а,226а,232а,233а,233б,233в,233-1,233-2,233-3,233-4,234-8	гр. Мъглиж	№309/10.04.1986 г. на КОПС при ПС	№ РД – 945/ 28.12.2007г. на МОСВ	Опазване на характерен ландшафт
ЗМ "Туловска кория"	75.7	248 а,248б,248в,248г, 248д,248-2,248-3,248-4,248-5,248-6,248-7	с. Тулово	№2593/13.10.1961 г. на ГУГ	No.РД-852 от 18.09.2002 г. на МОСВ	Опазване на остатъци от вековна дъбова гора
ЗМ”Ветренска кория”	25,3	255г, 255д	с. Ветрен	№3384/08.12.1966 г	№ РД – 851/18.09.2002г. на МОСВ	Опазване на стара дъбова гора
ЗМ”Юлиевска кория”	228,35	249а,249б,249в,249г, 249д,249е,249-1,249-2,350б,350в,350ж,350з,350и,350к,350л,350м, 350н,350-1,350-2;	с. Юлиево	№ РД 836/08.12.2009 на МОСВ		Опазване на една от малкото запазени равнинни дъбови гори по поречието на р. Тунджа

Природен парк „Българка”	947.5	330а,330б,330г,330д,330е,330ж,330з,330и,330к,330л,330м,330н,330о,330п,330р,330с,330т,330у,330-1,330-2,330-3,330-4,330-5,330-6,331а,331б,331в,331г,331д,331е,331ж,331з,331и,331-1,331-2,331-3,331-4,331-5,331-6,331-7,331-8,332а,332б,332в,332г,332д,332е,332ж,332з,332и,332-1,332-2,332-3,332-4,332-5,332-6,333а,333б,333в,333г,333д,333е,333ж,333з,333и,333к,333л,333м,333н,333о,333п,333р,333с,333т,333у,333-1,333-2,334а,334б,334в,334г,334д,334е,334ж,334з,334и,334к,334л,334м,334н,334о,334п,334р,334с,334-1,334-2,334-3,334-4,334-5,334-6,335а,335б,335в,335г,335-1,335-2,336а,336б,336в,336г,336д,336е,336ж,336з,336и,336-1,336-2,336-3,336-4,336-5,336-6,336-7,337а,337б,	Общ. Мъглиж	№ РД-848/08.11.13г.		Опазване, възстановяване и поддържане на букови екосистеми и ландшафти в Габровския и Тревненския дял на Централна Стара планина

		337в,337в,337д,337-1,338а,338б,338в,338г,338д,338е,338ж,338з,338и,338-1,338-2,339а,339б,339в,339г,339д,339е,339ж,339з,339и,339к,339л,339м,399н,339о,339п,339р,339с,339т,339у,339ф,339х,339-1,339-2,339-3,339-4,340а,340б,340в,340г,340д,340е,340ж,340з,340и,340к,340л,340м,340н,340о,340п,340р,340с,340-1,340-2,341а,341б,341в,341г,341д,341е,341ж,341з,341и,341к,341л,341м,341н,341о,341п,341р,341-1,341-2,341-3,342а,342б,342в,342г,342д,342е,342ж,342з342и,342к,342л,342м,342н,342о,342-1,342-2,342-3,343а,343б,343в,343г,343д,343е,343ж,343з,343и,344а,344б,344в,344г,344д,344е,344ж,344з,344и,344к,344л,344м,344н,344о,344п,344р,344с,344т,344-1,344-2,344-3,344-				

		4,345а,345б, 345в,345г,345д,345е,345ж,345з,345и,345к,345л,345м,345н,345о,345-1,345-2,346а,346б, 346в,346-1,346-2,346-3;				

4. ГТ попадащи в защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) - Натура 2000.

Съгласно последните данни за Националната екологична мрежа „Натура 2000" за България, към ВКС 1.1. т.4 за територията на ТП ДГС Мъглиж са идентифицирани пет защитени зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие. Едната от тях е обявена по двете директиви, три са обявени съгласно Директива 92/43/ЕЕС от 21 май 1992 година, за запазването на природните местообитания на дивата флора и фауна (наричана за кратко Директива за местообитанията) и една защитена зона е обявена съгласно Директива 79/409/ЕЕС от 2 април 1979 година (Директива 2009/147**/**ЕС от 30 ноември 2009**),** за опазването на дивите птици (наричана за кратко Директива за птиците).

Таблица 2. Данни за защитените зони, попадащи в границите на ТП ДГС Мъглиж

Име	**Код**	**Нормативен акт**	**Държавен вестник**	**Община**
Зони за птици				
Българка	BG00000399	Заповед №РД-848/08.11.2013г.	бр. 104/2013 2-3-399-848-2013	Мъглиж
Централен Балкан Буфер	BG0002128	Заповед №РД-321/04.04.2013г.	бр. 46/2013 2-1-2128-321-2013.	Мъглиж
Зони за местообитания				
Българка	BG0000399	Заповед №РД-848/08.11.2013г.	бр. 104/2013 2-3-399-848-2013	Мъглиж
Тулово	BG0000203	РМС-№122/02.03.2007	бр.21/09.03.2007	Мъглиж
Река Тунджа 1	BG0000192	РМС-№122/02.03.2007	бр.21/09.03.2007	Мъглиж Николаево
Централен Балкан-буфер	BG0001493	РМС-№802/04.12.2007	бр.14/31.05.2011г	Мъглиж

I. Защитени зони по двете директиви и за опазване на местообитанията и за опазване на птиците:

1. Защитена зона Българка (Код в регистъра: BG0000399)

Площ: 17970.27 хектара

Местоположение:

1. Област: Габрово, **Община:** Габрово, **Населено място:** гр. Габрово, с. Чарково

2. Област: Габрово, **Община:** Трявна, **Населено място:** гр. Плачковци, с. Престой, с. Радевци, с. Станчов хан

3. Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** с. Селце

Документи за обявяване: Заповед No.РД-848 от 08.11.2013 г., бр. 104/2013 на Държавен вестник 2-3-399-848-2013

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние.

2. Възстановяване на местообитания на видове птици, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Планински кеклик (*Alectoris graeca graeca*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Кръстат (*царски*) орел (*Aquila heliaca*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Бухал (*Bubo bubo*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Врабчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Уралска улулица (*Strix uralensis*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*).

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), Обикновен пчелояд (*Merops apiaster*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Горски бекас (*Scolopax rusticola*).

Режим на дейности:

1. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения.

2. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади.

3. Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското и горското стопанство.

4. Забранява се косенето на ливадите от периферията към центъра с бързо движеща се техника и преди 15 юли.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата: http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000399&siteType=BirdsDirective

II. Защитени зони за опазване на птиците:

1. Защитена зона Централен Балкан Буфер (Код в регистъра: BG0002128)

Площ: 72021.4 хектара

Местоположение:

1. Област: Габрово, **Община:** Габрово, **Населено място:** гр. Габрово

2. Област: Габрово, **Община:** Севлиево, **Населено място:** с. Стоките

3. Област: Ловеч, **Община:** Априлци, **Населено място:** гр. Априлци

4. Област: Ловеч, **Община:** Тетевен, **Населено място:** гр. Тетевен, с. Васильово, с. Дивчовото, с. Рибарица, с. Черни Вит

5. Област: Ловеч, **Община:** Троян, **Населено място:** с. Балканец, с. Бели Осъм, с. Черни Осъм, с. Чифлик

6. Област: Пловдив, **Община:** Карлово, **Населено място:** гр. Калофер, гр. Карлово, гр. Клисура, с. Васил Левски, с. Иганово, с. Кърнаре, с. Певците, с. Розино, с. Столетово, с. Христо Даново

7. Област: Пловдив, **Община:** Сопот, **Населено място:** гр. Сопот, с. Анево

8. Област: София, **Община:** Антон, **Населено място:** с. Антон

9. Област: София, **Община:** Етрополе, **Населено място:** с. Брусен, с. Лопян, с. Ямна

10. Област: София, **Община:** Златица, **Населено място:** гр. Златица

11. Област: София, **Община:** Пирдоп, **Населено място:** гр. Пирдоп

12. Област: Стара Загора, **Община:** Казанлък, **Населено място:** гр. Крън, гр. Шипка, с. Голямо Дряново, с. Горно Изворово, с. Енина, с. Шейново, с. Ясеново

13. Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** с. Борущица, с. Селце

14. Област: Стара Загора, **Община:** Павел баня, **Населено място:** с. Габарево, с. Горно Сахране, с. Манолово, с. Осетеново, с. Скобелево, с. Тъжа, с. Търничени

Документи за обявяване: Заповед No.РД-321 от 04.04.2013 г., бр. 46/2013 на Държавен вестник 2-1-2128-321-2013

Цели на обявяване:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;

2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване (видове и местообитания):

1. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Осояд (*Pernis apivorus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraaetus pennatus*), Планински кеклик (*Alectoris graeca graeca*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Лещарка (*Bonasa bonasia*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Бухал (*Bubo bubo*), Врабчова кукумявка (*Glaucidium passerinum*), Уралска улулица (*Strix uralensis*), Пернатонога кукумявка (*Aegolius funereus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Кръстат (царски) орел (*Aquila heliaca*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*);

2. Съгл. чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*), Орко (*Falco subbuteo*).

Режим на дейности:

1. Забранява се използването на неселективни средства за борба с вредителите по горите и в селското стопанство;

2. Забранява се използването на пестициди и минерални торове в пасища и ливади;

3. Забранява се залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0002128&siteType=BirdsDirective

Отдели и подотдели, попадащи в границите на Защитените зони по Директивата за опазване на птиците по ГСП: 1 1, 1 2, 1 3, 1 4, 1 а, 1 б, 1 в, 1 г, 1 д, 1 е, 1 ж, 1 з, 1 и, 1 к, 2 1, 2 2, 2 3, 2 а, 2 б, 2 в, 2 г, 2 д, 2 е, 2 ж, 2 з, 2 и, 2 к, 2 л, 2 м, 3 1, 3 2, 3 а, 3 б, 3 в, 3 г, 3 д, 4 1, 4 2, 4 3, 4 4, 4 а, 4 б, 4 в, 4 г, 4 д, 4 е, 4 ж, 4 з, 4 и, 4 к, 4 л, 4 м, 5 1, 5 2, 5 3, 5 4, 5 5, 5 а, 5 б, 5 в, 5 г, 5 д, 5 е, 6 1, 6 2, 6 а, 6 б, 6 в, 6 г, 6 д, 6 е, 6 ж, 6 з, 6 и, 6 к, 6 л, 6 м, 7 1, 7 2, 7 3, 7 4, 7 5, 7 а, 7 б, 7 в, 7 г, 7 д, 7 е, 7 ж, 7 з, 7 и, 7 к, 7 л, 8 1, 8 2, 8 3, 8 4, 8 5, 8 6, 8 а, 8 б, 8 в, 8 г, 8 д, 8 е, 8 ж, 8 з, 8 и, 8 к, 8 л, 8 м, 8 н, 8 о, 9 1, 9 2, 9 а, 9 б, 9 в, 9 г, 9 д, 9 е, 9 ж, 9 з, 9 и, 9 к, 9 л, 9 м, 9 н, 9 о, 9 п, 9 р, 10 1, 10 а, 10 б, 10 в, 10 г, 10 д, 10 е, 10 ж, 10 з, 10 и, 10 к, 11 1, 11 2, 11 3, 11 а, 11 б, 11 в, 11 г, 11 д, 11 е, 11 ж, 11 з, 12 1, 12 2, 12 3, 12 4, 12 5, 12 6,

12 а, 12 б, 12 в, 12 г, 12 д, 12 е, 12 ж, 12 з, 12 и, 12 к, 12 л, 12 м, 12 н, 12 о, 12 п, 12 р, 15 1, 15 2, 15 3, 15 4, 15 6, 15 7, 15 8, 15 9, 15 10, 15 а, 15 а1, 15 б, 15 б1, 15 в, 15 в1, 15 г, 15 г1, 15 д, 15 д1, 15 е, 15 е1, 15 ж, 15 з, 15 и, 15 к, 15 л, 15 м, 15 н, 15 о, 15 п, 15 с, 15 т, 15 у, 15 ф, 15 х, 15 ц, 15 ч, 15 ш, 15 щ, 15 ю, 15 я, 16 б, 17 а, 39 1, 39 6, 39 а, 39 в, 39 д, 39 ж, 41 1, 41 2, 41 3, 41 5, 41 а, 41 б, 41 в, 41 г, 41 д, 41 е, 41 ж, 42 1, 42 2, 42 3, 42 6, 42 7, 42 8, 42 а, 42 б, 42 в, 42 г, 42 д, 42 е, 42 ж, 42 з, 42 и, 42 к, 42 л, 42 м, 42 н, 42 о, 42 п, 42 т, 42 у, 42 ф, 42 х, 42 ц, 43 1, 43 а, 43 б, 43 в, 43 г, 43 д, 43 е, 44 1, 44 2, 44 3, 44 а, 44 б, 44 в, 44 г, 44 д, 44 е, 44 ж, 44 з, 44 л, 44 н, 44 о, 44 п, 44 р, 44 с, 44 т, 44 у, 44 ф, 44 х, 44 ц, 44 ч, 44 щ, 45 1, 45 2, 45 3, 45 а, 45 б, 45 в, 45 г, 45 д, 45 е, 45 ж, 45 з, 45 и, 45 к, 45 л, 45 м, 46 1, 46 2, 46 3, 46 а, 46 б, 46 в, 46 г, 46 д, 46 е, 46 ж, 46 з, 46 и, 47 1, 47 2, 47 а, 47 б, 47 в, 47 г, 47 д, 47 е, 47 ж, 47 з, 47 и, 47 к, 47 л, 47 м, 47 н, 47 о, 47 п, 47 р, 47 с, 47 т, 47 у, 48 1, 48 2, 48 3, 48 а, 48 б, 48 в, 48 г, 48 д, 48 е, 48 ж, 48 з, 48 и, 48 к, 48 л, 48 м, 48 н, 48 о, 48 п, 48 р, 48 с, 48 т, 48 у, 48 ф, 48 х, 48 ц, 49 1, 49 2, 49 а, 49 б, 49 в, 49 г, 49 д, 49 е, 49 ж, 49 з, 49 и, 49 к, 49 л, 49 м, 49 н, 49 о, 50 1, 50 10, 50 2, 50 3, 50 4, 50 5, 50 6, 50 7, 50 8, 50 9, 50 а, 50 б, 50 в, 50 г, 50 д, 50 е, 50 ж, 50 з, 50 и, 50 к, 50 л, 50 м, 50 н, 50 о, 50 п, 50 р, 50 с, 50 т, 50 у, 50 ф, 50 х, 50 ц, 50 ч, 50 ш, 50 щ, 51 1, 51 2, 51 3, 51 а, 51 б, 51 в, 51 г, 51 з, 51 и, 51 к, 51 л, 51 м, 51 н, 52 1, 52 а, 52 г, 52 н, 52 у, 52 ф, 53 а, 54 а, 54 б, 57 с1, 59 4, 59 б, 59 е, 59 к, 59 л, 59 м, 59 п, 59 ч, 60 а, 60 а1, 60 б, 60 б1, 60 в, 60 в1, 60 г, 60 е1, 60 ж, 60 ж1, 60 з1, 60 к, 60 к1, 60 л, 60 л1, 60 м, 60 н, 60 п, 60 с, 60 т1, 60 у, 60 ф, 60 х, 60 ц, 60 ц1, 60 ч, 60 ш, 60 щ, 60 ю, 60 я, 61 б, 61 г, 61 н, 61 о, 61 ф, 62 а, 88 в, 88 г, 90 2, 90 а, 90 б, 90 в, 90 г, 330 1, 330 2, 330 3, 330 4, 330 5, 330 6, 330 а, 330 б, 330 в, 330 г, 330 д, 330 е, 330 ж, 330 з, 330 и, 330 к, 330 л, 330 м, 330 н, 330 о, 330 п, 330 р, 330 с, 330 т, 330 у, 331 1, 331 2, 331 3, 331 4, 331 5, 331 6, 331 7, 331 8, 331 а, 331 б, 331 в, 331 г, 331 д, 331 е, 331 ж, 331 з, 331 и, 332 1, 332 2, 332 3, 332 4, 332 5, 332 6, 332 а, 332 б, 332 в, 332 г, 332 д, 332 е, 332 ж, 332 з, 332 и, 333 1, 333 2, 333 а, 333 б, 333 в, 333 г, 333 д, 333 е, 333 ж, 333 з, 333 и, 333 к, 333 л, 333 м, 333 н, 333 о, 333 п, 333 р, 333 с, 333 т, 333 у, 334 1, 334 2, 334 3, 334 4, 334 5, 334 6, 334 а, 334 б, 334 в, 334 г, 334 д, 334 е, 334 ж, 334 з, 334 и, 334 к, 334 л, 334 м, 334 н, 334 о, 334 п, 334 р, 334 с, 335 1, 335 2, 335 а, 335 б, 335 в, 335 г, 336 1, 336 2, 336 3, 336 4, 336 5, 336 6, 336 7, 336 а, 336 б, 336 в, 336 г, 336 д, 336 е, 336 ж, 336 з, 336 и, 337 1, 337 а, 337 б, 337 в, 337 г, 337 д, 338 1, 338 2, 338 а, 338 б, 338 в, 338 г, 338 д, 338 е, 338 ж, 338 з, 338 и, 339 1, 339 2, 339 3, 339 4, 339 а, 339 б, 339 в, 339 г, 339 д, 339 е, 339 ж, 339 з, 339 и, 339 к, 339 л, 339 м, 339 н, 339 о, 339 п, 339 р, 339 с, 339 т, 339 у, 339 ф, 339 х, 340 1, 340 2, 340 а, 340 б, 340 в, 340 г, 340 д, 340 е, 340 ж, 340 з, 340 и, 340 к, 340 л, 340 м, 340 н, 340 о, 340 п, 340 р, 340 с, 341 1, 341 2, 341 3, 341 а, 341 б, 341 в, 341 г, 341 д, 341 е, 341 ж, 341 з, 341 и, 341 к, 341 л, 341 м, 341 н, 341 о, 341 п, 341 р, 342 1, 342 2, 342 3, 342 а, 342 б, 342 в, 342 г, 342 д, 342 е, 342 ж, 342 з, 342 и, 342 к, 342 л, 342 м, 342 н, 342 о, 343 а, 343 б, 343 в, 343 г, 343 д, 343 е, 343 ж, 343 з, 343 и, 344 1, 344 2, 344 3, 344 4, 344 а, 344 б, 344 в, 344 г, 344 д, 344 е, 344 ж, 344 з, 344 и, 344 к, 344 л, 344 м, 344 н, 344 о, 344 п, 344 р, 344 с, 344 т, 345 1, 345 2, 345 а, 345 б, 345 в, 345 г, 345 д, 345 е, 345 ж, 345 з, 345 и, 345 к, 345 л, 345 м, 345 н, 345 о, 346 1, 346 2, 346 3, 346 а, 346 б, 346 в.

III. Защитени зони за опазване на местообитанията:

1. Защитена зона Тулово (Код в регистъра: BG0000203)

Площ: 161.64 хектара

Местоположение: Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** с. Тулово

Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-203-122-2007

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определено 1 тип горско местообитание.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000203&siteType=HabitatDirective

2. Защитена зона Река Тунджа 1 (Код в регистъра: BG0000192)

Площ: 9503.0 хектара

Местоположение:

1. Област: Сливен, **Община:** Нова Загора, **Населено място:** с. Баня, с. Съдийско поле

2. Област: Сливен, **Община:** Сливен, **Населено място:** гр. Сливен, с. Бинкос, с. Блатец, с. Гавраилово, с. Глуфишево, с. Горно Александрово, с. Драгоданово, с. Желю войвода, с. Злати войвода, с. Камен, с. Ковачите, с. Крушаре, с. Малко Чочовени, с. Мечкарево, с. Панаретовци, с. Самуилово, с. Селиминово, с. Струпец, с. Трапоклово, с. Чинтулово

3. Област: Сливен, **Община:** Твърдица, **Населено място:** с. Близнец, с. Сърцево, с. Червенаково

4. Област: Стара Загора, **Община:** Казанлък, **Населено място:** гр. Казанлък, с. Бузовград, с. Горно Черковище, с. Копринка, с. Кънчево, с. Овощник, с. Розово, с. Ръжена, с. Черганово

5. Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** гр. Мъглиж, с. Ветрен, с. Зимница, с. Тулово, с. Шаново, с. Юлиево, с. Ягода

6. Област: Стара Загора, **Община:** Николаево, **Населено място:** гр. Николаево, с. Елхово, с. Нова махала

7. Област: Стара Загора, **Община:** Павел баня, **Населено място:** гр. Павел баня, с. Александрово, с. Виден, с. Габарево, с. Манолово, с. Осетеново, с. Търничени

8. Област: Ямбол, **Община:** Стралджа, **Населено място:** с. Зимница

9. Област: Ямбол, **Община:** Тунджа, **Населено място:** с. Веселиново, с. Дражево, с. Завой, с. Кабиле, с. Хаджидимитрово

10. Област: Ямбол, **Община:** Ямбол, **Населено място:** гр. Ямбол

Документи за обявяване: Решение No.122 от 02.03.2007 г., бр. 21/2007 на Държавен вестник 2-2-192-122-2007

Документи за промяна: Промяна в площта - увеличаване с Решение No.811 от 16.11.2010 г., бр. 96/2010 на Държавен вестник

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 4 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0000192&siteType=HabitatDirective

3. Защитена зона Централен Балкан - буфер (Код в регистъра: BG0001493)

Площ: 138363.81 хектара

Местоположение:

1. Област: Габрово, **Община:** Габрово, **Населено място:** гр. Габрово, с. Гъбене, с. Дебел дял

2. Област: Габрово, **Община:** Севлиево, **Населено място:** с. Кръвеник, с. Стоките

3. Област: Ловеч, **Община:** Априлци, **Населено място:** гр. Априлци, с. Велчево

4. Област: Ловеч, **Община:** Тетевен, **Населено място:** гр. Тетевен, с. Бабинци, с. Васильово, с. Глогово, с. Гложене, с. Градежница, с. Дивчовото, с. Малка Желязна, с. Рибарица, с. Черни Вит

5. Област: Ловеч, **Община:** Троян, **Населено място:** гр. Троян, с. Балабанско, с. Балканец, с. Бели Осъм, с. Борима, с. Голяма Желязна, с. Калейца, с. Орешак, с. Старо село, с. Терзийско, с. Черни Осъм, с. Чифлик, с. Шипково

6. Област: Ловеч, **Община:** Угърчин, **Населено място:** с. Кирчево, с. Лесидрен, с. Сопот

7. Област: Пловдив, **Община:** Карлово, **Населено място:** гр. Калофер, гр. Карлово, гр. Клисура, с. Васил Левски, с. Иганово, с. Кърнаре, с. Московец, с. Певците, с. Розино, с. Слатина, с. Христо Даново

8. Област: Пловдив, **Община:** Сопот, **Населено място:** гр. Сопот, с. Анево

9. Област: София, **Община:** Етрополе, **Населено място:** гр. Етрополе, с. Брусен, с. Лопян, с. Ямна

10. Област: София, **Община:** Златица, **Населено място:** гр. Златица, с. Църквище

11. Област: София, **Община:** Мирково, **Населено място:** с. Мирково

12. Област: София, **Община:** Пирдоп, **Населено място:** гр. Пирдоп

13. Област: София, **Община:** Челопеч, **Населено място:** с. Челопеч

14. Област: Стара Загора, **Община:** Гурково, **Населено място:** с. Димовци, с. Лява река, с. Пчелиново

15. Област: Стара Загора, **Община:** Казанлък, **Населено място:** гр. Крън, гр. Шипка, с. Голямо Дряново, с. Горно Изворово, с. Долно изворово, с. Енина, с. Шейново, с. Ясеново

16. Област: Стара Загора, **Община:** Мъглиж, **Населено място:** с. Борущица, с. Селце, с. Сливито

17. Област: Стара Загора, **Община:** Павел баня, **Населено място:** с. Асен, с. Габарево, с. Горно Сахране, с. Манолово, с. Осетеново, с. Скобелево, с. Тъжа, с. Търничени

Документи за обявяване: Решение No.802 от 04.12.2007 г., бр. 107/2007 на Държавен вестник 2-2-1493-802-2007

Документи за промяна: Промяна в площта - увеличаване с Решение No.811 от 16.11.2010 г., бр. 96/2010 на Държавен вестник

Целите на опазване на защитената зона са:

1. Запазване площта на природните местообитания и местообитанията на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Опазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата.

3. Възстановяване при необходимост на на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

За територията на зоната има определени 15 типа горски местообитания, част от които попадат на територията на стопанството.

Досието с данните за зоната и със списък на местообитанията и видовете е на страницата:http://natura2000.moew.government.bg/Home/ProtectedSite?code=BG0001493&siteType=HabitatDirective

Отдели и подотдели, попадащи в границите на Защитените зони по Директивата за опазване на местообитанията на дивата флора и фауна по ГСП: 1 1, 1 2, 1 3, 1 4, 1 а, 1 б, 1 в, 1 г, 1 д, 1 е, 1 ж, 1 з, 1 и, 1 к, 2 1, 2 2, 2 3, 2 а, 2 б, 2 в, 2 г, 2 д, 2 е, 2 ж, 2 з, 2 и, 2 к, 2 л, 2 м, 3 1, 3 2, 3 а, 3 б, 3 в, 3 г, 3 д, 4 1, 4 2, 4 3, 4 4, 4 а, 4 б, 4 в, 4 г, 4 д, 4 е, 4 ж, 4 з, 4 и, 4 к, 4 л, 4 м, 5 1, 5 2, 5 3, 5 4, 5 5, 5 а, 5 б, 5 в, 5 г, 5 д, 5 е, 6 1, 6 2, 6 а, 6 б, 6 в, 6 г, 6 д, 6 е, 6 ж, 6 з, 6 и, 6 к, 6 л, 6 м, 7 1, 7 2, 7 3, 7 4, 7 5, 7 а, 7 б, 7 в, 7 г, 7 д, 7 е, 7 ж, 7 з, 7 и, 7 к, 7 л, 8 1, 8 2, 8 3, 8 4, 8 5, 8 6, 8 а, 8 б, 8 в, 8 г, 8 д, 8 е, 8 ж, 8 з, 8 и, 8 к, 8 л, 8 м, 8 н, 8 о, 9 1, 9 2, 9 а, 9 б, 9 в, 9 г, 9 д, 9 е, 9 ж, 9 з, 9 и, 9 к, 9 л, 9 м, 9 н, 9 о, 9 п, 9 р, 10 1, 10 а, 10 б, 10 в, 10 г, 10 д, 10 е, 10 ж, 10 з, 10 и, 10 к, 11 1, 11 2, 11 3, 11 а, 11 б, 11 в, 11 г, 11 д, 11 е, 11 ж, 11 з, 12 1, 12 2, 12 3, 12 4, 12 5, 12 6, 12 а, 12 б, 12 в, 12 г, 12 д, 12 е, 12 ж, 12 з, 12 и, 12 к, 12 л, 12 м, 12 н, 12 о, 12 п, 12 р, 15 1, 15 2, 15 3, 15 4, 15 6, 15 7, 15 8, 15 9, 15 10, 15 а, 15 а1, 15 б, 15 б1, 15 в, 15 в1, 15 г, 15 г1, 15 д, 15 д1, 15 е, 15 е1, 15 ж, 15 з, 15 и, 15 к, 15 л, 15 м, 15 н, 15 о, 15 п, 15 с, 15 т, 15 у, 15 ф, 15 х, 15 ц, 15 ч, 15 ш, 15 щ, 15 ю, 15 я, 16 а, 16 б, 16 г, 16 д, 16 е, 16 ж, 16 з, 16 и, 16 к, 16 л, 16 м, 16 н, 16 о, 16 п, 17 а, 39 1, 39 6, 39 а, 39 б, 39 в, 39 д, 39 е, 39 ж, 40 2, 40 а, 40 б, 40 г, 40 г1, 40 д, 40 д1, 40 е1, 40 ж1, 40 л, 41 1, 41 2, 41 3, 41 4, 41 5, 41 а, 41 б, 41 в, 41 г, 41 д, 41 е, 41 ж, 41 к, 41 м, 41 н, 41 о, 41 п, 41 р, 41 с, 41 т, 42 1, 42 2, 42 3, 42 4, 42 5, 42 6, 42 7, 42 8, 42 а, 42 б, 42 в, 42 г, 42 д, 42 е, 42 ж,

42 з, 42 и, 42 к, 42 л, 42 м, 42 н, 42 о, 42 п, 42 р, 42 с, 42 т, 42 у, 42 ф, 42 х, 42 ц, 43 1, 43 а, 43 б, 43 в, 43 г, 43 д, 43 е, 44 1, 44 2, 44 3, 44 а, 44 б, 44 в, 44 г, 44 д, 44 е, 44 ж, 44 з, 44 и, 44 к, 44 л, 44 м, 44 н, 44 о, 44 п, 44 р, 44 с, 44 т, 44 у, 44 ф, 44 х, 44 ц, 44 ч, 44 щ, 45 1, 45 2, 45 3, 45 а, 45 б, 45 в, 45 г, 45 д, 45 е, 45 ж, 45 з, 45 и, 45 к, 45 л, 45 м, 46 1, 46 2, 46 3, 46 а, 46 б, 46 в, 46 г, 46 д, 46 е, 46 ж, 46 з, 46 и, 47 1, 47 2, 47 а, 47 б, 47 в, 47 г, 47 д, 47 е, 47 ж, 47 з, 47 и, 47 к, 47 л, 47 м, 47 н, 47 о, 47 п, 47 р, 47 с, 47 т, 47 у, 48 1, 48 2, 48 3, 48 а, 48 б, 48 в, 48 г, 48 д, 48 е, 48 ж, 48 з, 48 и, 48 к, 48 л, 48 м, 48 н, 48 о, 48 п, 48 р, 48 с, 48 т, 48 у, 48 ф, 48 х, 48 ц, 49 1, 49 2, 49 а, 49 б, 49 в, 49 г, 49 д, 49 е, 49 ж, 49 з, 49 и, 49 к, 49 л, 49 м, 49 н, 49 о, 50 1, 50 2, 50 3, 50 4, 50 5, 50 6, 50 7, 50 8, 50 9, 50 10, 50 а, 50 б, 50 в, 50 г, 50 д, 50 е, 50 ж, 50 з, 50 и, 50 к, 50 л, 50 м, 50 н, 50 о, 50 п, 50 р, 50 с, 50 т, 50 у, 50 ф, 50 х, 50 ц, 50 ч, 50 ш, 50 щ, 51 1, 51 2, 51 3, 51 а, 51 б, 51 в, 51 г, 51 з, 51 и, 51 к, 51 л, 51 м, 51 н, 52 1, 52 2, 52 3, 52 а, 52 б, 52 в, 52 г, 52 д, 52 е, 52 ж, 52 з, 52 к, 52 л, 52 м, 52 н, 52 у, 52 ф, 53 1, 53 а, 53 б, 54 а, 54 б, 54 в, 54 д, 54 е, 54 и, 54 л, 54 м, 57 с1, 59 4, 59 б, 59 е, 59 к, 59 л, 59 м, 59 п, 59 ч, 60 а, 60 а1, 60 б, 60 б1, 60 в, 60 в1, 60 г, 60 е1, 60 ж, 60 ж1, 60 з1, 60 к, 60 к1, 60 л, 60 л1, 60 м, 60 н, 60 п, 60 с, 60 у, 60 ф, 60 х, 60 ц, 60 ц1, 60 ч, 60 ш, 60 щ, 60 ю, 60 я, 61 б, 61 г, 61 н, 61 о, 61 т, 61 у, 61 ф, 61 х, 62 1, 62 3, 62 а, 62 д, 62 е, 63 1, 63 2, 63 4, 63 а, 63 а1, 63 б1, 63 в1, 63 г, 63 д, 63 е, 63 е1, 63 ж1, 63 з1, 63 и1, 63 к1, 63 н1, 63 о1, 63 т, 63 ф, 63 х, 63 ц, 63 ч, 63 ю, 64 1, 64 2, 64 3, 64 а, 64 б1, 64 в1, 64 д1, 64 е, 64 е1, 64 ж, 64 ж1, 64 з, 64 з1, 64 з2, 64 и, 64 и1, 64 к, 64 л, 64 л2, 64 м, 64 н1, 64 о, 64 о1, 64 п, 64 р, 64 с, 64 т, 64 у1, 64 х1, 64 ц, 64 щ1, 64 ю1, 64 я, 65 2, 65 а, 65 б, 65 в, 65 е, 65 ж, 65 з, 65 л, 65 п, 65 т, 65 у, 66 1, 66 2, 66 3, 66 4, 66 5, 66 6, 66 8, 66 9, 66 б, 66 в, 66 г, 66 д, 66 е, 66 ж, 66 и, 66 к, 66 м, 66 н, 67 1, 67 а, 67 б, 67 г, 67 д, 67 е, 68 2, 68 в, 68 е, 69 а, 79 1, 79 б, 80 2, 80 3, 80 г, 81 1, 81 2, 81 а, 81 б, 81 в, 81 г, 81 д, 81 е, 81 ж, 81 з, 82 1, 82 3, 82 4, 82 а, 82 б, 82 в, 82 г, 82 е, 82 ж, 82 з, 82 и, 82 к, 82 л, 82 м, 82 н, 82 с, 83 1, 83 2, 83 3, 83 4, 83 5, 83 6, 83 7, 83 8, 83 а, 83 а1, 83 б, 83 б1, 83 в1, 83 г1, 83 д1, 83 е, 83 к, 83 м, 83 о, 83 п, 83 р, 83 с, 83 т, 83 ф, 83 х, 83 ц, 83 ш, 83 щ, 83 я, 84 а, 84 г, 84 д, 84 е, 84 з, 84 м, 84 н, 84 р, 84 у, 84 х, 84 ц, 85 3, 85 ф, 85 х, 85 ю, 88 в, 88 г, 90 2, 90 а, 90 б, 90 в, 90 г, 91 1, 91 2, 91 3, 91 5, 91 8, 91 9, 91 10, 91 11, 91 12, 91 13, 91 14, 91 а, 91 б, 91 в1, 91 г, 91 д, 91 е, 91 ж, 91 ж2, 91 з1, 91 и, 91 и2, 91 л1, 91 л2, 91 м1, 91 м2, 91 н, 91 н1, 91 о, 91 о1, 91 п, 91 р, 91 с, 91 с1, 91 у1, 91 ф1, 91 х1, 91 ц1, 91 щ1, 91 ю1, 91 я1, 92 1, 92 2, 92 3, 92 7, 92 а, 92 в, 92 г, 92 д, 92 е, 92 ж, 92 з, 92 и, 92 к, 93 г, 94 1, 94 2, 94 г, 94 е, 94 ж, 95 1, 95 а, 95 б, 95 д, 95 е, 95 ж, 95 з, 95 к, 95 л, 95 м, 95 н, 95 о, 95 п, 95 р, 95 с, 95 т, 95 у, 95 ф, 95 х, 95 ц, 95 ш, 96 1, 96 2, 96 а, 96 б, 96 в, 96 е, 96 з, 96 и, 96 к, 96 л, 96 н, 96 о, 96 п, 96 р, 96 с, 96 т, 97 а, 97 б, 97 в, 97 г, 97 д, 97 е, 97 з, 97 и, 97 о, 97 с, 97 т, 97 у, 98 в, 98 е, 101 г, 101 д, 101 ж, 101 з, 102 1, 102 б, 102 в, 102 г, 102 д, 102 е, 102 ж, 102 з, 102 и, 102 к, 102 л, 102 м, 102 н, 102 о, 102 п, 102 р, 102 с, 102 т, 102 ф, 103 а, 115 а, 115 в, 117 б, 117 в, 117 д, 118 1, 118 а, 118 б, 118 в, 118 г, 118 д, 118 ж, 118 л, 118 н, 118 о, 119 в, 119 г, 119 д, 119 е, 247 1, 247 2, 247 3, 247 4, 247 5, 247 6, 247 7, 247 8, 247 9, 247 10, 247 11, 247 12, 247 13, 247 14, 247 15, 247 16, 247 17, 247 18, 247 19, 247 20, 247 21, 247 22, 247 г, 247 д, 247 е, 247 ж, 247 з, 247 и, 247 л, 247 м, 247 н, 247 о, 247 п, 247 р, 247 с, 247 т, 247 х, 247 ц, 247 ч, 247 ш, 247 щ, 247 ю, 247 я, 248 4, 248 5, 248 6, 248 7, 248 а, 248 б, 248 в, 248 г, 248 д, 250 1, 250 2, 250 3, 250 4, 250 5, 250 6, 250 в, 250 д, 250 е, 250 ж, 250 и, 250 к, 250 л, 250 м, 250 н, 250 п, 250 р, 250 с, 250 т, 250 у, 250 ф, 250 х, 250 ц, 250 ч, 251 1, 251 2, 251 3, 251 4, 251 5, 251 6, 251 7, 251 8, 251 9, 251 а, 251 б, 251 д, 251 е, 252 1, 252 2, 252 3, 252 4, 252 5, 252 6, 252 а, 252 г, 252 д, 253 1, 253 2, 256 1, 256 2, 256 3, 256 4, 256 5, 256 6, 256 7, 256 8, 256 9, 256 10, 256 11, 256 12, 256 13, 256 14, 256 а, 256 б, 256 в, 256 г, 256 д, 256 е, 256 ж, 256 з, 256 и, 256 м, 257 1, 257 2, 257 3, 257 4, 257 5, 257 6, 257 а, 257 б, 328 а, 329 б, 329 е1, 329 ж, 329 з1, 329 м1, 330 1, 330 2, 330 3, 330 4, 330 5, 330 6, 330 а, 330 б, 330 в, 330 г, 330 д, 330 е, 330 ж, 330 з, 330 и, 330 к, 330 л, 330 м, 330 н, 330 о, 330 п, 330 р, 330 с, 330 т, 330 у, 331 1, 331 2, 331 3, 331 4, 331 5, 331 6, 331 7, 331 8, 331 а, 331 б, 331 в, 331 г, 331 д, 331 е, 331 ж, 331 з, 331 и, 332 1, 332 2, 332 3, 332 4, 332 5, 332 6, 332 а, 332 б, 332 в, 332 г, 332 д, 332 е, 332 ж, 332 з, 332 и, 333 1, 333 2, 333 а, 333 б, 333 в, 333 г, 333 д, 333 е, 333 ж, 333 з, 333 и, 333 к, 333 л, 333 м, 333 н, 333 о, 333 п, 333 р, 333 с, 333 т, 333 у, 334 1, 334 2, 334 3, 334 4, 334 5, 334 6, 334 а, 334 б, 334 в, 334 г, 334 д, 334 е, 334 ж, 334 з, 334 и, 334 к, 334 л, 334 м, 334 н, 334 о, 334 п, 334 р, 334 с, 335 1, 335 2, 335 а, 335 б, 335 в, 335 г, 336 1, 336 2, 336 3, 336 4, 336 5, 336 6, 336 7, 336 а, 336 б, 336 в, 336 г, 336 д, 336 е, 336 ж, 336 з, 336 и, 337 1, 337 а, 337 б, 337 в, 337 г, 337 д, 338 1, 338 2, 338 а, 338 б, 338 в, 338 г, 338 д, 338 е, 338 ж, 338 з, 338 и, 339 1, 339 2, 339 3, 339 4, 339 а, 339 б, 339 в, 339 г, 339 д, 339 е, 339 ж, 339 з, 339 и, 339 к, 339 л, 339 м, 339 н, 339 о, 339 п, 339 р, 339 с, 339 т, 339 у, 339 ф, 339 х, 340 1, 340 2, 340 а, 340 б, 340 в, 340 г, 340 д, 340 е, 340 ж, 340 з, 340 и, 340 к, 340 л, 340 м, 340 н, 340 о, 340 п, 340 р, 340 с, 341 1, 341 2, 341 3, 341 а, 341 б, 341 в, 341 г, 341 д, 341 е, 341 ж, 341 з, 341 и, 341 к, 341 л, 341

м, 341 н, 341 о, 341 п, 341 р, 342 1, 342 2, 342 3, 342 а, 342 б, 342 в, 342 г, 342 д, 342 е, 342 ж, 342 з, 342 и, 342 к, 342 л, 342 м, 342 н, 342 о, 343 а, 343 б, 343 в, 343 г, 343 д, 343 е, 343 ж, 343 з, 343 и, 344 1, 344 2, 344 3, 344 4, 344 а, 344 б, 344 в, 344 г, 344 д, 344 е, 344 ж, 344 з, 344 и, 344 к, 344 л, 344 м, 344 н, 344 о, 344 п, 344 р, 344 с, 344 т, 345 1, 345 2, 345 а, 345 б, 345 в, 345 г, 345 д, 345 е, 345 ж, 345 з, 345 и, 345 к, 345 л, 345 м, 345 н, 345 о, 346 1, 346 2, 346 3, 346 а, 346 б, 346 в, 352 4, 352 5, 352 6, 352 д, 352 ж, 352 з, 352 и, 352 к, 352 л, 353 ж, 353 з, 354 ж, 355 а, 355 в, 355 г, 355 д, 355 е, 355 ж, 355 з, 355 и, 355 к, 355 л, 355 м, 355 р, 355 т, 355 у, 355 ф, 355 х, 355 ц, 355 ч, 355 ш, 355 щ, 356 1, 356 2, 356 3, 356 а, 356 б, 356 в, 356 г, 356 д, 356 е, 356 ж, 356 з, 356 и, 356 к, 356 л, 356 м, 356 н, 356 о, 356 п, 356 р, 356 с, 356 т.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

1. За Природен парк "Българка" има изготвен План за управление, който е преминал през Висш експертен екологичен съвет, но все още не е одобрен от Министерски съвет. До утвърждаването на на ПУ, управлението на горските територии става въз основа на заповедта за обявяване и Закона за защитените територии.

2. За останалите защитени територии и зони в границите на ДГС няма изготвени и приети планове за управление. До изготвянето на такива, стопанисването да се извършва съгласно Закона за биологичното разнообразие и заповедта за обявяване, след тяхното обнародване.

3. За защитените зони в обхвата на ДГС са в сила и следните допълнителни норми и ограничения:

- ✓ За природните горски местообитания, включени в Приложение 1 на Закона за биологичното разнообразие, се прилагат нормите и режимите за горскостопанските мероприятия, дефинирани в наръчника "Режими за устойчиво управление на горите в Натура 2000", издаден от Изпълнителна агенция по горите.
- ✓ Да се извърши оценка на благоприятното природозащитно състояние за горските екосистеми на територията на ДГС, включени в границите на защитените зони. По линия на превенцията, прилаганите горскостопански дейности да бъдат изцяло съобразени с поддържането и подобряването на благоприятното природозащитно състояние на горските видове и местообитания.
- ✓ Санитарни сечи и изваждане на мъртва дървесина и стари дървета в местообитанията от Приложение 1 на ЗБР, се водят само в случаите когато има големи природни нарушения (ветровали, снеговали, пожари) или каламитети. Санитарни сечи при каламитети се провеждат само при наличие на повреди и съхнене на дървета, съставляващи не по-малко от 20% от запаса на насаждението, при спазване нормите за запазване на количествата мъртва дървесина посочени по-долу.
- ✓ При провеждане на сечи се запазват стояща и лежаща мъртва дървесина и загиващи дървета, които са не по-малко от 10% от запаса на насаждението преди сечта, като не по-малко от 5% е стояща мъртва дървесина. Мъртви дървета, застрашаващи безопасността на хора и съоръжения в гората, се повалят и оставят като лежаща мъртва дървесина.
- ✓ Прилаганите лесовъдски мероприятия да се съобразяват с естествената динамика на горските екосистеми и сукцесионните процеси.
- ✓ В горите в които се планира провеждане на отгледни сечи са в сила следните ограничения и норми:
  - не се допуска еднократно отсичане на повече от 25% от запаса на насаждението;
  - прилага се само комбиниран метод с преобладаване на върхов уклон;
  - склопеността и пълнотата на насаждението след провеждане на отгледни сечи не се допуска да бъде по-малка от 0,7;
  - за осигуряване на акумулация на мъртва дървесина при отгледните сечи се запазват подтиснати и част от некачествените, повредените и особено загиващи дървета, които не конкурират директно качествени дървета.
- ✓ Не по-малко от 10% от площта на всяко природно горско местообитание (Приложение I от Закона за биологичното разнообразие) в защитените зони на територията на ДГС се обособява като „гори във фаза на старост” както границите и местоположението на тези площи не се променят.
- ✓ Приоритет имат възобновителните сечи с дълъг възобновителен период;
- ✓ В насажденията с изведени подготвителни и осеменителни и осветителни фази на постепенна сеч, следващите фази на сечта да се изведат в съответствие с принципите на дългосрочните възобновителни сечи;

- ✓ При провеждане на възобновителни сечи не се допуска еднократно отсичане на повече от 25 % от запаса на насаждението;
- ✓ Площта на първоначално отворените при възобновителните сечи прозорци е не по-голяма от 0,05 ха;
- ✓ Клоните и остатъците от сечта се оставят равномерно разпръснати в местата на падане на дърветата извън местата с подраст;
- ✓ Извозът на отсечената дървесина се извършва само на секции;
- ✓ Използват се техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка и пътната инфраструктура;
- ✓ След прекратяване на горскостопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. задръстване с вършина на ровините по извозните горски пътища).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

1. Поради липсата на изготвени и приети планове за управление на защитените територии и зони е необходимо ръководството на ТП ДГС Мъглиж, да следи за неблагоприятни въздействия върху ВКС на горските местообитания в зоните. Съвместно с РИОСВ Стара Загора трябва да се определят стандартните процедури и индикатори за мониторинг, с цел идентификация и предотвратяване на отрицателните въздействия от дейностите върху ВКС на защитените зони. Например може да се следи за въздействия на горскостопанските дейности върху горските екосистеми, нарушаване на миграционни пътища на дивите животни, повишаване на риска от пожари, влошаване на благоприятното природозащитно състояние и др.
2. Препоръчваме да се използват мониторинговите схеми и формуляри на Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие за отразяване на основните индикатори касаещи ВКС 1.1.

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

ВКС притежават териториите от горскостопанските единици, в които се среща всеки вид от *Приложение 1* към Практическото ръководство за ГВКС. Това са видове с толкова голяма консервационна значимост, че е достатъчно наличието на един такъв вид, постоянно обитаващ горскостопанската единица, за да представлява тя ГВКС. Всяка ГТ, включваща местообитания на видовете, включени в *Приложение 1* към ръководството е ГВКС.

I. Растителни видове включени в *Приложение 1* към Практическото ръководство за ГВКС, установени на територията на ТП ДГС Мъглиж

1. Грудков здравец
***Geranium tuberosum* L.**
Сем. *Geraniaceae* – Здравецови

Описание на вида: Многогодишно тревисто растение с подземна грудка. Стъблото е разклонено в горната си част. Листата са силно разделени и нарязани. Цветовете са по два, разположени върху обща съцветна дръжка. Цветните дръжки са покрити с прости власинки. Венчелистчетата са по-дълги от чашелистчетата, като на върха на 1/3 дълбоко разделени, розово-лилави, с тъмнолилави жилки. Плодът е суха разпадлива кутийка. Плодните дялове в горната си част са със странична жилка, със запазващи се след узряване на семената дъговидно извити осили.

Фиг. 1. Грудков здравец

Период на цъфтеж и плодоносене:

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Цъфтеж				X	X							
Плодоносене					X	X						

Природозащитен статут: Включен в Червена книга на България т. 1 с категория: З**астрашен.**

Местообитания: Видът се среща из дъбови гори, в храстови съобщества с преобладание на драка и келяв габър, в покрайнините на обработваеми площи (ниви, лозя, овощни градини).

Разпространение в България: Разпространен е до 800 m н.в. в Черноморско крайбрежие, Източна Стара планина, Знеполски район, Славянка, Източни Родопи, Тракийска низина, Тунджанска хълмиста равнина. Находището при с. Нова Ловча (Славянка) се намира в границите на защитена местност „Славянка“. Находището при с. Венец (Изт. Стара планина) попада в границите на природна забележителност „Лалкото“.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида, като това е препоръчително да се извършва през лятото. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанството.

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на грудковия здравец да се провеждат през месеците април и май по време на цъфтежа му. При установяването наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се променят условията на средата и да не се повреждат индивидите на вида. Да не се пашува и да не се утъпква в находищата на вида. Да не се правят временни складове върху тях. Да не се събира за декоративни и лечебни нужди.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодна проверка състоянието на находището на вида – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

2. Храсталачна глушина

***Vicia dumetorum* L.**

Сем. *Fabaceae* – Бобови

Описание на вида: Многогодишно тревисто растение. Стъблото е 80 150 cm високо, катерливо, от основата разклонено, четириръбо, с тесни надлъжни крила, голо. Листата са чифтоперести, на върха с разклонено мустаче. Прилистниците в двойките нееднакви помежду си. Чашката е звънчеста и гола. Цветовете са от 2 до 14, събрани в рехави гроздовидни съцветия. Венчелистчетата са сини до виолетови. Флагчето удължено обратно яйцевидно, на върха врязано, в цвят подвито нагоре, по дълго или равно на крилцата и ладийката, синьо или виолетово, голо. Крилцата, сини или виолетови, по дълги или равни на ладийката, голи. Ладийката, обратно яйцевидно ромбична, синя или виолетова, на върха по тъмно оцветена, гола. Бобът продълговат, на върха източено подвит, сплеснат, кафяв, гол с 6 10 семена. Семената лещовидно кълбести, виолетово тъмнокафяви, гладки.

Фиг. 2. Храсталачна глушина

Период на цъфтеж и плодоносене:

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Цъфтеж					X	X						
Плодоносене							X	X				

Природозащитен статут: Видът присъства в „Червена книга на НР България, том 1 (Велчев и др. 1984), с категория „рядък".

Местообитания: Среща се в гори и храсталаци в планините и предпланините, главно на варовик.

Разпространение в България: Разпространена е в диапазона от 200 до 1500 m н. в. в Североизточна България (Търговищко), Дунавската равнина (Ломско), Предбалкана, Средна и Западна Стара планина, Знеполски район, Софийски район, Витошки район, Западните гранични планини, Рила, Западна Средна гора, Тракийската низина, Тунджанската хълмиста равнина.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида, като това е препоръчително да се извършва през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанството.

Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на храстовидната глушина да се провеждат през месеците май и юни по време на цъфтежа. При установяването наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч, с оглед да не се променят условията на микросредата. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на глушината. Склопеността да не пада по 0.5. Да не се допуска паша и утъпкване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодна проверка състоянието на находището на вида – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).

Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида.

3. Обикновен тис
***Taxus baccata* L.**
Сем. *Taxaceae*– Тисови

Описание на вида: Двудомно (развиват се отделни мъжи и женски индивиди) дърво или храст, достигащо до над 20 m височина. Кората на стъблото е червеникавосива, гладка или напукана на плочки. Листата са игловидни, плоски, отгоре лъскави тъмнозелени, а отдолу бледозелени и матови. Захващат се за клонките с къси дръжчици. Мъжките шишарки са разположени на групи върху долната страна на миналогодишните клонки. Женските шишарки са разположени единично и са с по една семепъпка.Семето е твърдо и кафяво, обвито с червено сочно образувание (арилус). Възобновява се трудно със семена и вегетативно. Отровно растение.

Фиг. 3. Тис

Период на цъфтеж и плодоносене:

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Цъфтеж				X	X							
Плодоносене							X	X				

Природозащитен статут: Включен в Червена книга на България т. 1 с категория: **Застрашен** и в Закона за биологичното разнообразие

Местообитания: Среща се предимно поединично или на малки групи във влажни, сенчести долове в широколистни (най-често букови) и иглолистно-широколистни гори, в планинските региони.

Разпространение в България: В България видът е разпространен в диапазона между 150–1700 m н. в. в Стара планина, Витоша и Странджа, където образува по-плътни микрогрупировки. Отделни индивиди се срещат и в Славянка, Пирин, Рила и Родопите. Част от популациите му влизат в редица защитени територии (националните паркове „Централен Балкан“, „Рила“ и „Пирин“, природните паркове „Врачански Балкан“, „Странджа“, „Витоша“, резерватите „Врачански карст“, „Риломанастирска гора“, „Али ботуш“, „Тисовица“, защитена местност „Марина река“ в Странджа и др).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ
При установяването наличие на вида, индивидите на тиса се запазват, а дърветата от други видове в съседство се запазват и не подлежат на сеч, с оглед да не се променят условията на микросредата. Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида, с цел да не се нарушат условията на средата и да не се нанасят механични повреди на индивидите му. При наличие на по-плътни групи от няколко индивиди на тиса е препоръчително да не се провеждат лесовъдски дейности в горскостопанската единица (отдел или подотдел).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Ежегодно проверка на състоянието на находището на вида – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията, здравословно състояние (наличие на повреди или вредители, окастрени клони и др.).

Инвентаризиране и картиране за други потенциални находища на вида, като това е препоръчително да се извършва през зимата, когато растението може да бъде идентифицирано отдалеч по вечнозелените листа. Дейностите могат да се извършват и от служители на горските или ловните стопанства.

II. Други растителни видове с придозащитен статус и локално значение, срещащи се на територията на ТП ДГС Мъглиж

1. Недоразвит лимодорум

Limododrum abortivum (L.) Swartz

Сем. *Orchidaceae* – Орхидеи (Салепови)

Описание на вида: Многогодишно тревисто растение. Височината му е от 20 до 80 cm. Листата са недоразвити и не фотосинтезират. Цветовете са виолетови, с шпора, събрани в гроздовидни съцветия.

Период на цъфтеж и плодоносене:

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Цъфтеж				X	X							
Плодоносене					X	X						

Фиг. 4. Недоразвит лимодорум

Природозащитен статут: Видът е включен в Закона за биологичното разнообразие.

Местообитания: Расте в местности с широколистни гори и храсталаци.

Разпространение в България: В България се среща във всички фитогеографски райони от 0 до 1000 m надморска височина.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида, като това е препоръчително да се извършва през пролетта. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанството.
Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на кандилката да се провеждат през месеците май и юни - по време на цъфтежа й. При установяването наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на кандилката. Склопеността да не пада под 0.6. Да не се допуска паша, утъпкване и събиране на растенията за декоративни цели.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ
Ежегодна проверка състоянието на находището на вида – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).
Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида.

2. Блатно кокиче
Leucojum aestivum L.
Сем. *Amaryllidaceae* – Кокичеви

Описание на вида: Многогодишно луковично растение, високо 65 см. Листата линейни, приосновно разположени, 2-6 на брой, широки 5-13 mm. Цветовете 3-7 на брой разположени на върха на стъблото с нееднакво дълги дръжки (снимка 3). Цветът е съставен от шест еднакви, бели, със зелени върхове, дълги 10-15 cm околоцветни листчета. Цветовете излъчват силна приятна миризма.

Фиг. 5. Блатно кокиче

Период на цъфтеж и плодоносене:

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Цъфтеж				X	X							
Плодоносене					X	X						

Природозащитен статут: Видът е включен в Закона за биологичното разнообразие. Присъства в Червена книга на Н.Р. България (Велчев и др. 1984) с категория „застрашен”.

Местообитания: Обитава мочурливи и периодично заливани ливади, и крайречни гори.

Разпространение в България: Дунавска равнина, Североизточна България, Черноморско крайбрежие, Тунджанска хълмиста равнина, Тракийска низина, Западни Родопи, Струмска долина, Софийски район и Витоша

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Инвентаризиране и картиране на находищата на вида, като това е препоръчително да се извършва през лятото. Дейностите могат да се извършват и от служители на стопанството.
Мероприятията по маркиране на лесосечния фонд в установените находища на блатното кокиче да се провеждат през месеците април и май – по време на цъфтежа. При установяването наличие на вида, дърветата в съседство се запазват и не подлежат на сеч, с оглед да не се променят условията на микросредата. При дейностите да се внимава да не се повредят индивидите на глушината. Склопеността да не пада по 0.5. Да не се допуска паша и утъпкване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ
Ежегодна проверка състоянието на находището на вида – брой индивиди, определяне на възрастовата структура на ценопопулацията (брой цъфтящи или плодоносещи индивиди), здравословно състояние (наличие на повреди или вредители).
Да се извършва предварително планиране и оценка на лесовъдските мероприятия, преди началото на дейностите в близост до находищата на вида.

III. **Животински видове включени в *Приложение 1* към Практическото ръководство за ГВКС, установени на територията на ТП ДГС Мъглиж**

1. Видра (*Lutra lutra*)
Обитава предимно реки, богати на риба, с незамръзващи бистри и незастояли води, с обрасли с растителност брегове. Също езера, блата, изкуствени водоеми. Леговището обикновено се намира в стръмен бряг и има вход под водата. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2.
На територията на ТП ДГС Мъглиж е рядък вид в реките.

Фиг.6. Видра

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ
Опазване на крайречната дървесна растителност по реките в ДГС, вкл. недопускане на мероприятия по така нареченото “прочистване“ и коригиране на речните корита. Опазване на рибните ресурси. При наличие на известни обитаеми леговища да се осигури спокойствие в съответния речен участък, като на по-малко от 300 м. от леговището да не се провеждат никакви мероприятия.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ
Да се установят броя на наличните размножаващи се семейни групи от вида и да се мониторира числеността им. Могат да се ползват и следите, видровите пътечки и екскременти, като указание за присъствие на вида.

2. Кафява мечка (*Ursus arctos*)
Защитен вид, включен в Червена книга на България т. 2 с категория рядък. Застрашен от изчезване в европейски мащаб. У нас с разпокъсано разпространение, главно съсредоточено в Рила, Пирин, Славянка, Западни Родопи, Централна и Източна Стара планина.
Установен на територията на ТП ДГС Мъглиж, където отделни животни се срещат временно,а понякога и за по-дълъг период.

Фиг.7. Кафява мечка (Ursus arctos)

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където е установен вида, да не се извършват интензивни сечи / голи, реконструкции и възобновителни/ и да се оставят без никакви сечи отделите с леговища, в които евентуално видът се размножава /плюс буфер от 200 метра/. Необходимо е точно изясняване на леговищата за размножаване. Също така в посочените по-горе отдели да не се позволява никакво строителство и развитие на инфраструктури, вкл. на спортни и туристически комплекси и на хидротехнически съоръжения.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Установяване на точните местонахождения на леговищата и дългосрочен мониторинг на броя на мечките.

3.Скален орел (*Aquila chrysaetos*)

Много рядък вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България /застрашен/. Гнезди на скали и на стари дървета - най-често дъбове или борове. На територията на ТП ДГС Мъглиж е установен през размножителния период в отдели **209 ; 210 а,б,в;212 б; 219 ;233.**

Фиг.8 Скален орел

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са видяни да летят птици от този вид през гнездовия период, да не се извеждат никакви сечи,освен в горските култури . При установяване на гнезда да не провеждат никакви сечи в радиус не по-малък от 1000 м около гнездото. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е с радиус не по-малък от 500 м. При окончателни фази на възобновителни сечи да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждение.

Да не се разорават наличните ливади и пасища в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите в ДГС двойки /в периода 10.05 - 31.07/ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида. Наблюденията на гнездата следва да се провеждат с мощна зрителна тръба от разстояние на по-малко от 800-1000 м.

4. Царски орел (*Aquila heliaca*)

Много рядък вид у нас, световно застрашен вид. Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България /застрашен/. Гнезди само в Югоизточна България. Строи гнездата си на големи дървета –най-често дъбове и тополи,рядко борове,брястове и др. На територията на ТП ДГС Мъглиж е установен през размножителния период е установена 1 двойка. Наблюдаван е в следните отдели - **173 б,в;192 а,в,г; 193 а,ж.**

Фиг.9. Царски орел, Фото: Петър Шурулинков

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са видяни да летят птици от този вид през гнездовия период, да не се извеждат никакви сечи. При установяване на гнезда да не провеждат никакви сечи в радиус не по-малък от 1000 м около гнездото. Извън този период зоната около гнездото в която не се водят сечи е с радиус не по-малък от 500 м. При окончателни фази на възобновителни сечи да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждение.

Да не се разорават наличните ливади и пасища в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите в ДГС двойки /в периода 10.05 - 31.07/ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида. Наблюденията на гнездата следва да се провеждат с мощна зрителна тръба от разстояние на по-малко от 800-1000 м.

5. Орел змияр (*Circaetus gallicus*)

Рядък вид, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в Червената книга на България. Гнезди предимно в широколистни гори,на стари дървета в малко посещавани горски участъци. На територията на ТП ДГС Мъглиж птици са видяни през гнездовия период в отдели/подотдели **9 н,о,м,р;15 а,в,е,ж;57 г,ж,л; 89 л,п,р; 96 в,н; 102 б,г,л,о,с; 103 д,е; 157 а,б,в,г,ж; 172 а,б,в,г.**

Фиг.10 Орел змияр (*Circaetus gallicus*),фото – Петър Шурулинков

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, в които са е установени двойки да не се извършват сечи. Зоните,която следва да бъде забранена за човешки дейности около установени заети гнезда на вида е от 700 м. Опазване на старите дървета в широколистните и смесени гори, които предоставят гнездова база на вида.

Да не се допуска палене на стърнища и храсти, защото така се унищожава хранителната база на вида. Да не се разорават малкото налични ливади и пасищата в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Проучване на южните райони на ДГСМъглиж за наличие и на други находища освен картираните.Проучването следва да се проведе в периода 1.05.- 31.07..Ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

6. Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)

Малочислен гнездещ вид у нас, най-разпространен из равнинните и нископланински широколистни гори в Източна България.Включен в Червената книга на България и в Приложение 1 на Директивата за птиците. Гнезди винаги на дървета ,обикновено в непристъпни долове. Гнездото му е с диаметър над 1 м.Храни се в прилежащите открити местообитания- ниви,пасища и степи. Ловува най-вече на различни дребни гризачи и насекомоядни.Прелетен, долита във втората половина на март и отлита през октомври. Над страната преминава интензивна транзитна миграция,особено по Черноморското крайбрежие.

На територията на ТП ДГС Мъглиж през гнездовия период е установен в следните отдели/подотдели: **36 б,г,ж,з; 43 б,в,г; 81 а,д,е; 92 г,д,ж,з; 186 г; 195 а,д,е; 196 д,з; 228 а,б,в,г,д,е. 350 а,б,д,е,ж,з,и,к,л,н,п,р.**

Фиг.11. Малък креслив орел (Aquila pomarina) ,Фото: Петър Шурулинков

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В отделите, където са установени птици през гнездовия период, да не се извеждат никакви сечи. За отделите, в които са идентифицирани гнезда да не се провеждат никакви сечи в радиус от 700 м около гнездото .При окончателни фази на възобновителни сечи да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждения.

Да се опази в естествен вид крайречната растителност по реките в ДГС Мъглиж. Да не се разорават наличните ливади и пасища в района.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Картиране на гнездещите в ДГС двойки /в периода 10.05 - 31.07/ и ежегоден мониторинг на съответните отдели за присъствието на вида.

7. Черен щъркел (*Ciconia nigra*)

Обитава обширни широколистни,смесени и иглолистни гори или скални комплекси, предимно в ниските части на планините и в равнините. Гнезди на дървета с височина 6-30 м, но по-често в скални ниши, козирки, и цепнатини. Храни се с дребна риба, земноводни, змии и др, главно покрай чисти и богати на риба реки, както и около рибарници, язовири и др.
Застрашен вид, включен в Червена книга на България.
На територията на ТП ДГС Мъглиж видът е установен през гнездовия период в следните отдели/подотдели: **12 а,б,г,ж,з,л; 55 д,ж; 61 а,б,г,д,ж,и,к; 82 д,е; 95 е,м,н,о,с; 105 а,б,в,г,ж.**

Фиг.12. Черен щъркел

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ
В отделите с установено присъствие на вида да не се извеждат сечи.Опазване чистотата на реките и рибните ресурси. Осигуряване на зони на спокойствие около гнездата и местата за хранене. Да не се сече крайречната естествена растителност.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ
Необходимо е да се записват всички наблюдения на вида през гнездовия период.Да се изяснят местата за хранене на вида/реки,язовири/ и там да се проучи за наличие на заплахи за вида.

8. Гълъб хралупар (*Columba oenas*)
Обитава стари смесени и широколистни гори, често смесени буково-иглолистни гори, понякога и скалисти места. Гнезди в хралупи на дървета,много рядко и в скални дупки. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България, том 2. У нас е застрашен от изчезване, с катастрофално намаляла гнездова численост. Силно зависим от старите гори с големи, хралупести дървета.
На територията на ТП ДГС Мъглиж установен в стари дъбови и букови гори,в отдели/подотдели: **1 а,в,д,ж,и,к; 6 д,и,к; 7 а,в,г,е; 15 г1,е1; 16 в,г,д,о,п,р; 37 в,е,ж; 45 ж,и,к,м; 47 в,д,м,п,с; 50 т,у; 51 в,г,д,е,з,л; 66 м,н; 71 а,б,г; 94 б,г,ж; 101 м,н; 168 в,г,д,е,ж; 170 ж,и; 231 а,в; 233 а,б,в,г; 339 г,д,ж,н,р, 248 г,д; 249; 350 л,к,н,п,р.**

Фиг.13. Гълъб хралупар

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се допускат сечи и безпокойство в подотделите, които са в защитени територии и в определените Гори във фаза на старост. В останалите насаждения, в които е установен вида да не се извеждат сечи с интензивност по-голяма от 25%. При всички лесовъдски намеси да се оставят групи от дървета с хралупи и стари живи дървета с гнилоти и наранявания по стъблата, дори и в горски участъци с по-млада гора. За биотопни дървета да не се оставят единични дървета, а групи формиращи устойчиви структури и създаващи условия за гнездене и укритие на птиците. В посочените насаждения сечите да се извеждат извън периода 15.03 – 15.08 –гнездовия период на вида. Зоната на спокойствие около гнездовището следва да бъде от 500-700 м.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се установи евентуалната численост и разпространение на вида на територията на ДГС през гнездовия период и евентуалните места на концентрация през есенно-зимния период.

9. Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*)

Много рядък вид врабчоподобна птица у нас. Включена в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в новата Червена книга на България. Гнезди в спорадично в стари букови гори, главно в Стара планина. На територията на ТП ДГС Мъглиж е установена да гнезди рядко в стари букови и буково-габърови гори , най-вече между 800 и 1550 м.,в следните отдели/подотдели**: 4 а,в,д,ж; 7 а,в,г,е,л; 9 а,б; 10 а,б,в,г,д; 32 е,ж; 35 и,м,н,о,с,х,ц; 39 а,г,е; 46 а,г,з,и; 47 в,д,м,п,с,;50 з,ч,п,с,ф,х; 52 н,о,п;65 у,ф; 89 д,е,и;91 и1,ж1; 94 б,г,ж;159 в,г,д,е,и,к,л,м; 169 г,е,и;192 а,в,г; 333 а,л,с; 340 г,д,ж,н,р; 352 а,г,д.**

Фиг.14. Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*)

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

В подотделите, в които е установен вида не трябва да се извеждат никакви сечи! В съседните отдели трябва да цели създаване на разновъзрастова структура на гората, което предполага използване на дългосрочни сечи (групово-постепенна, групово-изборна). Интензивността на намесата н тези отдели да бъде не повече от 15% от запаса, като площта на отваряните възобновителни пространства е не по-голяма от един път височината на дървостоя. Задължително се запазват всички стоящи и паднали мъртви дървета, дърветата с хралупи, както и дървета с видими признаци на заболяване и гнилота. Задължително части от насажденията се запазват като острови на старостта (без никакви лесовъдски мероприятия). В отделите не се допуска провеждането на санитарни сечи и събиране на суха и паднала маса с изключение на големи природни нарушения (ветровали, снеголоми). Определен брой съхнещи, хралупести дървета дори се оставят и извън картираните отдели!

Поставяне на изкуствени къщички за подпомагане на гнездането в горски участъци в които липсват хралупести дървета.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ
Допълнителни проучвания за прецизиране разпространението и числеността на вида в района.

10. Южен белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos lilfordi*)
Застрашен от изчезване в световен мащаб подвид, среща се само в източните и южните части на Балканския полуостров и в Мала Азия. У нас е защитен, включен в Червената книга, категория "Застрашен". Предпочитаното местообитание за вида у нас са старите букови,буково-елови и буково-смърчови гори в планинските райони. В ТП ДГС Мъглиж видът е установен през гнездовия период в старите букови и буково-дъбови гори в Стара планина, в следните подотдели**: 5 в,д; 21 б,г,з,и,к;43 б,в,г; 44 б; 48 д,е,и,м,н,о,р; 56 з,и,ц,ч; 66 м,н; 72 в,г,е,ж; 88 а,з,и;89 ц,ч; 93 г,д,е; 158 б,г,е; 161 а,в,г,ж; 227 в,е,и; 228 а,б,в,г,д,е; 229 в,г,д; 334 б,з,м,о,п; 335 а,в,г; 341 в,з,м,р; 343 в; 345 ж,и,м; 355 а,г,д,ж,и; 356 о,р,с.**

Фиг.15. Южен белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos lilfordi*), Фотография: Петър Шурулинков

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ
В отделите, където е установен вида да не се осъществяват сечи. Да не се отстраняват сухата и паднала маса от гората, както и дърветата с хралупи. Санитарните сечи лишават вида от дървета за гнездене и от храна и за това в гората трябва да се оставят определен брой съхнещи, хралупести дървета дори и извън картираните отдели!

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ
Да се проведат допълнителни изследвания за потвърждаване и доказване присъствието на вида в повече части на ДГС Мъглиж и евентуално - намиране на откриване на обитаеми хралупи на вида.

11. Горски бекас (*Scolopax rusticola*)
У нас е много рядък гнездещ вид, разпространен главно в Рила,Пирин, Родопите и Стара планина, по-рядко –и в Странджа. През последните 50 години е драстично намалял у нас както като гнездещ, така и като мигриращ вид. Гнезди в най-разнообразни видове горски местообитания.
Включен в „Червена книга на България.
На територията на ТП ДГС Мъглиж е регистриран през гнездовия период в следните отдели: **40 а,в,г; 54 ш,щ,ю; 81 а,д,е; 113 в,г;204 в;211 д,е,л; 232 а; 319 е; 320 г,д; 330 а,в,г; 338 а,е. 354 б,г,ж; 355 а,г,д,ж,и.**

Фиг.16. Горски бекас (*Scolopax rusticola*)

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазването на старите гори е от първостепенно значение за бекаса. Да не се допускат сечи и безпокойство в подотделите, които са в защитени територии и в определените Гори във фаза на старост. В останалите насаждения, в които е установен вида да не се извеждат сечи с интензивност по-голяма от 25%. През гнездовия период 01.04 – 01.08 не се извършват стопански дейности в участъци, където е регистрирано присъствие на вида.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се проведе специализирано търсене за още гнездовища на вида на територията на ТП ДГС Мъглиж. Най-подходящ за регистрирането на токуващи птици е периода март-май и при установяване на такива, локализирания район да се опази от човешки дейности.

12. Черен кълвач (*Dryocopus martius*)

Обитава стари букови, иглолистни и смесени гори до горната им граница; по-рядко нископланински и равнинни гори. Гнезди в стари дървета с хралупи. Най-рано брачни прояви са установени в началото на март, а напуснали гнездото малки в началото на май. Люпилото е от 4-5 яйца, мътенето продължава 12-14 дни, а престоят на малките в гнездото 24-28 дни. При загуба на първото люпило прави второ люпило. В стари гори гнездовият участък обхваща 100-300 ха, а в горите с малко количество стари и умиращи дървета – 1000-1600 ха.

Рядък вид, включен в „Червена книга на България.

На територията на ТП ДГС Мъглиж гнезди в следните отдели/подотдели: **4 а,в,д,ж; 7 а,в,г,е; 10 а,б,в,г,д; 16 в,г,д,о,п,р; 27 д,е; 34 е,ж,з,и; 39 а,г,е; 45 ж,и,к,м; 68 г,д; 71 а,б,г; 96 в,н; 103 д,е; 105 а,б,в,г,ж; 159 в,г,д,е,и,к,л,м; 163 в,г,д,е; 192 а,в,г; 193 а,ж; 211 д,е,л; 212 в,г,д,е,ж; 233 а,б,в,г; 249; 333 а,л,с; 335 а,в,г; 339 а,б,в,е; 341 в,з,м,р; 350 а,б,д,е,ж,з,и,к,л,н; 351 н,о,п,р,с,т,ф,х; 356 о,р,с.**

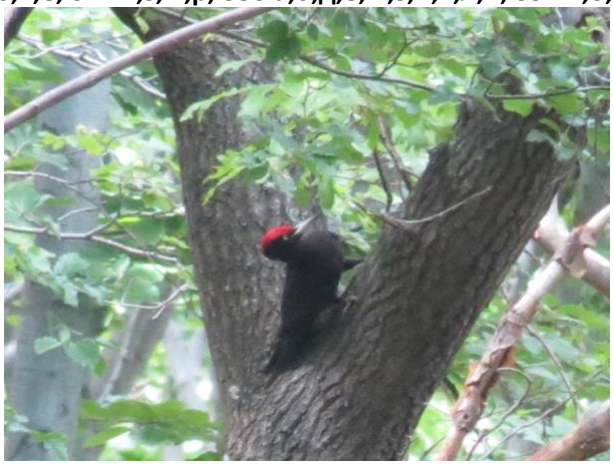

Фиг.17. Черен кълвач (*Dryocopus martius*) Фото: П.Шурулинков

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се извеждат голи сечи, възобновителни и други сечи с интензивност над 15% в отделите/подотделите с установено обитаване на вида. Да се опазват старите горски участъци, както и хралупести дървета, дори и в горски участъци с по-млада гора.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

13. Сив кълвач (*Picus canus*)

Рядък вид с бързо намаляваща численост у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС, включен новото издание на Червена книга на България. Обитава стари букови, дъбови,смесени и крайречни гори,по-рядко и борови.

На територията на ТП ДГС Мъглиж гнезди в отдели/подотдели: **15 г1,е1; 25 а,б,в,г; 36 б,г,ж,з; 51 в,г,д,е,з,л; 52 н,о,п; 56 з,и,ц,ч; 68 г,д; 87 а,б; 89 л,п,р; 92 г,д,ж,з; 105 а,б,в,г,ж; 206 а,г; 232 а; 334 б,з,м,о,п; 341 в,з,м,р; 248 г,д; 249; 349 с; 350 а,б,д,е,ж,з,и,к,л,н,п,р; 352 а,г,д; 354 б,г,ж.**

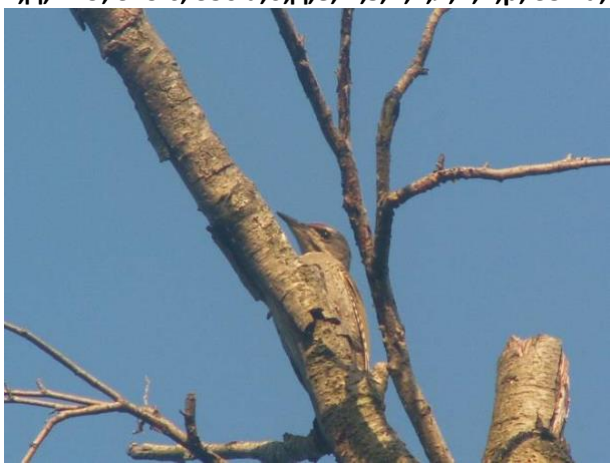

Фиг.18. Сив кълвач, Снимка: П.Шурулинков

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се извеждат голи сечи, крайни фази на възобновителни сечи и реконструкции в отделите/подотделите с установено обитаване на вида.. Да се опазват старите горски участъци, както и хралупестите дървета, дори и в горски участъци с по-млада гора.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

14.Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*)

Рядък и бързо намаляващ вид у нас, включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС. Обитава предимно стари дъбови, габрови, липови и крайречни гори.

На територията на ТП ДГС Мъглиж гнезди много рядко в по-ниските му части. Намерен е в отдели /подотдели: **81 а,д,е; 82 д,е;96 н; 172 а,б,в,г;173 б,в; 248 г,д; 249; 350 а,б,д,е,ж,з,и,к,л,н,п,р; 351 н,о,п,р,с,т,ф,х.**

Фиг.19. Среден пъстър кълвач

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да се поддържа разновъзрастна структура на горите в ДГС. В посочените отдели/подотдели в естествените гори да не се допускат сечи с интензивност над 15%. При провеждане на лесовъдски мероприятия да се осигури запазването дървета с хралупи, острови на старостта, мъртва дървесина и умиращи дървета. При окончателни фази на възобновителни сечи да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждения.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

15.Осояд (*Pernis apivorus*)

Обитава разнообразни стари гори, най-често дъбови и букови в съседство с поляни и ливади. Среща се от 0 м.н.в до около 1800 м.н.в. Гнездото е добре скрито в основата на страничен клон на височина 10-20 м. Застрашен вид, включен в „Червена книга на България".

На територията на ТП ДГС Мъглиж е установен в следните отдели/подотдели: **169 г,е,и; 212 в,г,д,е,ж; 233 а,б,в,г; 339 а,б,в,е.**

Фиг.20. Осояд Фото: П.Шурулинков

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Да не се извеждат сечи в отделите/подотделите с установено гнездене на вида /с изключение в горските култури/. Да не се допуска унищожаване/разораване на пасища и ливади. Да не се допускат палежи на стърнища.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ
Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

16. Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*)
Рядък и локално разпространен вид в европейски мащаб. Среща се само в югоизточната част на континента. У нас е широко разпространен навсякъде в равнините и ниските планини. Гнезди на скали и по дървета. Гнездата по дървета най-често са извън горския фонд –в селскостопански земи, но понякога са на горски поляни. Храни се с разнообразна животинска храна- гущери,змии, гризачи, дребни птици.
На територията на ТП ДГС Мъглиж установен само в по-ниските части на стопанството,на скали и на отделни дървета.

Фиг. 21 Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*)

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ
За отделите, в които са идентифицирани гнезда, да не се провеждат сечи в радиус от 500 м около гнездото,включително за гнезда на единични дървета всред поляни.
Опазване на старите клонести дървета в окрайнините на гори или по горски поляни. Да не се допуска разораването на пасища и ливади. Да се прекрати повсеместното палене на стърнищата.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ
Да се картират гнездата на вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние, гнездови успех и евентуални заплахи.

17. Голям ястреб (*Accipiter gentilis*)
Рядък вид,включен в Червената книга на България. Гнезди в разнообразни гори, както в планините така и в равнини, вкл. и в иглолистни и тополови горски култури. Предпочита дъбови и крайречни гори. Храни се основно с птици.
На територията на ТП ДГС Мъглиж гнезди в отдели/подотдели: **25 а,б,в,г , 37 в,е,ж; 46 а,г,з,и; 65 у,ф; 95 е,м,н,о,с; 168 в,г,д,е,ж.**

Фиг.22. Голям ястреб

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели за вида да не се провеждат сечи с интензивност над 15% като се внимава за дървета с гнезда на грабливи птици.При установяване на гнездо около него в буфер от 350 м .да не се извеждат сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

18. Малък ястреб (*Accipiter nisus*)

Включен в Червената книга на България. Гнезди в разнообразни гори, предимно в планините. Предпочита иглолистни и букови гори. Гнезди и в иглолистни горски култури. Храни се основно с дребни врабчоподобни птици. Среща се целогодишно у нас,като през зимата идват птици от северни райони на Европа. В ТП ДГС Мъглиж малки ястреби са наблюдавани през гнездовия период в следните отдели: **101 м,н; 157 а,б,в,г,ж; 227 в,е,и; 330 а,в,г; 341 в,з,м,р.**

Фиг.23. Малък ястреб (*Accipiter nisus*)

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

В посочените отдели да се не се извеждат сечи с интензивност над 15%. При окончателни фази на възобновителни сечи да се оставят единични или групи дървета от предходното насаждение. При установяване на гнездо да се остави буфер от 250 м около него в ,който да не се извеждат сечи.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Да се картират гнездовите находища вида и да се следи за тяхното ежегодно състояние.

19. Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*)

Много рядък вид пойна птица, гнезди у нас основно в Източна България. Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците на ЕС и в новата Червена книга на България. Гнезди главно в стари, хралупести широколистни гори, обикновено в долове със стара букова, дъбова или габърова гора. Гнезди в хралупи и полухралупи.

Включен е в приложение III на ЗБР.

В ТП ДГС Мъглиж е разпространена в старите букови гори на Стара планина.Установена е в следните отдели/потодели: **1 а,в,д,ж,и,к; 9 а,б; 15 а,в,е,ж; 35 и,м,н,о,с,х,ц; 37 в,е,ж; 61 а,б,г,д,ж,и,к; 40 а,в,г; 46 а,г,з,и; 55 д,ж; 65 у,ф; 72 в,г,е,ж; 94 б,г,ж; 96 в,н; 103 д,е; 192 а,в,г; 330 а,в,г; 333 а,л,с; 334 б,з,м,о,п; 338 а,е; 339 а,б,в,е; 343 в ; 345 ж,и,м; 352 а,г,д; 355 а,г,д,ж,и; 356 о,р,с.**

Фиг.24. Полубеловрата мухоловка – снимка Петър Шурулинков

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Интензивността на сечите в отделите/потоделите ,където е установен вида да не бъде повече от 15% от запаса, като площта на отваряните възобновителни пространства е не по-голяма от един път височината на дървостоя. Задължително се запазват всички стоящи и паднали мъртви дървета, дърветата с хралупи, както и дървета с видими признаци на заболяване и гнилота. Задължително части от насажденията се запазват като острови на старостта (без никакви лесовъдски мероприятия). В отделите не се допуска провеждането на санитарни сечи и събиране на суха и паднала маса с изключение на големи природни нарушения (ветровали, снеголоми). Определен брой съхнещи, хралупести дървета дори се оставят и извън картираните отдели. Поставяне на изкуствени къщички за подпомагане на гнездането е уместно само в горски участъци,където липсват хралупести дървета.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Допълнителни проучвания за прецизиране разпространението и числеността на вида в района. Картиране на наличните гнездови двойки.

20. Благороден елен (*Cervus elaphus*)

Обитава по-дивите,отдалечени и недостъпни части във високите части на Стара планина.В ТП ДГС Мъглиж се среща главно в отдели:

Фиг.25. Благороден елен

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Да се контролира строго бракониерството в района. Да не се допуска безразборно застрояване. Да се ограничат горскостопанските работи в периода 01-30.09, около сватбовищата на благородния елен.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Провеждане на ежегодно преброяване на елените в района и определяне не половото съотношение на животните.

21. Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

Гръбният панцер (карпаксът) е жълтеникав с черни петна, коремният (пластронът) – жълтеникав до светломаслиненозелен. Главата, шията и крайниците са мътнозеленикави и жълтокафяви. На задната страна на бедрата ма по една конична рогова брадавица. На дължина достига до 30 cm. Обитава най-често сухи припечни карстови терени. Зимата прекарва в сън, като се заравя в дупки. Размножава се през март-април. През юни-юли женската изравя с крайниците си трапчинки и снася 2-8 яйца. В един сезон женската снася яйца три пъти, така че една женска снася средно по 16 яйца. Инкубацията им продължава около 2-3 месеца. Храни се с треви, листа, плодове, понякога със земни червеи, охлюви и др.Среща се рядко само в ниските части на ДГС Мъглиж, под 900 -1000 м.н.в.

Фиг.26. Шипобедрена костенурка

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване на високостъблените дъбови и букови гори главно с южни изложения и на храсталаците е от ключово значение за вида. Също така не бива да се употребяват химически средства за защита в селското и горското стопанство. Случаите на бракониерски улов на костенурки да се наказват строго, както е предвидено по ЗБР. Да не се допуска палене на стърнищата. Да не се разширява съществено съществуващата асфалтирана пътна инфраструктура,защото много често животни от този вид загиват по пътищата.

22. Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

По външен вид наподобява шипобедрената костенурка, но на задната страна на бедрата няма брадавици и опашката накрая завършва с рогов шип. На дължина достига 37 см, маса – 6,5 кг. Начинът ù на живот е както на шипобедрената костенурка. Среща се твърде рядко само в ниските части на ТП ДГС Мъглиж –под 900-1000 мн.в.

Фиг. 27 Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Опазване на високостъблените дъбови и букови гори главно с южни изложения и на храсталаците е от ключово значение за вида. Също така не бива да се употребяват химически средства за защита в селското и горското стопанство. Случаите на бракониерски улов на костенурки да се санкционират, както е предвидено по ЗБР. Да не се допуска палене на стърнищата. Да не се разширява съществено съществуващата асфалтирана пътна инфраструктура, защото много често животни от този вид загиват по пътищата.

IV. Безгръбначни видове включени в *Приложение 1* към Практическото ръководство за ГВКС, установени на територията на ТП ДГС "Мъглиж"

1. *Lucanus cervus* (Linnaeus)

Семейство: Lucanidae (Рогачи)
Българско име: Еленов рогач
Природозащитен статус:
България: ЗБР - II, III.
международен: HD - II; IUCN European Red List of Saproxylic Beetles - NT; BC - III
Разпространение: Цяла България, от 0 до 1500-1700 m. В широколистни гори.

Най-едрият български бръмбар (4,5-9,0 cm) с чернокафяви до червенокафяви надкрилия (Фиг. 28) Налице е изразен полов диморфизъм – мъжките имат по-големи размери, които са силно вариабилни (Фиг. 29), по-широка глава, силно развити и удължени челюсти, докато при женските такива белези липсват. Ларвата се развива нормално 5-6 (максимално до 8) години в гнила дървесина на дънери, пънове и корени на дъб (*Quercus* sp.), липа (*Tilia* sp.), бук (*Fagus* sp.), върба (*Salix* sp.), топола (*Populus* sp.) и други видове широколистни дървета. Сезонното развитие на вида зависи от височината, географската ширина и климатичните условия. Възрастните обикновено се появяват в края на май, като мъжките завършват развитието си около седмица преди женските. Срещат се до края на септември. Възрастното насекомо най-често се наблюдава през ранното лято. През деня възрастните стоят най-често неподвижно на стволове на дървета, пънове и клони. Мъжките летят по здрач и в първите часове на нощта, докато женските се пълзят по земята или по дърветата.
Няма близки видове в България. Женската на *Lucanus cervus* би могла да бъде трудно сбъркана с **Dorcus** *parallelipipedus*, но последният е значително по-дребен, с тъмно кафяв до черен цвят (Фиг. 30).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, макриране и опазване на бъдещи такива. Забрана за изкореняване на пънове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен матод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отичат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета или големи клони, купчини с отрязани дърва, хралупи на големи живи отмиращи дървета, дървета с гъби. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно михрохабитатите, например в случая с хралупите се разравя внимателно гниещата материя на дъното на хралупата на дълбочина не повече от 5-6 см в дълбочина. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

Фигура 28. *Lucanus cervus* (мъжки)

Фигура 29. Вариация в размерите на мъжките при *Lucanus cervus*.

Фигура 30. *Lucanus cervus* (женска) и **Dorcus** *parallelipipedus* (мъжки).

***2. Cerambyx cerdo* Linnaeus**
Семейство: Cerambycidae (Сечковци)
Българско име: Голям сечко
Природозащитен статус:
България: ЗБР - II, III
международен: HD - II, IV; IUCN - VU; IUCN European Red List of Saproxylic Beetles - NT; BC - II; CORINE
Разпространение: Широко разпространен вид в цялата страна, но основно в Източна и Южна България.

Възрастните индивиди на *Cerambyx cerdo* са с размери между 2,4-5,3 см (Фиг. 31). Тялото и краката са черни, с червеникавокафяви върхове на надкрилията. Надкрилията са ясно стеснени от основата към върха. При мъжките антените са два пъти по-дълги от тялото, при женските достигат до върха не елитрите.
Обитава стари широколистни гори. Развива се предимно по дъбове (*Quercus*), по-рядко се среща по кестен (*Castanea*), бреза (*Betula*) и други широколистни дървета. Ларвите живеят в гниеща дървесина на стари или мъртви дървета и се хранят с нея. Възрастното лети през май-август като най-често се наблюдава през юни-юли. Активно е привечер или през ранните часове на нощта, когато лети или пълзи по стволовете на дърветата. Яйцата се отлагат в цепнатини на кората на дървета. Цикълът на развитие продължава 3-4 години.
В България се срещат 6 вида от род *Cerambyx* - *Cerambyx cerdo*, *Cerambyx dux*, *Cerambyx nodulosus*, *Cerambyx miles*, *Cerambyx scopoli* и *Cerambyx welensii*. *Cerambyx cerdo* се отличава най-лесно от останалите по наличието на шипче на върха на надкрилията (Фиг. 32).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ
Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, макриране и опазване на бъдещи такива.Забрана за изкореняване на пънове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ
Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен матод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отичат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно михрохабитатите. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

Фигура 31. *Cerembyx cerdo* – мъжки.

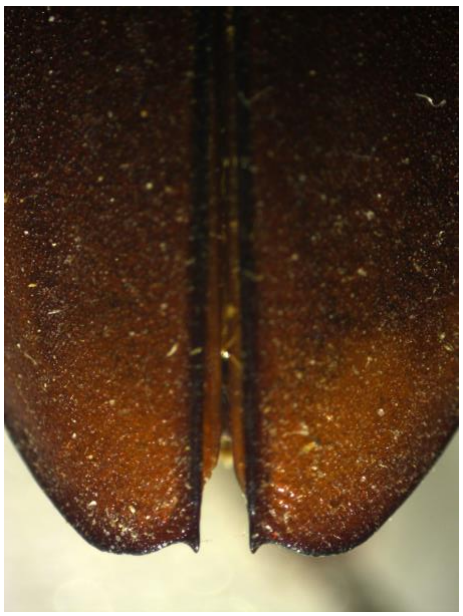

Фигура 32. Връх на надкрилията при *Cerembyx cerdo*.

***3. Rosalia alpina* (Linnaeus)**
Семейство: Cerambycidae (Сечковци)
Българско име: Алпийска розалия
Природозащитен статус:
България: ЗБР - II, III
международен: HD - II, IV; IUCN - VU; IUCN European Red List of Saproxylic Beetles - LC; BC - II; CORINE
Разпространение: Широко разпространен вид в цялата страна, от 0 до 1500 m. Предимно в планините, но и по Черноморското крайбрежие.

Възрастното е с размери 1,5-3,8 cm (Фиг. 33). Главата е удължена, преднегръба закръглен, с чифт насочени нагоре шипове на страните, надкрилията са удължени с паралелни страни. Основният цвят на окраската е светлосин. На предният край на преднегръда има черно петно, а на надкрилията черна напречна препаска през средата и два чифта петна – едно в основата и едно на върха на елитрите. Антените са 11-членести като членчета 3-8 имат на върха снопче от черни четинки. Полов диморфизъм: антените на мъжките 1,5-2,0 пъти по-дълги от дължината на тялото, при женските те едва надминават дължината на елитрите.
Обитава стари широколистни гори. Развива се предимно по бук (*Fagus*), но също по *Carpinus*, *Fraxinus*, *Ulmus*, *Acer*, *Alnus*, *Castanea*, *Crataegus*, *Juglands*, *Larix*, *Quercus*, *Salix* и *Tilia*. Предпочита места с просвети, огрени от слънцето. Ларвите са ксилофаги, живеят в гниещата дървесина на стари живи или мъртви дървета като се хранят с нея. Възрастното лети през юли-август. Активно е през деня като през слънчевите часове на деня се наблюдава върху кората на дървета. Яйцата се отлагат в цепнатините на кората. Цикълът на развитие е 3-4 години.
Няма близки видове.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ
Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, макриране и опазване на бъдещи такива.Забрана за изкореняване на пънове. Изготвяне на планове за противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ
Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен матод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отичат и летящите и пълзящи екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета,

отсечени или паднали дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно михрохабитатите. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

Фигура 33.*Rosalia alpina* – мъжки.

***4. Morimus asper funereus* (Mulsant)**
Семейство: Cerambycidae (Сечковци)
Българско име: Голям буков сечко
Природозащитен статус:
България: ЗБР - ЗБР – II
международен: HD - II; IUCN Red List of Threatened Species - VU; CORINE
Разпространение: Широко разпространен вид в цялата страна, от 0 до 2000 m.

Възрастните брумбари могат да достигнат до 4 cm, но има и по-дребни екземпляри (Фиг. 34). Надкрилията им са покрити плътно със сиви власинки, които придават сивия им цвят, както и с черни власинки, които образуват черни кръгли петна. Антените на мъжките са добре развити и надвишават дължината на тялото. При женските антените не достигат до върха на надкрилията. Брумбарите са безкрили и не могат да летят, което обуславя слабите им разселителни възможности. Обитава широколистни, смесени гори и иглолистни гори. Развива се в гниеща, влажна дървесина (стволове, трупи, дънери, пънове, кори от дървета), лежаща на земната повърхност, най-често на дъб, бук, топола, кестен, ела. Възрастните брумбари се срещат през април – септември в купчини от отсечени трупи. Женските снасят яйцата си в мъртва дървесина с кора, с предпочитание към по-големи дънери или трупи. Ларвите се развиват под кората, където се хранят със сърцевината на дървесината. Пиковете в числеността на големия буков сечко през първата половина на май и втората половина на юни предполагат развитие на 2 поколения през годината. Брумбарите са активни привечер и през ранните часове на нощта (между 20 ч. вечер и 3 ч. сутрин), но много често могат да се наблюдават и през деня на сенчести и относително хладни места. Цикълът на развитие е 2-3 годишен. Показва много широка способност адаптация към различни надморски височини, типове гора и климатични условия.
Може да бъде сбъркан с близкия до него вид от род *Lamia* – *Lamia textor* (Linnaeus), но при нея напълно липсват типичните тъмни петна на надкрилията (Фиг. 35).
В България се срещат няколко подвида от род *Morimus*, според някои автори вида, *M*. *asper asper*, *M*. *asper funereus* и *M*. *asper verecundus* (Faldermann), както и още един близък вид – *Morimus orientalis* (Reitter). Поради изключително практичната насоченост на определителя, близката екология и природозащитно значение, няма да бъдат описвани разликите между посочените подвидовете и видовете.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ
Идентификация и запазване на гори във фаза на старост и на острови на старостта и тяхното опазване и изключване от лесовъдски мероприятия. Забрана за сеч на биотопни дървета, макриране и опазване на бъдещи такива.Забрана за изкореняване на пънове. Изготвяне на планове за

противопожарна защита и предотвратяване на пожари. Забрана за използване на инсектициди (освен при крайна необходимост и то само биологични и видовоспецифични).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за първа оценка. Мониторингът се извършва по трансектен метод, като се проверяват подходящите микроместообитания, в същото време се отичат и пълзящите екземпляри. Подходящите микроместообитания са големи стоящи отмиращи или мъртви дървета, отсечени или паднали дървета. Отчитането на екземплярите се осъществява като се огледат добре и внимателно михрохабитатите. Отчита се броят на индивидите в рамките на един трансект.

Фигура 34. *Morimus asper* – мъжки.

Фигура 35. *Morimus asper* (ляво) и *Lamia textor* (дясно).

5. *Carabus intricatus* (Linnaeus)

Семейство: Carabidae (Бегачи)
Българско име: Заплетен карабус
Природозащитен статус:
България: няма
международен: IUCN - NT; CORINE
Разпространение: цяла България. Среща се из цялата страна от 0 до 2000 метра надморска височина

Дължина 2,4-3,6 cm. Тялото стройно, силно удължено (Фиг. 36). Окраска черно-синя с металически отблясъци. Очите силно изпъкнали, челото и темето силно набръчкани. Антените достигат почти до средата на надкрилията, плътно овласинени от 5-то членче. Страничните краища на преднегръда силно сърцевидно извити, задните ъгли дълги и заострени. Повърхността на преднегръда силно набръчкана с изключение на централната част. Надкрилията умерено плоски, скулптурата им особено по страните силно сгъстена. Краката много дълги.
Влаголюбив, горски вид. Предпочита сенчести широколистни гори със стари и паднали дървета.

От останалите представители на род *Carabus* се отличава по удълженото тяло с черно-синя металически блестяща окраска. Главата отгоре и страничната част на преднегръда са набръчкани; със зърнеста скулптура на надкрилията, сгъстена към периферията. По окраска може да се сбърка с *Carabus (Procerus) scabrosus*, но той е по-широк и с много по-големи размери – 4,5 до 5,5 cm или с по-дребния *Carabus convexus* (1,5-2,1 cm), който обаче е с различни пропорции и различна скулптура на надкрилията (Фиг. 37).

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ

Лимитиращ фактор е изсичането и подмладяването на горите. Нуждае се от стара мъртва дървесина за убежища на имагото при хибернация.

Забрана за сеч на крайречни гори, изкореняване на пънове и промяна на хидрологичния режим на реките. Забрана за промяна на широколистни насаждения с иглолистни.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ

Спада към видовете за крайна оценка. Уловът на възрастни екземпляри се осъществява в предварително определена територия за мониторинг, чрез почвени капани. В границите на тази територия се определя една или повече пробни площи, в рамките на които се извършва събиране на данни за вида чрез улов на екземпляри. Отчитат се брой индивиди.

Фигура 36. *Carabus intricatus* - мъжки.

Фигура 37. Външен вид и относителни размери на (от ляво на дясно) – *Carabus convexus*, *Carabus intricatus* и *Carabus scabrosus*.

ВКС 1.3 КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

Целта на този елемент е да осигури запазването на гори с важни концентрации на видове, които използват дадената горска територия постоянно или само през определено време или в

отделни фази от жизнения си цикъл. Тук се включват критични места за размножаване и миграции, миграционни маршрути и коридори (по отношение на географската ширина или надморската височина). В тази ВКС могат да бъдат използвани съществуващите системи за определяне на територии с високи концентрации на видове, например Орнитологично важни места, Ботаническо важни места, Херпетологично важни места и т.н.

Примери за важни временни концентрации:

- Концентрации на мигриращи птици
- Концентрации на зимуващи птици (нощувки и др.)
- Гнездовища (колонии на птици)
- Токовища на глухари
- Колонии от прилепи
- Миграции на риби до местата за хвърляне на хайвер
- Сватбовища на елени
- Струпвания на земноводни и/или техните малки във водоеми или места за зимуване
- Концентрации на мигриращи земноводни
- Зимовища на влечуги.
- Струпвания на влечуги на границата гори-открити територии.
- Струпвания на безгръбначни в стари хралупести дървета, стоящи мъртви и покрити с гъби дървета и гниеща дървесина.

На територията на ТП ДГС Мъглиж са установени места със струпавния и концентрации на следните видове.

Критична концентрация: Сватбовища на благороден елен – в отдели:

ВКС 2. ЕКОСИСТЕМИ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ НА НИВО ЛАНДШАФТ. НЕПОКЪТНАТИ ГОРСКИ ЛАНДШАФТИ ГОЛЕМИ ЕКОСИСТЕМИ* НА НИВО ЛАНДШАФТ И МОЗАЙКИ ОТ ЕКОСИСТЕМИ* С ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧЕНИЕ, В КОИТО СЪЩЕСТВУВАТ ЖИЗНЕНИ ПОПУЛАЦИИ НА ПОВЕЧЕТО ЕСТЕСТВЕНО СРЕЩАЩИ СЕ ВИДОВЕ В ЕСТЕСТВЕНИТЕ ИМ МОДЕЛИ НА РАЗПРОСТРАНЕНИЕ И ОБИЛИЕ.

Гори, които съдържат жизнеспособни популации на повечето или всички местни видове, трябва да имат голяма площ и да са сравнително неповлияни от човешка дейност и с ниско ниво на фрагментация (% незалесени територии). Целта на определяне на тази консервационна стойност е да бъдат включени типични ландшафти и тяхното биологично многообразие от съответния горско-растителен район.

ВКС 2 представляват значими горски територии, формиращи ландшафт от регионално и национално значение, в които всички естествено срещащи се видове съществуват при естествени условия на разпространение и обилие.

Съгласно Практическо ръководство “Определяне, управление и мониторинг на ГВКС в България”, в обхвата на ВКС 2 в ТП ДГС Мъглижпопадат следните отдели: 1-12, 15-17, 21, 24-126, 130-136, 138-245, 254, 258-271, 273-347, 349, 351-356.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 2

1. Планираните лесовъдски и стопански мероприятия не трябва да водят до намаляване на процента на лесистост на ДГС.
2. Да се използват лесовъдски системи, които да поддържат видовото, възрастовото и структурното разнообразие в насажденията и на ниво ландшафт. Да се прилагат природосъобразни и разнообразни лесовъдски системи в съответствие с особеностите на конкретното насаждение.
3. Най-малко 5% от територията на горскостопанската единица трябва да бъдат отделени за осигуряване на гори от основно представените горскодървесни видове, които са във фаза на старост (Old-growth forests).
4. Да се спазват екологични принципи и практики при планиране и извеждане на лесовъдските мероприятия. При провеждане на лесовъдски дейности да се поддържат определено количество мъртва дървесина в насаждението, дървета с хралупи, единични и групи стари дървета.
5. Да се дава приоритет на естественото възобновяване. Да се прилагат лесовъдски системи, които осигуряват естествено възобновяване.
6. Не се допуска смяна на коренния дървесен състав.
7. При възстановителни дейности (залесяване) да се използват само местни видове и произходи. Да не се внасят чуждоземнни дървесни видове и произходи с изключение на дендрариумите и географските култури, както и животински видове извън естественият им ареал на разпространение на територията на ТП ДГС Мъглиж.
8. Да не се допуска изкуствено залесяване на естествени открити пространства в горските масиви, с изключение на мероприятия за контрол на ерозионни процеси.
9. Да не се допускат дейности (в това число и лесовъдски), които да увеличават антропогенната фрагментираност на територията. При планиране на пътищата и инфраструктурата, трябва максимално да се запази целостта на ландшафта. Необходимо е да се осигурят подходящи елементи, намаляващи влиянието на фрагментираността на територията, които да подпомагат движението на организмите – например да се предвиждат коридори за придвижване, връзки и зони на спокойствие на животните и т.н.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 2

1. При провеждане на мониторинга се следят и количествените показатели на трите критерия – естественост, фрагментираност и лесистост.
2. Мониторирането се извършва всяка година по документи и снимки. Да се използват действащите лесоустройствени проекти, планове за управление, териториално устройствени планове, процедури, свързани с промяна на предназначението на земи и гори от горския фонд, стопански планове и т.н.

3. Да се осъществява контрол върху изпълнение на дърводобивните дейности.
4. На всеки 5 години да се прави ревизия на теренни обекти, в които са проведени дейности, касаещи някой от критериите. Да се провеждат консултации със заинтересованите групи, обществеността и съответните власти, за да се осигури информираността на всяка от страните за дейностите на другата страна и работа за смекчаване на потенциалните бъдещи заплахи, като незаконна сеч, разработване на мини, неустойчиво земеделие и др.
5. Да се извършва мониторинг на въздействието на външни заплахи от антропогенен характер, например пожари, както и мониторинг на условията за възникване на екстремни събития, например нападения на вредители и др. и прилагане на превантивни мерки когато е възможно.

ВКС 3. ЕКОСИСТЕМИ И МЕСТООБИТАНИЯ. РЕДКИ, ЗАЩИТЕНИ ЗАСТРАШЕНИ ОТ ИЗЧЕЗВАНЕ ЕКОСИСТЕМИ ИЛИ РЕФУГИИ.

За България ГВКС представляват всички горски територии, включващи екосистеми от списъка на *Приложение 4* към Практическото ръководство. За ВКС се считат и гори, притежаващи характеристики, отличаващи ги като гори във фаза на старост (ГФС, Old-growth forests), които със своята възрастова структура и степен на естественост представляват местообитание на комплекс видове от специфични екологични и таксономични групи.

За определяне на горите, отговарящи на критериите на ВКС 3, са използвани данни от ГСП на ТП ДГС Мъглиж. Извършено е и теренно обследване на идентифицираните за тази консервационна стойност типове екосистеми. Съгласно списъка към *Приложение 4* на Националното ръководство за определяне на ГВКС, за територията на ТП ДГС " Мъглиж" са идентифицирани 11 типа редки, застрашени или изчезващи екосистеми. Границите на отделните гори, представляващи ВКС 3, не са отбелязани на терена тъй като в повечето случаи съвпадат с границите на насаждението.

G1.2116 Dacio-Moesian ash-alder woods / Крайречни гори от елши (*Alnus* spp.) и планински ясен (*Fraxinus excelsior*)

Смесени крайречни галерийни съобщества с основен едификатор черна елша (*Alnus glutinosa*). На места едификатори и съедификатори са бялата елша (*Alnus incana*), източният чинар (*Platanus orientalis*) и обикновеният ясен (*Fraxinus excelsior*). Участват още различни видове върби, най-често трошлива върба (*Salix fragilis*) и бяла върба (*S. alba*). Този тип галерийни гори се срещат по-често в ниския планински пояс и рядко в средния планински пояс. Развиват се върху влажни до мокри, спорадично заливани, отцедливи и проветриви почви. В тревната покривка най-често се срещат *Aegopodium podagraria, Carex remota, C. sylvatica, Circaea lutetiana, Cirsium appendiculatum, Equisetum spp., Filipendula ulmaria, Galium aparine, Impatiens noli-tangere, Lycopus europaeus, Lythrum salicaria, Myosotis scorpioides, Ranunculus repens, Rumex sanguineus, Scirpus sylvaticus, Stellaria media, S. nemorum, Urtica dioica* и др. Смесените крайречни галерийни съобщества с основен едификатор черна елша се отличават от съобществата с доминиране и участие на този вид в низините и в долните течения на големите реки. В тях участието на увивни растения и термофилни видове е силно ограничено. Заливанията са редки и краткотрайни поради по-големия наклон и по-тесните крайречни долини. В по-високите части на планините, галериите с преобладаване на черна елша отстъпват място на галериите с преобладаване на бяла елша и участие на по-голям брой видове с бореален произход (Димитров 2015).

Този тип гори са включени в ЗБР и в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория “уязвимо местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2015).

На територията на ТП ДГС „Мъглиж“ са установени в следните отдели: 32 р, 33 и, 34 а, 76 л, 76 м, 124 р, 132 л, 243 щ.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Тези крайречни съобщества образуват тесни ивици по поречията на реките. Най-често са части от насаждения и формират специфични, малки по площ местообитания, които са ценни както за подържане на биоразнообразието, така и за запазване на речните течения.Тъй като в по-голямата си част тези насаждения растат върху стръмни, каменливи терени те имат изключително важна противоерозионна и водорегулираща роля. Поради тази причина част от тях са включени и в ГВКС 4.

Не се препоръчва да се водят стопански мероприятия, чиято цел е дърводобив. Ако се вземе решение за стопанисване на тези гори, то лесовъдските мероприятия трябва да се провеждат с внимание към отделното дърво и биогрупа. Не трябва да се прилагат голи и постепенни възобновителни сечи. Дърветата и биогрупите разположени по протежението на водни течения не трябва да бъдат обект на сечи. При необходимост от извеждане на технически сечи да се отсичат само дървета, които създават опасност от задръстване на речното легло и изместване на водното течение.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с хралупи и т.н.

G1.2232 (2) Helleno-Balkanic ash-oak-alder forests (Thracian forests of Quercus pedunculiflora) / Смесени низинни и крайречни гори и лонгози (Тракийски гори на дръжкоцветен и летен дъб)

Смесените низинни и крайречни гори и лонгози са част от интразоналната растителност, разпространена в долините на редица реки в България. Характерни особености са периодичните заливания, а в някои случаи и високата въздушна влажност. Почвата може да бъде добре изсушена между наводняванията или да остане мокра. В зависимост от водния режим, доминиращите дървесни видове са различни, но най-често принадлежат към родовете *Fraxinus, Ulmus* или *Quercus*. Тревният етаж е добре развит, с разнообразен видов състав, формирал се под влияние на зоналната растителност. Смесените низинни и котловинни крайречни гори и лонгози се отнасят към клас *Populetea albae* разреди *Fraxinetalia* и *Populetalia*, и съюзи *Alno-Quercion roboris* и *Alnion incanae*. Различават се три основни подтипа.

Тракийските гори от *Quercus pedunculiflora* са най-сухия подтип на низинните крайречни гори. В повечето случаи са стари гори със сравнително малка площ и са заобиколени от селскостопански територии. В миналото са заемали големи площи в долините на реките Марица и Тунджа и техните притоци, котловините на Южна България и подобно на влажните низинни дъбови гори са известни също като "ормани", "елии" и др. Днес са оцелели единични горски масиви, повечето като "защитени кории" с единични или групи от вековни дървета в Тракийската равнина и Тунджанската низина – Айтоска кория, Юлевска кория (Казанлъшко), кориите в Мъглижско и Новозагорско, гората "Чекерица" край Пловдив, корията при с. Навъсен и др. Тракийските гори от *Quercus pedunculiflora* се срещат на влажни и свежи, богати почви, предимно наносни (*Fluvisols*), по-рядко на смолници (*Vertisols*) и черноземи (*Chernozems*). Терените са равни и с плитки подпочвени води. Първоначалната структура на тези гори е включвала два дървесни етажа, храстов и тревен етаж, но повечето са деградирали. В дървесния етаж преобладават *Quercus pedunculiflora* и *Q. robur*. Често се срещат и *Acer campestre*, *Pyrus pyraster*, *Ulmus minor*, на по-влажните места и *Fraxinus oxycarpa*, а на по-сухите единично участие имат *Quercus cerris*, *Tilia* spp. и дори *Carpinus orientalis*. Понякога има втори дървесен етаж формиран от *Acer tataricum*. В храстовия етаж преобладават *Crataegus monogyna*, *Cornus mas*, *Corylus avellana*, *Euonymus europaeus*, *Ligustrum vulgare*, *Rosa* spp., *Sambucus nigra*, а на по-влажните места *Rubus* spp. Срещат се и някои лиани като *Clematis vitalba*, *Humulus lupulus*, *Vitis sylvestris*, но са значително по-малко в сравнение с лонгозните гори. В тревния етаж участват много пролетни видове –- *Anemone ranunculoides, Ficaria verna* (= *Ranunculus ficaria*), *Polygonatum* spp, *Ranunculus constantinopolitanus, Scilla bifolia, Viola odorata*. По-късно се развиват видове като *Arum elongatum, Buglossoides purpurocaerulea, Galium aparine, Geum urbanum, Scutellaria altissima, Smyrnium perfoliatum, Urtica dioica* и др.

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания (Бисерков и др. /ред./ 2015) с категория "кртично застрашено местообитание" (Димитров и Цонев 2015).

На територията на ТП ДГС Мъглиж са установени в следните отдели: SC 248 в, SC 248 г, SC 255 д, SC 350 а, SC 350 б, SC 350 в, SC 350 ж, SC 350 з, SC 350 и, SC 350 к, SC 350 л, SC 350 м, SC 350 н, SC 350 п, SC 350 р.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Това са съобщества с голямо биоразнообразие, често поддържащи уникални растителни или животински видове. Те играят много важна защитна и противоерозионна роля, като не трябва да се пренебрегва и естетическата им стойност. Поради факта, че са гранични екосистеми, те оказват благотворно влияние върху водните екосистеми посредством регулация на температурния режим и създаване на нови местообитания.

За да бъдат запазени се препоръчва в тези гори да не се извършва дърводобивс изключение на санитарни сечи за отстраняване на част от сухите дървета. При това мероприятие все пак трябва да се осигури и запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с хралупи и т.н.

При необходимост от прилагане на мероприятието "почистване на речните корита" да се дефинират конкретни параметри на намесата. Допустимо е да се премахват само дървета в рамките на речното легло, които при екстремни нива на водите има реална опасност да създадат условия за задръставане и/или пречат на речния отток.

Да се извърши инвентаризация на териториите, заети от този тип местообитания. На местата където тези горски екосистеми са изчезнали или деградирали е необходимо да се приложат възстановителни мерки, които могат да включват възстановяване на нарушен хидрологичен режим, подпомагане естественото възобновяване на местните видове (обикновен дъб, полски бряст, каваци и др.) и изкуствено залесяване с местни видове. В резултат на промяна на хидрологичния режим, в тези гори протича процес на замяна на дъбовете с видове от подлесната растителност – обикновен габър, глог, дрян и др. Формираният подлесен етаж конкурира дърветата и е допълнителна предпоставка за влошаване на състоянието на старите дървета. При наличие на възобновени участъци е задължително извеждането на отгледни сечи с цел запазване на дъбовете в състава. Подпомагането на възобновяването чрез засяване на жълъд също би довело до запазване на първичния състав.

Не се допуска трансформация на тези гори в интензивни култури.

Необходимо е да се предприемат мерки за подобряване охраната на горите и преустановяване на незаконните сечи.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с хралупи и т.н.

Въвеждане на забрани за редуциране на площите на този тип местообитания с цел инфраструктурни и други проекти, увеличаване на земеделските земи и т.н.

G1.3155 Rhodopide Mediterranean poplar galleries / Върбово-тополови галерии в Южна България

Крайречни гори, срещащи се в равнините и низините с преходно-континентален климат в Южна България. Заемат тесни ивици от поречията на по-големите реки (Марица, Тунджа, Струма, Места и др.) и техните притоци. Развиват се върху богати алувиални (наносни) почви. Характерни са периодични пролетни заливания с различна продължителност. Основни едификатори са бялата (*Populus alba*), черната топола (*P. nigra*), бялата (*Salix alba*) и трошливата върба (*S. fragilis*). Срещат се също черна елша (*Alnus glutinosa*), по-рядко полски бряст (*Ulmus minor*), полски ясен (*Fraxinus oxycarpa*), източен чинар (*Platanus orientalis*) и летен дъб (*Quercus robur*). Характерно е и присъствието на увивни растения – хмел (*Humulus lupulus*), повети (*Clematis vitalba, C. viticella*), бръшлян (*Hedera helix*), къпини (*Rubus* spp.), гръцки гърбач (*Periploca graeca*), обикновено чадърче (*Calystegia sepium*), горска лоза (*Vitis sylvestris*). Местообитанието в повечето случаи е подложено на антропогенен натиск в резултат от създаване на високопродуктивни хибридни тополови култури. В тревно-храстовия етаж обликът се определя от голям брой подвижни видове и антропофити, като *Aegopodium podagraria, Aristolochia clematitis, Berula erecta, Bidens tripartita, Bromus sterilis, Chelidonium majus, Galium aparine, Heracleum ternatum, Parietaria erecta (= Parietaria officinalis), Solanum dulcamara, Urtica dioica* и др. Върбово-тополовите галерии в Южна България се отличават от крайречните върбово-тополови гори в Северна България по наличието на повече видове с южен произход като *Bryonia alba, Clematis flammula, C. viticella, Parietaria erecta, Periploca graeca, Platanus orientalis, Salix xant hicola, Tamarix tetrandra* и др. (Димитров и Ташев 2015).

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания (Бисерков и др. /ред./ 2015) с категория “уязвимо местообитание”.

На територията на ТП ДГС Мъглиж са установени в следните отдели: 133 в, 149 н, 247 г, 247 о, 247 с, 247 т, 247 ю, 247 я, 250 ч, 251 а.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Това са съобщества с голямо биоразнообразие, често поддържащи уникални растителни или животински видове. Те играят много важна защитна и противоерозионна роля, като не трябва да се пренебрегва и естетическата им стойност. Поради факта, че са гранични екосистеми, те оказват благотворно влияние върху водните екосистеми посредством регулация на температурния режим и създаване на нови местообитания.

За да бъдат запазени се препоръчва в тези гори да се спре всякаква дейност с изключение на технически сечи за отстраняване на част от сухите дървета. При това мероприятие все пак трябва да се осигури и запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с хралупи и т.н

При необходимост от прилагане на мероприятието "почистване на речните корита" да се дефинират конкретни параметри на намесата. Допустимо е да се премахват само дървета в рамките на речното легло, които при екстремни нива на водите има реална опасност да създадат условия за задръстяване и/или пречат на речния отток. При залесяване на изкуствени тополови култури, да се запазват ивиците от естествена крайречна растителност по бреговете на реките. Да не се извършва почистване на площта, чрез избутване на дънерите в речното корито или в площите заети от естествени гори.

Да се извърши инвентаризация на териториите, заети от този тип местообитания. На местата където тези горски екосистеми са изчезнали или деградирали е необходимо да се приложат възстановителни мерки, които могат да включват възстановяване на нарушен хидрологичен режим, подпомагане естественото възобновяване на местните видове (върби, каваци, елши) и изкуствено залесяване с местни видове.

Не се допуска трансформация на тези гори в интензивни култури.

Необходимо е да се предприемат мерки за подобряване охраната на горите и преустановяване на незаконните сечи на крайречни дървета.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, дървета с хралупи и т.н.

G1.6921 Southeastern Moesian acidophilous beech forests / Ацидофилни гори от обикновен бук (*Fagus sylvatica*)

Гори с преобладание на бук, разположени на бедни кисели и влажни почви. Местообитанието включва ацидофилни широколистни и смесени широколистно-иглолистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica*). Развиват се на сравнително бедни (понякога ерозирали), кисели кафяви светли горски почви и ранкери, формирани главно върху диорит, гранит, риолит, пясъчници, кристалинни шисти и др. Заемат най-често стръмни склонове с различни изложения - както сенчести, така и слънчеви. Имат голям вертикален диапазон - от 700 до 1700 m надм. вис. В долната част на този диапазон (700-1100 m надм. вис.) горите са монодоминантни букови и смесени широколистни със сравнително голямо участие на обикновен габър (*Carpinus betulus*) и зимен дъб (*Quercus dalechampii*), а на места и на бяла бреза (*Betula pendula*). На по-големи надморски височини (1300-1700 m надм. вис.) обикновеният бук формира както чисти, така и смесени гори с обикновена ела (*Abies alba*) и обикновен смърч (*Picea abies*). Единично участие имат офиката (Sorbus aucuparia), трепетликата (*Populus tremula*), бялата бреза и белият бор (*Pinus sylvestris*). Ацидофилните букови гори имат добре развит тревен синузий с преобладаване на видове, чието разпространение е свързано с кисели почви. В някои съобщества се формира мъхова покривка.

На територията на ТП ДГС Мъглиж е представен следните подтипове:

Типични ацидофилни букови гори от асоциация *Luzulo luzuloidis-Fagetum sylvaticae*. Към този подтип се отнасят голяма група ацидофилни букови гори, с широко разпространение в България - Стара планина, Средна гора, Осоговска планина, Западни Родопи, Врачанска планина, Васильовска планина и Беласица. Развиват се най-често в диапазона 1000-1500 m надм. вис. и заемат предимно стръмни склонове с различни изложения. Почвите са сравнително плитки и бедни кисели кафяви горски ненаситени, ранкери, и по-рядко кафяви горски наситени. Константни и доминиращи видове са *Luzula luzuloides* и *Deschampsia flexuosa*. Други често срещащи се видове са *Calamagrostis arundinacea, Hieracium murorum gr., Mycelis muralis, Poa nemoralis*. В отделни фитоценози доминанти и субдоминанти са *Bruckenthalia spiculifolia, Calamagrostis arundinacea, Juniperus communis, Vaccinium myrtillus, V. vitis-idaea, Veronica officinalis*, както и някои мъхове – *Leucobrium glaucum, Pleurozium schreberi, Polytrichum juniperinum* и др. (Димитров 2015).

Ацидофилни букови гори върху сипеи и каменисти терени (групировка *Geranium macrorrhizum-Fagus sylvatica*). Този подтип включва букови гори на терени със скални разкрития, големи камъни и на сипеи. Разпространени са най-често в диапазона 1100-1500 m надм. вис. на склонове с различни, но предимно източни изложения в Осоговска планина, Васильовска планина, Източни Родопи, Средна гора, Стара планина, Северен Пирин, Беласица, Руй планина и Рила. Тревният синузий е разпокъсан и е развит главно между камъните, където се е формирала кафява горска ненаситена почва. Преобладаващи видове са *Geranium macrorrhizum, Luzula sylvatica* и *Rubus*

hirtus. В сипейните участъци има добре развит мъхов синузий, доминиран главно от *Brachytheciastrum velutinum, Homalothecium lutescens, Isothecium alopecuroides, Plagiomnium affine, Polytrichum juniperinum* и др. (Димитров 2015).

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том. 3 Природни местообитания с категория "уязвимо местообитание" (Бисерков и др. /ред./ 2015).

На територията на ТП ДГС Мъглиж местообитанието е установено в отдели 4 а, 4 д, 4 ж, 9 г, 9 н, 21 б, 37 а, 37 ж, 40 е, 42 ж, 42 т, 47 е, 47 о, 48 д, 49 б, 49 л, 50 з, 50 т, 50 х, 50 ш, 60 н, 72 е, 82 г, 91 с1, 211 в, 211 д, 211 е, 223 в, 226 ж, 240 г, 340 д.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Насажденията в преобладаващата си част се характеризират с неравномерна пространствена структура. Това предполага използването на лесовъдски системи, които да поддържат тази структурна неравномерност и ще подпомогнат запазването и увеличаване на дендрологичното разнообразие. Подходящи за целта са групово-постепенната, неравномерно-постепенната и групово-изборната. При лесовъдските мероприятия трябва да се вземе предвид и опасноста от зачимяване.

В ацидофилните букови гори, върху сипеи и каменисти терени, не се препоръчва извършването на стопанска дейност. Най-често предствляват малки петна, разположени върху терени, които са стръмни, скалисти и при извеждане на сечи дървесината се похабява. Тези съобщества се срещат, като малки изолирани петна в другите букови местообитания и са подходящи за оставяне на острови на старост в стопанисваните площи.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н. Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори от тази група трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

G1.6922/G1.6923 Southeastern Moesian neutrophile beech forests / Неутрофилни букови гори

Неутрофилните букови гори са най разпространените в България букови гори. Формирани са на относително по големи надморски височини от около 700 до около 1800 (2100) m при типичен планински климат. Заемат предимно северни склонове, долове и клисури. Почвите са неутрални, слабо кисели или слабо алкални, богати на хранителни вещества, влажни кафяви горски. Тези гори се развиват при среден хидротермичен режим и се характеризират с участието на редица бореални и средноевропейски видове, което ги прави сходни със средноевропейските букови гори. Преобладаващ дървесен вид е обикновеният бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*), който понякога в по ниските части формира смесени широколистни гори с участие *на Acer heldreichii, A. pseudoplatanus, Betula pendula, Carpinus betulus, Fraxinus excelsior, Populus tremula, Sorbus aucuparia, Ulmus glabra*, а в по високите части на планините образува смесени широколистно иглолистни гори с *Abies alba, Picea abies* и *Pinus sylvestris*. Храстов етаж обикновено не се формира, но сравнително постоянно участие имат *Daphne mezereum, Lonicera xylosteum, Rubus idaeus, Salix caprea, Sambucus racemosa*. Мезофилните букови гори се отличават с богат и разнообразен по флористичен състав и обилие тревен етаж в сравнение с останалите букови гори в България. Доминиращи видове най често са *Anemone nemorosa, Dentaria bulbifera, Galium odoratum, Lamiastrum galeobdolon, Sanicula europea, Melica uniflora* (Димитров 2015).

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том. 3 Природни местообитания с категория "потенциално застрашено местообитание" (Бисерков и др. /ред./ 2015).

На територията на ТП ДГС " Мъглиж" неутрофилните букови гори са представени от следните подтипове:

1. Типични неутрофилни букови гори (асоциация *Asperulo Fagetum*). Типичните неутрофилни букови гори са най разпространения тип букови гори в България. Заемат главно средната част на буковия пояс в диапазона 1000 1500 m надм. вис. в Стара планина, Средна гора, Осоговска планина, Беласица, Родопи, Рила, Пирин, Руй планина, Влахина, Конявска, Васильовска планина и Микренски възвишения. Отличават се със сравнително ниско покритие на тревния синузий, в който най често доминират *Dentaria bulbifera, Galium odoratum* и *Mycelis muralis*.

2. Букови гори с горска светлика (групировка *Luzula sylvatica Fagus sylvatica*). Тези гори заемат много стръмни склонове във височинния диапазон от 850 до 1500 m. Развиват се върху слабо кисели почви от кафяви горски почви. Имат преходен характер между ацидофилните и неутрофилните букови гори. Срещат се главно в Стара планина, Беласица, Ихтиманска Средна гора, Рила, Врачанска планина и Западни Родопи. Характерният облик на тревния синузий се определя от видовете *Amblystegium serpens, Hieracium sabaudum* gr*., Luzula sylvatica, Mycelis muralis, Poa nemoralis, Polypodium vulgare.*

Местообитанието е включено в Червена книга на Р. България том. 3 Природни местообитания с категория "потенциално застрашено местообитание" (Бисерков и др. /ред./ 2015).

На територията на ТП ДГС „ Мъглиж" местообитанието е установено в следните подотдели: 1 а, 1 в, 1 г, 1 д, 1 е, 1 и, 1 к, 2 и, 5 в, 5 д, 5 е, 6 и, 7 г, 7 д, 9 а, 10 а, 10 б, 10 в, 10 г, 10 д, 10 и, 11 а, 11 г, 11 з, 12 а, 12 б, 12 в, 12 г, 12 д, 12 е, 12 ж, 12 з, 12 и, 12 к, 12 л, 12 м, 12 п, 12 р, 15 а, 15 и, 17 а, 17 д, 17 е, 17 ж, 17 м, 24 а, 24 к, 24 л, 25 ш, 26 в, 26 д, 27 д, 27 е, 28 г, 31 а, 31 к, 31 л, 31 м, 32 е, 32 ж, 32 и, 32 к, 32 л, 32 м, 33 б, 33 в, 36 ж, 37 в, 39 л, 40 п, 41 е, 41 и, 43 б, 43 в, 43 г, 44 б, 45 д, 45 л, 46 а, 47 д, 47 з, 47 к, 47 м, 47 п, 47 с, 48 а, 48 и, 48 м, 48 н, 48 о, 48 с, 48 т, 48 у, 48 ф, 48 х, 49 в, 50 и, 51 в, 51 з, 51 к, 51 л, 51 н, 53 б, 53 в, 54 а1, 54 в, 54 и, 54 с, 54 у, 54 х, 54 ш, 54 щ, 56 а, 56 б, 56 ч, 60 в, 60 г, 61 б, 61 г, 61 о, 61 ф, 62 а, 62 е, 63 а1, 63 б1, 63 и1, 63 к1, 63 о1, 63 ю, 66 а, 66 м, 66 н, 67 а, 70 а, 73 а, 73 б, 73 г, 83 т, 84 н, 87 д, 88 з, 89 д, 91 в1, 92 д, 92 ж, 92 з, 157 и, 158 а, 158 е, 161 а, 162 е, 162 з, 162 к, 163 а, 163 б, 163 в, 163 г, 163 д, 164 в, 164 г, 167 г, 167 д, 167 е, 168 д, 168 е, 168 ж, 169 и, 170 и, 192 а, 192 в, 192 г, 193 г, 194 а, 202 б, 210 а, 210 г, 211 г, 222 д, 222 е, 223 е, 225 м, 225 о, 225 п, 227 д, 227 е, 227 ж, 228 а, 229 а, 229 д, 240 б, 240 в, 330 а, 330 б, 330 в, 330 л, 330 м, 330 р, 330 с, 333 г, 333 д, 333 е, 336 ж, 338 а, 338 б, 338 в, 338 и, 339 а, 339 б, 339 в, 339 п, 339 с, 339 ф, 339 х, 340 а, 340 г, 340 е, 340 ж, 340 з, 340 и, 340 к, 340 м, 340 н, 340 п, 340 р, 341 в, 341 ж, 341 з, 341 м, 341 о, 341 р, 342 а, 342 б, 342 в, 342 ж, 342 и, 342 л, 342 н, 343 а, 343 в, 344 б, 345 а, 345 д, 345 ж, 345 и, 345 м, 345 н, 345 о, 346 а, 346 б, 346 в.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

В неутрофилните букови гори могат да се прилагат лесовъдски системи, които трябва да осигурят тяхната структурна хетерогенност и разнообразието на фази на развитие. Приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно групово постепенната, неравномерно постепенната и групово изборната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, която ще осигури по голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие. Във всички етапи от извеждане на сечите е необходимо да се провеждат отгледни сечи за подобряване на качеството във възобновените участъци. Препоръчително е да се избягва прилагане на краткосрочни постепенни сечи, тъй като това води до формиране на едновъзрастни млади насаждения с хомогенна структура. Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивост и качество. При извеждане на отгледните сечи да се прилага индивидуален подход на отглеждане на ценните дървета.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури пространственото представяне на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на буковите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали "фаза на старост" (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

G1.69 Thermophilous Moesian beech forests / Мизийски букови гори

Чисти и смесени широколистни гори с основен едификатор обикновен бук (*Fagus sylvatica* subsp. *sylvatica* и *Fagus sylvatica* subsp. *moesiaca*). Срещат се предимно в предпланините, ниските

планини и долните части на високите планини в диапазона от 100 до 1300 m надм. вис. при условия на умерено континентален и преходно континентален климат. Заемат главно сенчести изложения и участъци в доловете с относително по висока въздушна и почвена влажност. Почвите са кафяви горски и по рядко канелени горски и рендзини. Мизийските букови гори се отличават с термофилен характер, подчертан чрез присъствието на видове от съседно разположените дъбови, липови, габърови и др. широколистни гори. В горната част от вертикалния си диапазон на разпространение, мизийският бук формира смесени гори с участие най вече на обикновен габър (*Carpinus betulus*) и обикновен горун (*Quercus dalechampii*). В по ниските участъци съедификатори са предимно дървесни видове сюжен произход и разпространение – *Acer hyrcanum*, *Corylus colurna, Ostrya carpinifolia, Quercus cerris, Q. frainetto, Sorbus torminalis* и *Tilia tomentosa*. Храстов етаж обикновено не е формиран. По често се срещат единични храсти от *Cornus mas, Crataegus monogyna, Rosa arvensis, Rubus hirtus, Ruscus aculeatus, R. hypoglossum*. Общото покритие на тревния етаж варира в широки граници в зависимост от покритието на дърветата и се характеризира с мозаична структура. Най често се формират микрогрупировки с преобладаване на следните видове: *Aremonia agrimonoides, Dentaria bulbifera, Euphorbia amygdaloides, Galium odoratum*, *Luzula forsteri, Melica uniflora* и *Sanicula europaea*. Други видове с висока срещаемост са *Dryopteris filix mas*, *Hedera helix, Lamiastrum galeobdolon, Melissa officinalis, Mycelis muralis, Piptatherum virescens, Polygonatum latifolium, P. odoratum, Potentilla micrantha, Sanicula europaea, Tamus communis, Viola odorata, V. reichenbachiana* и *V. riviniana*. Присъствието на *Glechoma hederacea, Arum maculatum, Geum urbanum*, *Helleborus odorus, Lathyrus niger* и *Physospermum cornubiense* е указателно за термофилния характер на този тип букови гори. Характерен е и пролетният синузий от *Arum maculatum, Geum urbanum*, *Glechoma hederacea*, *Helleborus odorus, Lathyrus niger, Physospermum cornubiense* и др. Местообитанието е разпространено в цялата страна, но най вече в Стара планина, Васильовска планина, Беласица, Влахина, Конявска, Средна гора, Пирин, Източни Родопи, Руй планина, Витоша, Микренски възвишения (Димитров 2015).

Местообитанието е включено в Червена книга на Р. България том. 3 Природни местообитания с категория "потенциално застрашено местообитание" (Бисерков и др. /ред./ 2015).

На територията на ТП ДГС Мъглиж местообитанието е установено в следните отдели: 1 ж, 2 а, 2 б, 2 ж, 2 л, 3 а, 3 в, 3 г, 3 д, 4 в, 6 г, 6 д, 6 ж, 6 к, 7 а, 7 б, 7 в, 7 е, 7 л, 8 а, 8 б, 8 д, 8 з, 9 б, 9 е, 9 ж, 9 з, 9 о, 9 р, 10 ж, 10 к, 11 ж, 15 а1, 15 б1, 15 в, 15 г, 15 д, 15 е, 15 е1, 15 ж, 15 з, 15 к, 15 л, 15 н, 15 с, 15 т, 15 ш, 15 щ, 15 я, 16 б, 16 в, 16 г, 16 д, 16 ж, 16 м, 16 о, 16 п, 21 г, 21 ж, 21 л, 21 п, 21 ц, 21 ч, 24 д, 25 а, 25 в, 25 г, 25 д, 25 ж, 25 н, 25 р, 26 б, 27 б, 27 ж, 27 з, 28 а, 28 в, 29 а, 29 б, 29 г, 30 а, 30 б, 31 в, 31 з, 32 а, 32 д, 32 з, 32 о, 32 п, 33 г, 33 д, 33 е, 33 ж, 33 з, 34 в, 34 г, 34 е, 34 ж, 34 з, 34 и, 35 г1, 35 з1, 35 и, 35 м, 35 н, 35 о, 35 о1, 35 р1, 35 ф, 35 х, 35 ц, 35 ч, 35 ш, 35 щ, 36 б, 36 г, 37 е, 38 б, 38 в, 38 д, 38 ж, 38 з, 38 и, 38 к, 39 а, 39 б, 39 е, 40 е1, 40 т, 40 ч, 40 щ, 41 б, 41 г, 41 ж, 41 з, 41 с, 42 г, 42 з, 42 н, 42 о, 42 с, 42 ф, 44 к, 44 л, 44 н, 44 р, 44 ц, 45 е, 45 ж, 45 з, 45 к, 45 м, 46 г, 46 д, 46 з, 46 и, 47 т, 48 в, 48 г, 48 е, 48 р, 49 г, 49 д, 49 е, 49 к, 49 м, 49 о, 50 б, 50 в, 50 у, 50 ч, 51 г, 52 а, 52 н, 52 о, 52 п, 52 р, 53 г, 53 е, 54 г, 54 д, 54 е, 54 ж, 54 л, 54 м, 54 н, 54 ю, 55 ж, 55 р, 56 в, 56 е, 56 и, 56 ф, 56 ц, 57 а, 57 в, 57 г, 57 д, 57 д1, 57 ж, 57 и, 57 и1, 57 н, 57 р, 57 у1, 57 х, 58 л, 59 л, 59 м, 59 ч, 60 е1, 60 р1, 60 ф, 60 ц1, 63 ц, 65 ж, 65 з, 65 п, 65 т, 65 у, 68 а, 69 а, 69 б, 71 а, 71 б, 71 в, 71 г, 72 а, 72 б, 72 в, 72 г, 72 д, 72 ж, 82 з, 83 б, 83 б1, 83 я, 84 е, 84 р, 85 в, 85 о, 86 м1, 86 с1, 86 т1, 86 х, 86 ш, 87 б, 87 г1, 87 т, 87 у, 87 ф, 88 а, 88 к, 88 у, 89 б, 89 л, 89 п, 89 р, 89 ц, 89 ч, 90 а, 91 д, 91 и, 91 м2, 92 г, 95 б, 95 е, 95 м, 95 п, 95 с, 95 у, 96 в, 97 л, 97 р, 98 б, 98 г, 98 ж, 99 б, 101 б, 101 в, 101 г, 101 н, 102 г, 102 д, 102 л, 102 о, 103 е, 113 в, 118 а, 119 т, 119 ф, 157 б, 157 г, 157 ж, 158 б, 159 д, 159 ж, 159 з, 159 и, 159 л, 159 м, 161 в, 161 г, 161 д, 161 ж, 162 а, 162 б, 163 е, 164 а, 167 а, 167 б, 167 в, 168 а, 168 б, 168 в, 168 г, 169 б, 169 в, 169 г, 169 д, 169 е, 170 а, 170 б, 170 е, 170 ж, 171 а, 171 б, 171 ж, 171 л, 173 б, 174 е, 193 а, 193 б, 201 а, 209 а, 209 в, 210 б, 210 в, 210 ж, 211 а, 211 ж, 211 з, 212 а, 221 а, 221 б, 222 ж, 223 а, 223 б, 223 д, 224 в, 224 г, 226 е, 226 н, 227 а, 227 в, 228 б, 242 а, 242 б, 242 д, 242 е, 261 е, 267 в, 267 д, 271 г, 273 п, 273 с, 274 м, 275 ж, 275 к, 277 б, 277 г, 284 а, 330 г, 330 з, 331 г, 331 е, 331 ж, 331 и, 332 г, 332 е, 332 ж, 333 а, 333 в, 333 л, 333 с, 334 б, 334 з, 334 к, 334 м, 334 о, 334 п, 334 с, 335 а, 335 в, 335 г, 336 а, 336 г, 336 з, 336 и, 337 в, 337 д, 338 д, 338 е, 338 з, 339 д, 339 е, 339 к, 339 л, 344 а, 344 г, 344 ж, 344 к, 344 н, 344 р, 344 с, 352 а, 352 г, 352 д, 353 в, 353 г, 353 д, 353 е, 353 и, 353 л, 354 б, 354 г, 354 ж, 354 з, 355 а, 355 в, 355 г, 355 ж, 355 и, 355 у, 355 х, 356 а, 356 д, 356 з, 356 о, 356 р, 356 с.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Условията в тези гори позволяват прилагане на различни лесовъдски системи, които трябва да осигурят тяхното структурно разнообразие и разнообразието на фази на развитие. Приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период, а именно групово постепенната, неравномерно постепенната и групово изборната. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена структура, която ще осигури по голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие. Отгледните сечи да се извеждат във всички фази на развитие на насажденията, като се работи за подобряване на растежните условия на качествените екземпляри. Да не се допуска забавяне и формиране на млади гори с доминиращи некачествени дървета (ниско вилужни, силно разклонени, повредени при сечта). В насажденията с участие на обикновен габър да се регулира състава при толериране на бука. Препоръчително е да се избягва прилагане на краткосрочни постепенни сечи, тъй като това води до формиране на едновъзрастни млади насаждения с хомогенна структура. Отгледните мероприятия в стопанисваните млади насаждения трябва да се извършват навреме за да се подобри тяхната устойчивост и качествени им параметри. При извеждане на сечите да се осигурява запазването на ценните дървесни видове – дъбове, череша, обикновен явор, шестил и др.

При възникване на едроплощни природни нарушения /ветровали, каламитети и пожари/ е препоръчително част от засегнатата площ да не се залесява, а да се остави на естествената сукцесия. Това ще допринесе за повишаване на структурното и видовото разнообразие на територията.

Приоритет при стопанисването на издънковите букови гори, трябва да бъде тяхното превръщане в семенни.

При планирането и извеждането на лесовъдските мероприятия да се осигури пространственото представяне на различните сукцесионни фази, както и отделните етапи в развитието на буковите съобщества. Особено внимание трябва да се обърне за запазването на насаждения, които са достигнали “фаза на старост” (old growth forests).

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Забрана за намаляването на площа на насажденията с цел инфраструктурни и други проекти.

G1.7C41 Silver lime woods/Гори от сребролистна *л*ипа (*Tilia tomentosa*)

Гори с ясно изразено доминиране на сребролистна липа (*Tilia tomentosa*), възникнали предимно вторично на мястото на дъбови гори. Освен основният вид, в дървесния етаж участват *Acer campestre*, *Fraxinus ornus, Quercus cerris*, *Q. robur, Quercus frainetto, Q. petraea* agg., *Acer platanoides, A. pseudoplatanus, A. tataricum, Sambucus nigra, Sorbus torminalis, Tilia cordata*. В липовите гори няма развит храстов етаж. В някои съобщества сравнително често се среща *Staphylea pinnata*, Други храстови видове, които участват в състава на липовите гори, са *Berberis vulgaris, Cornus mas, C. sanguinea, Corylus avellana,Crataegus monogyna*, *Ligustrum vulgare, Viburnum lantana*. Тревната покривка е с ниско покритие, като по-често се срещат *Arum maculatum*, *Buglossoides purpurocoerulea, Dactylis glomerata*, *Hedera helix*, *Geum urbanum*, *Melica uniflora, Melittis melissophyllum, Ruscus aculeatus, Ruscus hypoglossum, Asperula taurina, Carex pilosa, Cephalanthera damassonium, Lilium martagon, Limodorum abortivum, Platanthera chlorantha, Stellaria holostea* и др. Характерно е масовото развитие на пролетни ефемероиди (*Anemone ranunculoides*, *Convallaria majalis*, *Corydalis bulbosa*, *C. solida*, *Ranunculus ficaria*, *Gagea minima*, *Galanthus elwesii, Helleborus odorus*, *Isopyrum thalictroides*, *Lamiastrum galeobdolon*, *Polygonatum latifolium, Pulmonaria officinalis*, *Scilla bifolia, Viola odorata*, *V. reichenbachiana*), които на места формират кратковременен етаж с покритие до 80 (Цонев 2015).

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория “застрашено местообитание” (Бисерков и др. /ред./ 2015).

На територията на ТП ДГС „ Мъглиж” местообитанието е установено в отдели 324 г, 325 а, 325 ч, 325 ш.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Лесовъдските мероприятия трябва да подпомагат създаването на смесени насаждения и да осигурят тяхното структурно и видово разнообразие. Не се прилагат краткосрочно-постепенни сечи,

тъй като те няма да осигурят условия за възобновяването на всички желани дървесни видове. Особено внимание трябва да се обърне на запазването и увеличаването на участието на дъбовете в състава на насажденията. Необходимо е, отгледните мероприятия да се извършват навреме, за да се подобри устойчивостта и качествените показатели на младите насаждения както и да се контролира видовия състав.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Необходимо е да се прилага строг контрол при събирането на цветовете за стопански цели и недопускане сеч на клони и цели дървета за тази цел.

G1.A4 Ravine and slope woodland / Смесени гори на сипеи, на стръмни склонове и планински клисури

Смесени широколистни гори разположени на стръмни и урвести места. Характерни растителни видове са планински ясен (*Fraxinus excelsior*), обикновен явор (*Acer pseudoplatanus*), дребнолистна липа (*Tilia cordata*) и едролистна липа (*Tilia platyphyllos*).

Местообитанието е представено от сенчести и влажни смесени първични или вторични широколистни гори с разнообразен дървесен състав и задължително участие на *Acer* spp., *Tilia* spp. и *Fraxinus* spp. Тези гори заемат най-често стръмни и отвесни скални склонове, сипеи или неравни колувиални наноси. Тревният етаж е представен от видове, характерни за буковите гори. Те са се запазили на местата където доминирането на бука е било невъзможно. Флористичният състав е разнообразен, но с най-висока срещаемост са следните видове: *Allium ursinum*, *Dryopteris* spp., *Galium aparine, Geranium robertianum*, *Geum urbanum*, *Mercurialis perennis, Phyllitis scolopendrium*, *Polystichum setiferum, Urtica dioica* и др. В типичния случай в Европа съобществата от този тип се срещат на силикатни скали, а в България по-често на варовик. Разполагат се по стръмни речни долини в нископланинския, предпланинския и планинския пояси в цяла Европа. Малки промени в условията на субстратите или във влажността водят до преход към букови гори при увеличаване на влажността и или към термофилни дъбови гори при ксерофитни условия. Това местообитание е екологично вариабилно с различно участие на дървесните видове. Флористичните различия се дължат на разликите в наклона, изложението и вида на субстрата. Флористичният му състав е разнообразен, но с най-висока срещаемост са следните видове: *Allium ursinum*, *Dryopteris* spp., *Galium aparine, Geranium robertianum*, *Geum urbanum*, *Mercurialis perennis, Phyllitis scolopendrium*, *Polystichum setiferum, Urtica dioica* и др. (Ташев 2015).

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том. 3 Природни местообитания с категория “застрашено местообитание” (Бисерков и др./ред./ 2015).

На територията на ТП ДГС Мъглиж местообитанието е установено в 44 ч, 50 к, 237 г, 250 д, 250 т, 255 г, 292 а, 314 г1, 341 г, 341 к.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Това са гори разположени на стръмни урвести терени и имат основно защитни функции. Представляват пионерни съобщества, формирани върху скални сипеи. Основните дървесни видове, които ги формират –липи, явори, ясени са с анемохорен тип на разпространение на семената. Тенденцията в развитието им е характерна за всички пионерни съобщества – постепенно заместване с късно сукцесионни видове. По-големите по площ насаждения са картирани, но местообитанието се среща като малки изолирани петна по стръмни скалисти части в рамките на всички гори. Това са участъци, подходящи за острови на староста в рамките на стопанисваните гори.

Препоръчително е тези насаждения да се оставят на естествената им динамика и да не се прилагат стопански мероприятия. Извеждането на сечи да се извършва само в случай на необходимост от извеждане на технически сечи.

Местообитанието осигурява запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи, разнообразие на видове и т.н.

G1.737 Eastern sub-Mediterranean white oak woods / Мизийски и тракийски гори от космат дъб (*Quercus pubescens*).

Това са разредени, ксеротермни дъбови гори, доминирани от космат дъб (*Quercus pubescens*) с разпространение по варовиковите възвишения на местата с континентален климат. Тези гори са част от смесените дъбови гори, като обикновено заемат най-сухите и топли места по склонове предимно с южно или западно изложение. Видовият състав на съобществата на косматия дъб е динамичен и разнообразен. Дърветата са разклонени и често кривостъблени. Освен *Quercus pubescens*, в етажа на дърветата се срещат още *Acer campestre, Fraxinus ornus, Quercus cerris, Q. frainetto*. Често, особено на места с плитка варовикова основа, масово расте и *Carpinus orientalis*, който може да образува и втори дървесен подетаж. В храстовия етаж има множество видове като *Cornus mas, Cotinus coggygria, Crataegus monogyna, Ligustrum vulgare, Paliurus spina-christi, Prunus spinosa, Rhamnus cathartica, Rosa gallica, Syringa vulgaris, Ulmus minor*. В тревния етаж се срещат предимно видове, характерни за ксеротермните дъбови гори. Такива са: *Asparagus officinalis, A. tenuifolius, Brachypodium sylvaticum, Buglossoides purpurocaerulea, Dactylis glomerata, Festuca heterophylla, Helleborus odorus, Lactuca quercina, Lathyrus niger, Orchis simia, Potentilla micrantha, Pulmonaria mollis* и др. Поради отворения характер и доброто осветление, във флористичния състав на горите от космат дъб участват много видове, които се срещат по поляните и ливадите, както и в редините на горите. Такива са: *Dichanthium ischaemum*, *Chrysopogon gryllus, Dictamnus albus, Echinops sphaerocephalus, Euphorbia polychroma, Filipendula vulgaris, Geranium sanguineum, Orchis purpurea, Primula veris* и др. (Цонев и др. 2015).

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том. 3 Природни местообитания с категория "застрашено местообитание" (Бисерков и др. /ред./ 2015).

На територията на ТП ДГС Мъглиж местообитанието е установено в следните отдели: 216 в, 216 д, 238 г, 238 с.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Това са горски екосистеми, които в повечето случаи растат при екстремни условия по отношение на влажност и богатство на почвата. Видовият им състав е богат, което се дължи и на специфичната „отворена" структура на насажденията. Произхода на насажденията е издънков в резултат на водени голи сечи и издънково възобновяване. В голямата си част насажденията са с повече от 4-6 ротации. Консервационното значение на тези гори е свързано с влошеното им в резултат на човешката дейност състояние. Пресиленото им ползване в миналото и сега е довело до деградацията на първичните гори и почвата, негативна промяна на видовия състав и качеството на дървостоя, рязко намаляване на устойчивостта и продуктивността им. За повишаване производството на дървесина са правени реконструкции, при които коренната растителност основно е подменяна с нетипични иглолистни видове. В повечето случаи голата сеч е основната система за стопанисване на тези гори прилагана досега.

Паралелно с антропогенното натоварване, екстремалните екологични условия са създали репродуктивни механизми, които позволяват на тези гори да се развиват в тези условия. Ксерофитните дъбове зависят от издръжливостта на засушаване и способността на надземните части да умират и да се възстановяват отново. Конкуренцията от други видове при сухи условия обикновено е минимална, като големите засушавания са причина за периодични опожарявания. Голямата коренова системата, характерно репродуктивно приспособление за дъбовите популации развиващи се при тези условия, осигурява едновременно оцеляване при сухи условия и пожари. Косматият дъб, развиващ се на сухи местообитания, се размножава и с коренови издънки. Подобен начин на размножаване е свързан със сухия климат и е алтернатива на семенното възобновяване.

Препоръчително е тези насаждения да се оставят на естествената им динамика и да не се прилагат стопански мероприятия. Абсолютна забрана за пашата на домашни животни. Ако се установят значими процеси на деградация (например съхнене над 30%) е необходимо да се приложат адекватни възстановителни мерки, които могат да включат подпомагане естественото възобновяване на косматия дъб и мозаечно залесяване с космат дъб.

Ако все пак се вземе решение за стопанисването им, изхождайки от спецификата на местообитанията и биологията на вида, приоритет трябва да имат сечите с дълъг възобновителен период. Най-подходяща за видове с комбинирана репродуктивна стратегия е групово-изборната и неравномерно постепенната сеч. Те ще спомогнат за формиране на неравномерна пространствена

структура, която ще осигури по-голямо разнообразие от местообитания и ще спомогнат за запазването на дендрологичното разнообразие.

Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

G1.9135 Illyro-Moesian montane birch woods / Гори от бяла бреза (*Betula pendula*)

Естествени чисти и смесени гори с доминиране на бяла бреза (*Betula pendula*) и участие на обикновен смърч (*Picea abies*), бял бор(*Pinus sylvestris*), обикновена ела (*Abies alba*), обикновен бук (*Fagus sylvatica*),бяла мура(*Pinus peuce*)и трепетлика(*Populus tremula*). Срещат се фрагментарно, на малки площи в почти всички планини в България. Развиват се предимно върху каменливи свежи кисели кафяви горски почви. Бялата брезае пионерен вид, срещащ се естествено на групи или единично в мезофилни иглолистни и букови гори. В резултат на естествени или антропогенни сукцесии, на мястото на унищожени или разстроени гори тя формира вторични чисти и смесени съобщества. Благодарение на добрата си репродуктивна способност брезата бързо заема площи, освободени от коренната растителност при ветровали, снеголоми, пожари и лавини. В някой случаи тя се настанява и на изоставени пасища и ливади. Често брезата е основен едификатор, а в подлеса преобладават смърч, бук или ела. В тревния етаж взимат участие най-често мезофитни видове характерни за иглолистни и букови гори (*Calamagrostis arundinacea, Chamaenerion angustifolium* (= *Epilobium angustifolium*), *Deschampsia flexuosa, Epilobium montanum, Euphorbia amygdaloides, Luzula luzuloides, Poa angustifolia, P. nemoralis, Rubus idaeus, Senecio nemorensis, Trifolium medium, Vaccinium myrtillus, Veronica urticifolia* и др.) (Димитров 2015).

Този тип гори са включени в Червена книга на Р. България том 3 Природни местообитания с категория "понециално застрашено местообитание" (Бисерков и др. /ред./ 2015).

На територията на ТП ДГС Мъглиж местообитанието е установено в отдел 589 г1.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

Тези гори имат ограниченото разпространение на територията на стопанството. Причините за появата на пионерни съобщества от бреза са от антропогенен характер (голи сечи, опожаряване, и др.) и/или едроплощни природни нарушения. В състава на тези растителни съобщества в зависимост от коренния тип гори за района взимат участие и видове като зимен дъб, бук и смърч. Дългосрочното съществуване на този тип гора е възможно на територия, в която има разнообразие от микро-местообитания с различни характеристики. Например, склонове в които има комбинация на сравнително обезпечени с влага места и по-дълбоки почви (дерета) и части с дефицит на влага и по-неплодородна, силно каменлива почва. Динамиката на видовият състав в дългосрочен аспект ще зависи от комбинацията на микро-условия на месторастене. Участието на брезата, която е пионерен вид, ще намалява и ще се запази само в местата в които тя има конкурентно предимство – силно каменливи почви и дефицит на влага.

Лесовъдските мероприятия в брезовите гори трябва да запазват смесения характер на насажденията без обаче да влизат в противоречие с естествената им динамика, т.е. не трябва да се стремят да запазят на всяка цена брезата на местата, където тя няма конкурентно предимство. Подходящи сечи за тези гори са групово-изборната и групово-постепенната. Поради и честотата на големи природни нарушения – ветровали и пожари е необходимо да се подържат групи от пионерни съобщества, които да подпомагат по-бързото възстановяване на горската растителност.
При водене на сечите да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи и т.н.

Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Според определението за Гори във фаза на старост (ГФС) в Националния FSC стандарт, **ГФС са гори гори в последната фаза от развитието си, в които дървостоят е достигнал значителна възраст, не е съществено повлиян от *едроплощни природни нарушения* антропогенни въздействия и се характеризира с неравномерна пространствена и възрастова структура; наличие на стари живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид и месторастене; стоящи и паднали големи мъртви дървета в различни фази на разлагане.**

Горите във фаза на старост (ГФС), със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалноста на тези екосистеми.

Необходимо е най малко 5% от територията на горскостопанската единица да бъдат отделени като насаждения за осигуряване на гори във фаза на старост. Особено подходящи за тази цел са естествени насаждения с възраст над 100 години, които не са били обект на стопанска дейност. При отсъствие на достатъчно представителност на определени типове насаждения, както при пространствено разположение, когато се фрагментират естествени насаждения, в тази група гори могат да бъдат включени и горски култури. Препоръчително е горите във фаза на старост да бъдат относително равномерно разпределени на територията, като площта на един комплекс от стари гори да бъде не по малко от 40 ха. По възможност трябва да се осигури и свързаността на тези комплекси с коридори, които също са съставени от ГФС.

За да добият характеристиките на горите във фаза на старост определените насаждения трябва да се оставят на естествената им динамика. В тях не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 50 % от ГФС/. Друго изключение от това правило са горските култури. В тях са необходими лесовъдски намеси, които да подпомогнат устойчивостта на тези насаждения и процеса на диференциация на структурата им.

Приблизително 160 до 230 години са нужни за да се формира гора със характеристики на гора във фаза на старост. Трансформацията от зрели гори към гори във фаза на старост е постепенна и продължителността й зависи много от дървесния състав (видовете достигат за различно време пределна физиологична възраст), условията на месторастене (периодът е по кратък на добри месторастения, отколкото на бедни) и първоначалната структура на насажденията (при хомогенна структура е по бавно в сравнение с хетерогенната).

На територията на ТП ДГС Мъглиж за гори във фаза на старост са определени отдели/подотдели: 6 д, 95 м, 95 п, 95 с, 102 л, 102 о, 15б 1, 219 а, 219 к, 220 1, 225 а, 226а, 232 а, 233 а, 233 б, 233 в, 233 1, 233 2, 233 3, 233 4, 234 8, 248 г, 249 а, 249 б, 249 в, 249 г, 249 д, 249 е, 249 1, 249 2, 333 а, 333 д, 333 л, 333 с, 334 м, 334 п, 343 в, 335 г, 335 в, 6, к, 338 а, 338 е, 339 б, 340 г, 340 н, 341 р, 341м, 341 з, 341 м, 350 б, 350 в, 350 ж, 350 з, 350 и, 350 к, 350 л, 350 м, 350 н, 350 1, 350 2

Обща площ на отделените гори във фаза на старост 66,3 ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ

В насажденията, отделени като гори във фаза на старост, не се допуска лесовъдска намеса и извличане на дървесина, освен в случаите на големи природни нарушения /ветровали и каламитети на площи заемащи над 50% от площта ГФС.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 3

Мониторингът на ГВКС 3 включва изършване на периодични наблюдения и анализ на състоянието им, чрез теренни наблюдения и разработване, и прилагане на отделна програма за всеки вид гора.

1. Програмата за мониторинг трябва да бъде разработена със стандартни оперативни процедури, които да включват ясни индикатори, подходящи за целите на стопанисване. Тя може да се провежда веднъж или повече годишно, ако е необходимо сезонно отчитане, т.е. ако в горскостопанската единица настъпват значими събития само през определени месеци.
2. При теренната работа да се извършва наблюдение на показатели като жизненост на отделните дървета, структура на насаждението, здравословно състояние, наличие на дегенеративни процеси, честотата, размери и разположение на празните пространства, нивата на фрагментация, базовата територия, наличието на сукцесия и нейната посока и т.н. и/или интерпретация на дистанционно получени данни.

3. Трябва да се установят заплахите за видовете гори с ВКС 3 и доколко сериозни са те, и да се определят мерките, които трябва да се вземат за намаляването им.
4. За успешно прилагане на процедурите по мониторинг е необходимо обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да запознае всички с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.
5. При извършване на мониторинга може да се окаже, че плановете за управление не отразяват реалното състояние на горите, заплахите и тенденциите. В такъв случай трябва да се потърси съвет от специалисти, които да определят дали има пропуски в плановете и дали досегашния модел на стопанисване е критичен за опазването на вида екосистема. При установяване необходимост от промяна към по-строг режим на стопанисване, териториите с наличие на ВКС 3 могат да бъдат включени в План за действие за опазване на биоразнообразието в рамките на по-голям ландшафтен обект или могат да бъдат включени в защитени територии.

ВКС 4. ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО ЗНАЧЕНИЕ. ОСНОВНИ ЕКОСИСТЕМНИ УСЛУГИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ В ОПРЕДЕЛЕНИ СИТУАЦИИ ВКЛ., ОПАЗВАНЕ НА ВОДОСБОРИ И КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА НА УЯЗВИМИ ПОЧВИ И СКЛОНОВЕ.

Тази ВКС се отнася до важните екологични функции на стопанисваната гора. Определени са следните компоненти:

- **Гори представляващи единствени източници на питейна вода**
- **Гори от решаващо значение за водосбора**
- **Гори с решаващо противоерозионно значение**
- **Гори с пожарозащитни функции**
- **Гори с решаващо значение за земеделието и рибарството**

На територията на ТП ДГС Мъглиж са представени различни типове гори от определението за ВКС 4. Определянето на тези консервационни стойности е извършено по данни от горскостопанския план и проведени интервюта с горските служители и местните заинтересовани страни. За всяка една от идентифицираните ВКС-та за територията на ТП ДГС Мъглиж са разписани конкретни мерки за стопанисване и мониторинг.

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА

В България за ГВКС се считат всички ГТ попадащи в рамките на санитарно-охранителните зони 1 и 2 на източници за питейно-битово водоснабдяване, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г. За ВКС се считат също и ГТ попадащи в близост до източници за питейно - битово водоснабдяване, но без определени официални СОЗ, когато те са територии, включващи реката и крайбрежните заливаеми ивици на разстояние от 3500 м над водовземането и 50 м под него с широчина не по-малка от 1500 м от двете страни на реката.

За територията на ТП ДГС Мъглиж в тази консервационна стойност попадат следните отдели и подотдели, обособени с цел снабдяване на населените места с вода за питейно-битови нужди. Включените горскостопански единици са определени въз основа на горскостопанския план 2010 г. и интервюта с персонала на стопанството.

Таблица № 3. Списък на отдели и подотдели, определени като ВОДОДАЙНИ зони за ТП ДГС Мъглиж

Списък на отдели и подотдели, определени като ВОДОДАЙНИ зони за ТП ДГС Мъглиж	**Отдели**
Вододайна зона с. Селце	331 1, 332 е, 332 ж, 332 з, 332 б, 333 а, 333 б, 333 в, 333 г, 333 к, 333 л, 333 м, 333 н, 333 о, 333 п, 333 р, 333 с, 333 т, 333 у, 333 2, 334 м, 334 н, 334 о, 334 п, 334 р, 334 с, 334 5, 334 б, 336 ж, 336з, 336 и, 336 2, 336 4, 336 б, 336 7, 337 а, 337 б, 337 в, 337 г, 337 д, 337 1, 338 б, 338 в, 338 г, 338 д, 338 е, 338 ж, 338 з, 338 и, 338 1, 338 2, 339 в, 339 г, 339 д, 339 е, 339 ж, 339 з, 339 и, 339 к, 339 л, 339 м, 339 н, 339 о, 339 п, 339 р, 339 с, 339 т, 339 у, 339 ф, 339 х, 339 3, 339 4, 340 е, 340 ж, 340 з, 340 и, 340 к, 340 л, 340 1, 340 2, 341 в, 341 д, 341 е, 341 ж, 341 з, 341 и, 341 к, 341 л, 341 м, 341 1, 341 3, 342 а, 342 б, 342 в, 342 г, 342 д, 342 е, 342 ж, 342 н, 342 1, 342 2, 342 3, 343 а, 343 б, 343 г, 344 а, 344 б, 344 в, 344 г, 344 д, 344 е, 344 ж, 344 з, 344 и, 344 к, 344 л, 344 м, 344 н, 344 о, 344 п, 344 р, 344 с, 344 т, 344 1, 344 2, 344 3, 344 4, 345 а, 345 б, 345 в, 345 г, 345 д, 345 е, 345 ж, 345 з, 345 и, 345 к, 345 л, 345 м, 345 н, 345 о, 345 1, 345 2, 346 а, 346 б, 346 в, 346 1, 346 2, 346 3.

Таблица № 4. Списък на отдели и подотдели, определени като определени като единствени източници на питейна вода за ТП ДГС Мъглиж

Списък на отдели и подотдели, определени като единствени източници на питейна вода ТП ДГС Мъглиж	**Отдели**	**Площ, ha**
Каптажи		
С. Селце	8 м, 8 н, 33 ж, 35 и1, 35 ф, 40 ю, 44 в,44 у, 330 ж, 340 л, 35б 1	93,6
Гр. Мъглиж	235 е, 236 з,238 б;	18,9
с. Дъбово	75 з, 75 д, 168 д, 168 г, 173 ж, 174 к;	85
с. Борущица	59 ж, 61 г, 61м, 353 а.	29,6

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.1

1. До обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., се използват следните общи препоръки за лесовъдска намеса:

- ✓ Да се подпомага създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- ✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5, но и да не е по-висока от 0.8, тъй като се увеличава процента на евапотранспирация;
- ✓ Забрана за използване на голи сечи;
- ✓ Зоните в непосредствена близост до водоизточниците изискват повече внимание, минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина, дърводобив с много ниска интензивност или липса на такъв.

2. Трябва да се извършва обучение на персонала, който участва в горскостопанските мероприятия. Обучението трябва да запознае персонала с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за опазване на тези стойности.

3. След обособяване на санитарно-охранителни зони за източниците на питейна вода, съгласно Наредба 3 от 2000 г., горскостопанските мероприятия трябва да се съобразяват с посочените в нея режими на стопанисване и опазване.

4. В процеса на учредяване на СОЗ, стопаните трябва да търсят компенсиране на пропуснатите ползи или увеличени разходи при стопанисването на горите .

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.1

Горските стопани трябва да използват мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.2. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, които представляват:

1. ГТ попадащи във водосборите на поройни водни течения, чиято лесистост надхвърля 40%;

2. Съобщества на клек (*Pinus mugo*);

3. ГТ представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метрова ивица под ГГГ;
4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora, Q. robur, Fr. oxycarpa, Ulmus minor, U. laevis, Salix alba, Alnus glutinosa, Popolus alba, P. nigra, Platanus orientalis,* попадащи в заливаемата тераса на речното течение;
5. Горите между дигата и десния бряг на р. Дунав, горите на островите и 200 метровата ивица от високия бряг на реката;
6. Гори в 100 метровата ивица на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг) и други реки;
7. ГТ попадащи в санитарно-охранителна зона 3 на язовирите чието основно предназначение е за питейни нужди, определени по реда на Наредба 3 от 2000 г.

За територията на ТП ДГС Мъглиж са определени гори, отговарящи на определението за тази консервационна стойност по т.3, т. 4 и т. 6.

3. ГТ представляващи горна граница на гората (ГГГ), определени по реда на ЗГ или попадащи в 200 метрова ивица под ГГГ - (по данни от ГСП): 338 а, 339 1, 339 2, 339 а, 339 б.

4. Крайречни естествени гори от *Q. pedunculiflora, Q. robur, Fr. oxycarpa, Ulmus minor, U. laevis, Salix alba, Alnus glutinosa, Popolus alba, P. nigra, Platanus orientalis,* попадащи в заливаемата тераса на речното течение на територията на ТП ДГС Мъглиж (по данни от ГСП) следните подотдели: 188 е, 188 з, 247 г, 247 с, 247 т, 247 ю, 247 я, 250 н, 250 с, 250 т, 250 ч, 251 а, 251 б, 257 а.

6. Гори в 100 метровата ивица на реките на територията на ТП ДГС Мъглиж– подотдели по данни от ГСП: 247 2, 247 8, 247 9, 247 12, 247 13, 247 14, 247 15, 247 16, 247 17, 247 18, 247 19, 247 20, 247 21, 247 22, 247 г, 247 п, 247 р, 247 с, 247 т, 247 х, 247 ц, 247 ч, 247 ш, 247 ю, 247 я, 250 3, 250 4, 250 5, 250 6, 250 и, 250 н, 250 п, 250 р, 250 с, 250 т, 250 у, 250 ф, 250 х, 250 ц, 250 ч, 251 1, 251 2, 251 6, 251 а, 251 б, 251 д, 251 е, 252 1, 252 2, 252 3, 252 4, 252 5, 252 6, 252 а, 252 г, 252 д, 253 1, 253 2, 256 1, 256 2, 256 3, 256 4, 256 5, 256 6, 256 7, 256 8, 256 9, 256 10, 256 11, 256 12, 256 13, 256 14, 256 б, 256 в, 256 г, 256 д, 256 е, 256 ж, 256 з, 256 и, 257 1, 257 2, 257 3, 257 4, 257 5, 257 а, 257 б.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.2
1. В насажденията, формиращи 100 метровата ивица около реките, могат да се посочат следните общи препоръки за лесовъдска намеса:
✓ За намаляване повърхностния воден отток да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територите с гора;
✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване лесистостта на водосбора;
✓ В насаждения с влошени структурни параметри и устойчивост да се планират и прилагат възстановителни мероприятия;
✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
✓ Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5;
✓ Забрана за прилагане на голи сечи в горите с изключение на културите за интензивно производство на дървесина;
2. Да се осигури запазването на ключови елементи на биоразнообразието – мъртва дървесина, острови на старостта, дървета с хралупи, зони на спокойствие и т.н.
3. Поради опасността от ерозия, трябва да се използват технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина.
4. След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища);

5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията, предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.2

В мониторинга на ВКС 4.2. се включват параметри като здравословно състояние на гората, наличие и интензивност на ерозионните процеси, промени в структурата и състава на насажденията, количество и структура на мъртвата дървесина. Като допълнение се организира мониторинг на параметри, характеризиращи водорегулационните функции на гората, като динамика на лесистостта, ерозионните процеси, степен на повреди по крайречната растителност и др.

За определяне на отклонения в функционалността на тези гори може да се използва мониторинга на водите, извършван от компетентните органи – РИОСВ, басейновите дирекции или водностопанските фирми.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ

В България за ГВКС се приемат всички ГТ, представляващи:

1. ГТ с наклон над 30° (или по-малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по-голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6.

2. Гори, създадени по технически проекти за борба с ерозията, корекционни, брегозащитни и колматажни горски пояси.

3. Гори, предпазващи населени места или комуникации, разположени на пътя на паднали до момента лавини по данни от Планинската спасителна служба, гори в снегосборна област с наклон между 20°–50°, както и такива разположени под обезлесена снегосборна област с дължина над 200 м. и наклон над 20°.

От ГТ, включени на територията на ТП ДГС Мъглиж за тази консервационна стойност се покриват определението по т.1 и от определението за ВКС 4.3.

1. Горски територии с наклон над 30° (или по малък, при разположение под обработваеми земи, поляни, голини, редини, които са с наклон над 10° и дължина по голяма от 200 м) с площ над 1 ha и пълнота над 0,6;

По данни от ГСП на територията на ТП ДГС Мъглиж в тази консервационна стойност попадат следните отдели и подотдели: 1 г, 1 д, 2 в, 2 г, 2 е, 2 ж, 4 а, 4 д, 4 е, 4 ж, 4 и, 5 д, 7 л, 9 е, 9 ж, 9 з, 9 и, 9 к, 9 л, 9 м, 9 п, 9 р, 10 а, 10 б, 10 в, 10 г, 10 д, 11 1, 11 а, 11 г, 12 ж, 12 з, 15 а1, 15 с, 15 т, 15 у, 15 ш, 16 б, 16 в, 16 г, 16 д, 16 е, 16 з, 16 и, 16 к, 16 л, 16 м, 16 н, 16 о, 16 п, 16 р, 17 1, 17 4, 17 а, 17 г, 17 ж, 17 м, 21 в, 21 з, 21 ч, 25 а, 25 б, 25 в, 25 г, 25 д, 25 р, 25 ш, 26 б, 27 е, 28 а, 30 2, 30 4, 30 а, 30 б, 31 к, 31 л, 32 б, 32 в, 32 г, 32 д, 32 е, 32 ж, 32 и, 32 к, 32 о, 32 п, 33 б, 33 д, 33 ж, 33 з, 36 4, 36 ж, 36 з, 36 к, 37 а, 40 а, 40 б, 40 г1, 40 е1, 40 р, 40 с, 40 т, 40 щ, 40 ю, 41 ж, 41 м, 41 с, 41 т, 42 о, 42 п, 42 с, 42 т, 42 ф, 43 1, 43 а, 43 б, 43 е, 44 а, 44 б, 44 в, 44 ц, 45 3, 45 б, 45 д, 45 е, 45 ж, 45 з, 45 и, 45 к, 45 м, 47 г, 47 л, 48 д, 48 и, 48 к, 48 м, 48 н, 48 о, 48 х, 49 б, 49 г, 49 о, 50 з, 50 т, 50 у, 50 ф, 50 х, 55 г, 55 ж, 55 к, 56 к, 56 л, 57 в1, 57 г1, 57 п1, 57 ц, 57 ч, 57 щ, 58 3, 58 в1, 58 г1, 58 к1, 58 л, 58 м1, 58 т, 59 л, 59 м, 59 ч, 60 з1, 60 м, 60 ф, 63 х, 64 а, 64 е, 64 л, 65 а, 66 2, 66 3, 66 а, 66 б, 66 д, 66 е, 66 к, 66 н, 67 б, 67 г, 67 д, 67 е, 68 1, 68 б, 68 в, 68 г, 68 д, 68 е, 69 д, 69 е, 70 б, 70 в, 71 4, 71 е, 71 ж, 71 з, 73 в, 74 ж, 74 з, 75 7, 75 г, 75 и, 75 к, 76 а, 76 в, 76 и, 76 н, 76 о, 77 е, 77 ж, 77 з, 78 л, 79 4, 79 5, 79 6, 79 а, 79 б, 79 д, 79 е, 79 ж, 79 з, 80 а, 81 2, 81 б, 81 в, 81 г, 81 д, 81 е, 81 ж, 81 з, 82 1, 82 а, 82 е, 82 з, 83 т, 83 ф, 83 щ, 83 я, 84 н, 84 ц, 85 у, 85 ф, 86 а, 86 и, 86 к, 86 м, 86 с, 86 т, 86 щ1, 86 ю1, 88 2, 88 б, 88 к, 88 м, 88 н, 88 п, 88 р, 88 с, 91 11, 91 13, 92 2, 92 г, 92 д, 92 ж, 93 3, 93 г, 93 д, 93 е, 94 1, 94 3, 94 е, 94 ж, 95 п, 96 с, 96 т, 98 б, 98 г, 98 е, 98 ж, 98 н, 99 а, 99 б, 99 в, 99 г, 99 д, 100 б, 101 н, 102 г, 102 д, 102 е, 102 л, 103 1, 103 2, 103 г, 103 е, 103 ж, 104 а, 104 б, 104 в, 105 д, 105 е, 106 б, 106 в, 107 б, 107 в, 107 г, 108 г, 108 ж, 108 з, 108 к, 110 н, 110 о, 113 а, 113 в, 113 г, 113 д, 113 е, 113 ж, 113 з, 113 и, 113 н, 114 а, 114 б, 114 е, 114 ж,

114 з, 114 и, 114 к, 114 л, 114 м, 115 в, 115 и, 115 о, 115 п, 116 з, 118 в, 118 д, 118 е, 118 з, 118 и, 119 а1, 119 б1, 119 в, 119 г, 119 т, 119 у, 119 ф, 120 1, 122 3, 122 4, 122 с, 122 у, 123 1, 123 в, 123 г, 124 1, 124 8, 125 4, 130 3, 130 4, 133 а, 133 б, 133 к, 133 л, 133 м, 133 н, 138 г, 138 д, 138 е, 139 е, 140 в, 141 ж, 141 з, 141 и, 142 д, 142 е, 142 ж, 142 к, 142 л, 143 г, 143 д, 143 е, 143 и, 143 к, 143 л, 144 а, 144 б, 144 ж, 144 з, 144 и, 144 к, 145 б, 145 в, 145 г, 145 д, 145 е, 145 з, 145 к, 145 л, 145 п, 146 к, 148 а, 148 б, 148 в, 149 3, 149 а, 149 в, 149 г, 149 т, 149 ю, 151 1, 151 б, 151 в, 151 г, 151 д, 151 е, 151 ж, 151 з, 151 и, 151 н, 151 р, 151 у, 151 х, 151 ц, 151 ч, 151 ш, 152 1, 152 а, 152 б, 154 о, 154 п, 154 р, 154 с, 155 4, 155 г, 155 д, 155 е, 155 з, 155 к, 156 е, 157 1, 157 а, 157 б, 157 г, 157 д, 157 е, 157 ж, 158 а, 158 в, 158 д, 158 е, 158 ж, 159 в, 159 г, 159 д, 159 е, 159 ж, 159 з, 159 к, 159 м, 160 в, 162 в, 162 г, 162 е, 163 а, 163 б, 163 в, 163 г, 164 а, 164 в, 165 а, 165 б, 165 в, 165 г, 165 ж, 166 а, 167 г, 169 б, 169 в, 169 е, 169 ж, 169 и, 170 б, 170 в, 170 г, 170 д, 170 ж, 170 з, 170 и, 171 1, 171 2, 171 а, 171 в, 171 е, 171 з, 171 и, 172 3, 172 а, 172 б, 172 в, 172 г, 172 з, 173 а, 173 б, 173 в, 173 ж, 174 д, 174 е, 174 з, 174 и, 174 к, 175 в, 175 г, 175 д, 175 ж, 175 з, 175 и, 175 л, 175 м, 175 о, 176 а, 176 б, 176 в, 176 г, 176 д, 176 к, 176 л, 177 и, 177 к, 177 л, 178 е, 179 б, 179 д, 179 е, 179 ж, 179 з, 180 а, 180 б, 180 в, 181 б, 181 г, 181 е, 181 ж, 182 д, 182 е, 182 ж, 182 з, 182 и, 183 г, 183 д, 184 а, 184 е, 185 а, 185 б, 185 в, 185 г, 185 е, 185 ж, 185 з, 186 а, 186 в, 186 д, 187 б, 187 в, 187 г, 187 з, 187 и, 187 к, 187 л, 188 5, 188 б, 188 в, 188 г, 188 д, 188 е, 188 ж, 188 к, 188 л, 188 м, 188 н, 188 о, 188 п, 189 д, 189 ж, 189 т, 189 у, 189 ф, 190 г, 190 д, 191 в, 191 г, 191 д, 193 5, 193 а, 193 в, 193 е, 193 ж, 194 3, 194 б, 194 г, 194 д, 194 е, 195 в, 195 г, 195 е, 196 г, 196 е, 197 е, 198 д, 199 г, 199 д, 201 6, 201 б, 201 в, 201 г, 201 е, 201 з, 201 и, 202 а, 202 б, 202 в, 202 г, 202 д, 202 е, 202 и, 202 м, 203 в, 203 г, 203 д, 204 а, 204 в, 204 г, 206 г, 206 д, 206 е, 206 ж, 206 з, 207 б, 207 в, 208 1, 208 а, 208 б, 208 ж, 209 4, 209 а, 209 б, 209 в, 209 г, 211 1, 212 5, 212 в, 212 г, 212 д, 212 е, 212 ж, 212 з, 213 5, 213 8, 213 9, 213 в, 213 г, 213 д, 214 а, 214 б, 215 а, 215 б, 215 в, 215 г, 215 д, 215 е, 216 г, 216 д, 216 е, 216 и, 217 а, 217 в, 217 д, 217 з, 218 а, 218 г, 218 д, 218 л, 219 1, 219 а, 219 б, 219 в, 219 е, 219 з, 219 и, 219 к, 220 1, 220 а, 220 б, 220 г, 220 д, 220 е, 220 ж, 220 з, 220 и, 221 б, 221 в, 221 г, 221 д, 222 а, 222 б, 222 в, 222 г, 222 д, 222 е, 222 ж, 223 г, 223 е, 223 ж, 223 з, 223 и, 223 л, 223 м, 223 н, 224 а, 224 б, 224 в, 225 2, 225 а, 225 б, 225 в, 225 г, 225 д, 225 е, 225 н, 225 о, 225 п, 225 р, 226 3, 226 5, 226 а, 226 б, 226 д, 226 ж, 226 з, 226 и, 226 к, 226 л, 226 м, 226 н, 227 а, 227 б, 227 в, 227 г, 227 ж, 227 и, 228 б, 228 в, 228 г, 228 д, 228 е, 229 б, 229 в, 229 г, 229 д, 230 4, 230 5, 230 в, 230 г, 230 д, 230 е, 230 ж, 231 а, 231 б, 231 в, 232 а, 233 1, 233 2, 233 3, 233 а, 233 б, 233 г, 234 8, 234 г, 235 б, 235 а, 235 б, 235 в, 235 г, 235 к, 237 б, 238 а, 239 5, 239 6, 239 а, 239 и, 240 б, 240 в, 240 г, 241 1, 241 м, 243 1, 243 2, 243 е, 245 б, 245 г, 245 д, 245 е, 245 ж, 261 д, 266 4, 266 д, 266 ж, 266 з, 274 3, 275 б, 275 в, 275 г, 275 д, 275 е, 276 е, 276 и, 277 б, 295 2, 295 а, 295 г, 300 в, 300 г, 308 м, 308 у, 330 б, 330 в, 330 д, 330 л, 332 3, 332 е, 332 ж, 337 в, 337 г, 340 д, 341 м, 342 а, 343 а, 355 а, 355 в, 355 г, 355 д, 356 а, 356 р.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.3

1. Стопанисването на гори, представляващи ВКС 4.3. трябва да е насочено към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.

2. Планирането и стопанските дейности в ГВКС се съобразяват с ВКС 4.3. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

В горите с решаващо противоерозионно значение:

- ✓ Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
- ✓ Да се извеждат навреме отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
- ✓ Когато пред насаждение от списъка на ГВКС 4.3 са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
- ✓ Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- ✓ При много стръмни терени (31-45о) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;
- ✓ При каменливи и урвести терени (над 45о) да не се провеждат стопански мероприятия;
- ✓ При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;

- ✓ При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност;

В горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи:

- ✓ Не се допуска извеждането на сечи;
- ✓ Провеждат се мероприятия за подпомагане на допълнително настаняване на растителност;
- ✓ Предвиждат се мероприятия за заздравяване устойчивостта в основата на склона при водни течения (включва изграждането на технически съоръжения за формиране на профил на равновесие).

3. Да се определят и картират пътищата и временни складове, които имат нужда от рехабилитация. След провеждането на дърводобива задължително се извършват необходимите възстановителни мероприятия, съобразно нарушенията на терена.

4. Да се разработят планове или правила за рехабилитация на нарушени или други територии, заплашени от ерозия и/или, в които мониторингът показва повишени нива на ерозия.

5. Препоръчва се провеждане на обучение на персонала, участващ в горскостопанските мероприятия, което трябва да го запознае с ограниченията предизвикани от наличието на ВКС и мерките за неговото опазване.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.3

1. Препоръчително е да се осъществят контакти и консултации със специалисти от РИОСВ.

2. За горите с решаващо противоерозионно значение да се извършва два вида мониторинг – краткосрочен и дългосрочен:

- ✓ краткосрочен – наличие на прояви на съвременна ерозия (засегната площ). Наблюдение – всяка година;
- ✓ дългосрочен – правят се измервания на мощността на почвения профил и мъртвата горска постилка (МГП). Наблюдение – през 10 г.

3. За горите с решаващо значение против формиране на срутища и сипеи се отчита динамиката на следните параметри:

- ✓ При формиран сипей се отчита обема на отложените материали;
- ✓ Площна динамика на свлачището;
- ✓ Площна (обемна) динамика на зоната на разрушаване;

Наблюденията се извършват всяка година.

ВКС 4.4. ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

За ГВКС се приемат всички широколистни гори разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100 м. И максимум 250 м. И състав включващ всички широколистни видове без бреза, акация и тополови култивари.

На територията на ТП ДГС Мъглиж като гори, представляващи бариера за разпространение на пожари са определени по ГСП: 4 д, 6 б, 8 м, 25 ж, 28 г, 29 г, 29 и, 31 в, 39 л, 40 е, 41 з, 41 и, 42 г, 42 ж, 45 1, 50 5, 52 1, 56 и, 56 м, 56 ф, 57 п1, 57 х, 58 3, 58 м1, 60 в, 60 г, 60 е1, 60 р1, 60 ф, 60 ц1, 61 б, 61 г, 61 о, 61 ф, 63 и1, 63 к1, 63 х, 63 ц, 64 е, 64 и, 64 м, 64 о1, 83 б, 83 б1, 83 я, 84 н, 84 р, 85 н, 85 о, 86 л, 86 м1, 86 т, 86 ш, 87 щ, 88 с, 91 1, 91 10, 91 д, 91 и, 91 м2, 91 о1, 91 п, 91 с1, 91 ю1, 95 1, 95 б, 96 в, 97 р, 97 у, 110 г, 110 к, 110 л, 111 б, 111 в, 121 о, 122 с, 123 в, 123 г, 123 ж, 124 1, 124 2, 125 м, 126 г1, 126 о, 130 2, 130 и, 131 л, 144 л, 145 к, 146 к, 146 н, 146 с, 149 1, 149 ф, 151 т, 153 р, 153 у, 154 ц, 155 к, 156 в, 177 к, 208 7, 208 9, 208 з, 215 е, 216 и, 217 д, 217 з, 217 л, 223 н, 236 и, 236 л, 237 г, 237 з, 238 и, 243 и, 244 к, 258 ц, 263 1, 263 б, 263 д, 263 е, 263 м, 268 в, 268 д, 269 2, 269 5, 269 а1, 269 г1, 269 ж1, 269 з1, 269 х, 269 ш, 270 3, 270 а1, 270 е1, 270 и, 270 к, 270 о, 270 р, 270 у, 270 х, 270 х1, 270 ц, 270 щ, 273 г, 273 и, 274 в, 274 д, 278 а, 278 в, 278 д, 278 р, 279 з, 279 л, 281 р, 281 ф, 287 г1, 287 ц, 287 ш, 292 л, 316 л, 318 ж, 318 к, 319 е, 322 10, 322 11, 322 д, 322 р, 324 г, 324 д, 325 а, 325 е, 325 и, 325 н, 326 2, 326 3, 326 ж, 326 к, 326 н, 326 п, 327 1, 327 м, 331 г, 332 г, 332 и, 334 б, 334 е, 334 з, 334 к, 355 и, 355 у, 355 х.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.4

1. Да не се допуска фрагментация на тези гори. Насажденията с отворен склоп или гори в които е воден дърводобив с висока интензивност са по-предразположени към пожари, тъй като създават предпоставки за увеличаване на тревното и храстовото покритие.
2. В наличните ивици широколистни гори да се запази и поддържа широколистния състав на гората. При стопанисването им да не се допуска понижаване на пълнотата под 0.7 върху цялата площ на ГВКС 4.4. При възобновителните сечи да се използват лесовъдски системи, които подпомагат създаването на групова структура.
3. При липса на подобни ивици да се планира създаването на буферни зони от пожароустойчиви дървесни видове с подходящи схеми на залесяване.
4. Да се разработят планове за борба с пожарите, които включват стандартни оперативни процедури за борба с пожарите и обучение на персонала, съгласно горското законодателство в страната.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.4

При тази ВКС се извършва мониторинг за честотата и площното разпространение на запалванията и пожарите в горскостопанската единица.

ВКС 4.5. ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТАТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Всички гори с критично въздействие върху горските функции, от които зависят земеделието, състоянието на рибните запаси, защитата на инженерни съоръжения са ГВКС, когато представляват:

1. Ивично разположени гори, в съседство с обработваеми земи, създадени или функциониращи като полезащитни горски пояси, когато широчината на горската ивица не е по-голяма от 100 м;

2. Крайречни гори доминирани от различни представители на род Salix по брега на река Дунав и нейните острови, заливани при високи водни стоежи на реката, както и по бреговете на реките Марица, Тунджа, Места, Струма, Арда, Лом, Цибрица, Огоста, Скът, Искър, Янтра, Вит, Съзлийка, Стряма, Осъм, Русенски Лом, Камчия, Велека, Резовска (Българския бряг).

3. Гори създадени за защита на инженерни съоръжения.

За територията на ТП ДГС Мъглиж са идентифицирани гори, които отговарят на определението за ВКС 4.5.3.

Таблица 5. Списък на отдели и подотдели, представляващи ВКС 4.5.3

Гори отговарящи на определението за ВКС 4.5.	Отдели и подотдели	Площ, ha
Точка 3. Защитна ивица край второкласен път	208 м, 208 н, 208 п, 208 11, 208 12, 208 13, 246 л, 254 р, 254 с, 254 7, 272 е, 272 ж, 272 з, 272 к, 272 л, 272 т, 272 б1, 272 5, 272 6, 272 8, 272 13, 321 е, 321 о, 351 б, 351 р;	Обща площ 21,3
Точка 3. Защитна ивица край ж.п. линия	53 3, 54 н, 55 г, 55 ж, 55 з, 55 и, 55 к, 55 л, 55 м, 56 и, 56 л, 56 м, 56 с, 56 т, 57 р, 64 л2, 66 и, 66 9, 67 е, 67 1, 68 е, 68 2, 70 г, 71 з, 74 ж, 76 к, 76 л, 76 м, 76 б, 76 7, 77 з, 77 и, 77	Обща площ380,8 ха

	12, 77 13, 78 к, 78 л, 78 м, 78 н, 78 п, 78 12, 78 13, 79 е, 79 ж, 79 з, 79 5, 79 6, 80 а, 81 а, 81 б, 82 к, 82 л, 82 1, 83 ц, 83 б1, 83 в1, 83 1, 85 ю, 85 е1, 85 4, 85 6, 88 п, 88 ф, 88 6, 88 7, 88 8, 89 с, 89 т, 89 ф, 89 3, 89 4, 146 г1, 146 6, 149 11, 151 а, 151 г, 151 ф, 151 ю, 151 я, 151 8, 152 а, 153 р, 153 с, 154 о, 154 п, 154 р, 154 с, 155 з, 155 и, 155 к, 155 м, 155 н, 155 4, 156 9, 157е, 159 д, 159 ж, 160 в, 160 1, 165 а, 166 а, 171 а, 172 в, 172 1, 172 2, 173 в, 173 г, 173 3, 175 9, 184 е, 184 3, 184 4, 184 5, 186 е, 186 3, 187 г, 187 д, 187 з, 187 3, 187 4, 187 5, 188 е, 188 з, 188 и, 188 к, 188 2, 188 4, 189 е, 247 л, 247 м, 248 1, 254 в, 254 г, 254 3, 321 з, 321 и, 322 г, 322 д, 322 и, 322 к, 322 л, 322 о, 322 р, 322 т, 322 ц, 322 ч, 322 3, 322 4, 322 5, 322 8, 322 10, 322 11, 322 13, 323 а, 323 1, 324 а, 324 1, 325 е, 325 ж, 325 к, 325 л, 325 2, 326 и, 326 к, 326 л, 326 м, 326 3, 326 4, 327 б, 327 в, 327 г, 327 е, 327 с, 327 т, 327 1, 328 в, 328 д, 328 ж, 328 з, 328 и, 328 к, 328 т, 328 у, 328 1, 329 и, 329 к, 329 л1, 351 х;	

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 4.5

В горите за защита на инженерни съоръжения се препоръчва отгледните сечи да се водят с умерена интензивност. Възобновителните мероприятия трябва да осигурят плавен преход между старото и новото поколение гора, при което да не се намаляват съществено защитните функции. Това изисква прилагане на сечи с дълъг възобновителен период.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 4.5

След провеждане на лесовъдски мероприятия е необходимо да се следи за изменения във състоянието и изпълнението на функции на гората като защитен фактор.

ВКС 5. ОСНОВНИ ПОТРЕБНОСТИ НА НАСЕЛЕНИЕТО. МЕСТА И РЕСУРСИ ОТ ФУНДАМЕНТАЛНО ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗАДОВОЛЯВАНЕ НА ОСНОВНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ (ВКЛ. ПОМИНЪК, ЗДРАВЕ, ХРАНА, ВОДА), ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ).

Тази ВКС се различава от биологичните и екологични стойности по участието на местните общности в ползването и управлението на гората. При определянето е оценена потенциалната зависимост на местното население от ресурсите, които им дава гората.

Една гора може да има статут на гора с ВКС, ако местните хора получават от нея жизненоважни горива, храни, фураж, лекарства, или материали за строителството, без да имат леснодостъпни алтернативи за тяхното набавяне. В такива случаи високата консервационна стойност изрично се определя като една или повече от тези основни потребности. Ако хората от някоя общност получават приходите си единствено от дадена гора и нямат алтернативен източник на доходи, то тази гора има ВКС.

Съгласно Практическо ръководство "Определяне, управление и мониторинг на ГВКС в България", в България следните ресурси могат да характеризират ВКС 5, според нивото на зависимост на местното население от тях, наличието на лесно достъпни заместители и взаимодействието с други ВКС:

- Дърва за огрев и битови нужди
- Паша и фураж – сено и листна маса
- Недървесни продукти – гъби, лечебни растения, горски плодове, охлюви, продукти от лов и други (недървесни горски продукти, с които може да се търгува, включително уловени животни, смоли, плодове, и т.н.)
- Водоснабдяване (вода за пиене и за всекидневни нужди – виж ВКС 4.1)

1. Ползване на дървесина

Годишно ползване на дърва по ЛУП – 34809 куб. м. (лежаща маса)

Продажби от промишлен дърводобив на дърва:

- 2013г.- 30117 куб. м.
- 2014г.-26884 куб. м.
- 2015г.-26262 куб. м.

Продажби на физически лица:

- 2013г. - 2857 куб. м.
- 2014г. – 1217 куб. м.
- 2015г. – 798 куб. м.

2. Пашуване

Пащата в горите е регламентирана съгласно чл. 125 ал.1 от Закона за горите - ежегодно кметовете на община Мъглиж и Николаево издават заповеди на основание предложение на ТП ДГС Мъглиж, в които се посочват забранените за паша територии.

3. Гъби, билки и други ползвания

ТП ДГС „Мъглиж" разполага с добри възможности за получаване на доход от билки, гъби и други странични ползвания. Предвид на това, че възможният добив силно варира в зависимост от годината, в ЛУП не се предвиждат конкретни количества.

Издадени позволителни :

- 2013 г.- 20 300кг. билки
- 2014 г.- 16 320кг. билки
- 2015 г.- 10 004кг. билки

Регистрирани изкупвателни пунктове:

- ЕТ „ НАН – Комерсиал" гр. Казанлък общ. Кзанлък
- „Ехинацея” ЕООД гр. Казанлък общ. Казанлък
- „Европейски свят” ЕООД гр. Казанлък общ. Казанлък
- „ Симона фунги” ЕООД с. Тулово общ.- Мъглиж

4. Ловностопанска дейност

Територията на ТП ДГС „Мъглиж“ по отношение на ползвателите се разделя на шест дивечовъдни участъка предоставени са им ловностопанските райони за стопанисване.

Държавните дивечовъдни участъци са два: ДУ“Пърково”; ДУ „ Българка”; ДУ Върбаница”; ДУ „Борущица”;ДУ „Петровското”„ ДУ Бетера”.

Предоставените ловностопански райони се стопанисват от 12 ловни дружини обединени в 3 ловни сдружения.

Всички ловни сдружения имат специалисти по ловно стопанство.Имат назначени и ловни надзиратели,като при тях специалиста по ловно стопанство съвместява функциите на ловен надзирател.

Държавните дивечовъдни участъци имат по двама специалисти по ловно стопанство.

Взаимоотношенията с всички са много добри. Исканите информации се представят в срок. Извършват таксацията на дивеча, изготвят проекто-плановете за ползване на дивеча, създават и поддържат специализирана фуражна база за дивеча, изграждат ловностопански съоръжения, регулират числеността на хищниците чрез индивидуален и групов лов.

Характерни представители на фауната, които са обект на лов:

- едър дивеч – благороден елен, сърна и дива свиня
- дребен дивеч – заек, фазан, яребица, кеклик, пъдпъдък, гургулица, гривяк, голяма белочела гъска, полудива патица, зеленоглава патица, лятно бърне, горски бекас и обикновена бекасина.
- хищници – вълк,чакал, лисица, бялка, язовец, черен пор

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5

Общи препоръки за управлението на горите в ДГС с цел съхраняване на социалната им значимост:

✓ Изготвя се оценка на социалното въздействие на управлението на горите при което са идентифицирани засегнатите групи, проведени са консултации с техни представители, идентифицирани са основните въздействия на горскостопанските дейности върху тези групи и са разработени и консултирани мерки за намаляване на идентифицираните негативни въздействия. Предписаните мерки се вземат предвид при горскостопанското планиране и вземането на управленски решения.

✓ Ръководството на ДГС осъществява ежегодни срещи с представителите на засегнатите групи. Жителите на местните общности трябва да имат възможност да обсъждат всички притеснения, свързани с горскостопанските дейности в социален и екологичен аспект, с директора на ДГС през приемните му дни.

✓ Поради високата степен на зависимост на местното население от дърва за огрев и битови нужди, този елемент и в бъдеще ще бъде ключов по отношение определяне на отношението на местните хора и общински администрации към управлението на горите в стопанството. Ръководството на горското стопанство трябва да предвижда необходимите количества дърва за добив, без обаче да бъде превишано предвиденото в горскостопанския план годишно ползване;

✓ Да се ползват възможностите за допълнителни приходи от събиране на такси по съответните тарифи за ползване на недървесни горски продукти и извършване на туристически дейности в земите от горския фонд;

✓ Да не се извършват голи сечи и подмяна на естествената горска растителност;

✓ Да не се извършват залесявания с не-типични и не-местни видове;

✓ Да не се превишават по обем и интензивност ползванията определени в горскостопанския план.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА РЕСУРСИТЕ, СВЪРЗАНИ С ВКС 5

Общи препоръки за мониторинг на управлението на горите с цел съхраняване на социалната им значимост:

- ✓ Периодично да се извършва консултация с местната власт и населението за проверка социалната значимост на ресурсите на територията на стопанството съгласно определението за ВКС 5;
- ✓ Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в горскостопанския план, като те се съобразяват с препоръките и указанията за стопанисване на ресурсите, свързани с ВКС 5.

ВКС 6. КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ. МЕСТА, РЕСУРСИ, МЕСТООБИТАНИЯ И ЛАНДШАФТИ ОТ ГЛОБАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО КУЛТУРНО, АРХЕОЛОГИЧНО ИЛИ ИСТОРИЧЕСКО ЗНАЧЕНИЕ, И/ИЛИ ОТ КРИТИЧНО (НЕЗАМЕНИМО) ЗНАЧЕНИЕ ЗА ТРАДИЦИОННАТА КУЛТУРА НА МЕСТНИТЕ ОБЩНОСТИ И КОРЕННОТО НАСЕЛЕНИЕ, ИДЕНТИФИЦИРАНИ С ТЯХНО УЧАСТИЕ, ВКЛ. КУЛТУРНО, ЕКОЛОГИЧНО, ИКОНОМИЧЕСКО ИЛИ РЕЛИГИОЗНО/ДУХОВНО ЗНАЧЕНИЕ.

Една гора може да се обяви за ГВКС, ако притежава или осигурява стойности, без които местната общност би претърпяла драстична промяна в културата, или за които общността няма алтернатива. Съгласно нормативната уредба в страната около 40 000 обекта на културно-историческото наследство в България имат статут на паметник на културата. Част от тях попадат в гори или са тясно свързани с горски територии.

Такива ГВКС в България, съдържащи ВКС 6, са всички:

1. Горски територии в 500 м ивица около религиозните обекти от *Приложение 7*;

2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7 (църкви, параклиси, оброчища, аязма, текета и др.), древни светилища, окултни средища, археологически паметници и разкопки и др. места важни за съхраняване на духовността, традициите, историческата и културната памет, определени при консултациите с местните хора;

3. Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора;

4. Горски територии в границите на обекти на недвижимото културно наследство (паметниците на културата) или в техните охранителни зони;

5. Горски територии непосредствено разположени (в 30 м. ивица/ по 15 м от всяка страна на пътеката) по протежение на официално маркирани туристически маршрути и немаркирани, но често използвани туристически пътеки.

6. Горски територии в 50 м. ивица около туристически обекти, както и горски територии с изключителна естетическа и рекреационна стойност (вкл. единични дървета или малки групи дървета – напр. вековни или забележителни дървета), чешми, беседки, образователни маршрути, и др. важни за туризма и образованието места, определени при консултациите с местните хора и активни в района туристически групи, сдружения и компании.

На територията на ТП ДГС Мъглиж са определени територии отговарящи на т. 2 и т. 3 от определението за ВКС 6.

2. Горски територии в 100 м ивица около манастири и други религиозни обекти извън Приложение 7:

Мъглижки манастир "Св. Николай" - подотели: 235 и, 235 в, 235 г, 235 е, 235 к, 234 г, 234 8, 234 в, 236 е, 236 д – площ 95,7 ха.

Според преданието манастирът бил основан от **цар Калоян** (1197 - 1207) през 1197 г. след победата му над кръстоносците в битката край Мъглиж. За да се помни победата, царят дарил средства за построяване на манастир.

В приписка в полето на Четвероевангелие от 1572 г. е описан драматичен епизод от живота на манастира. На 13 февруари 1623 г. **еничарският предводител Склав** дошъл да събира **кръвен данък**, един от най-жестоките данъци за поробените народи в Османската империя. Хората **скрили децата си в манастира**. Монасите не ги издали и за назидание били изклани. Така загинали монасите Гервасий, Анастасий, Богослов и Стефан, но **децата били спасени**.

И в най-смутните времена **манастирът пазел българския дух**. Още през 16 в. тук се подготвяли свещеници за цяла Южна България имало и **килийно училище.** Немският пътешественик Стефан Герлах посетил Мъглижкия манастир през 1575 г. Той се възхитил от училището, което организирали монасите.

През **Възраждането** тук било открито **мъжко училище**, а някоко години по-късно и женско. През 1870 г. училището прераснало в **прогимназия**. В манастира имало **голяма библиотек**а, която изгоряла през Руско-турската освободителна война.

Манастирът бил тясно свързан с **национално-освободителното движени**е през 19 в. През 1835 г. тук бил заточен игуменът на Плаковския манастир, йеромонах Сергий, заради участието си във **Велчовата завера**. През 1866-1870 г. игумен на манастира бил **поп Харитон**, прочул се по-късно в Дряновската епопея от 1876г. От големия пожар по време на руско-турската война оцеляла само **каменната църква**, строена през 1834г. и част от жилищното крило.

От 1922 г. манастирът е **девически**. Днес монахините продължават традицията на някогашното училище. Обучават децата на **вероучение и изобразително изкуств**о.

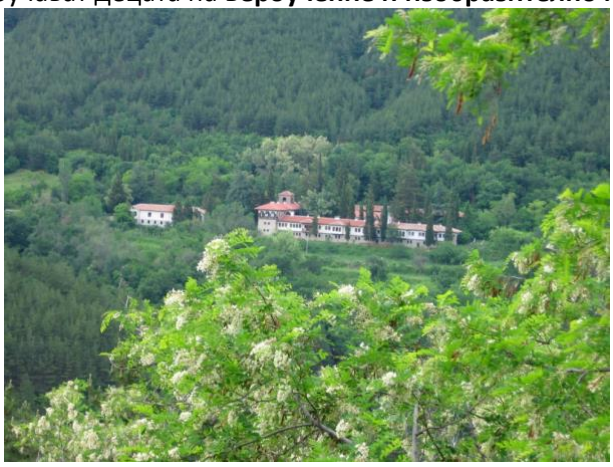

3. Горски територии в 100 м ивица около територии, традиционно свързани с провеждането в тях на събори, надпявания и други мероприятия, важни за съхраняване на културното наследство и националните традиции, определени при консултациите с местните хора:

Паметник на партизанин - подотели: 237 7 – площ 0,3 ха.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА СТОПАНИСВАНЕ НА ВКС 6

Да не се планират и провеждат мероприятия, които водят до промяна на ландшафта, облика на местностите и понижаване стойностите на гората като ВКС 6 (напр. голи сечи, краткосрочно-постепенни сечи, възобновителни сечи с голяма интензивност). Особено внимание трябва да се обърне на запазване и по възможност подобряване на естетическите и защитни функции на гората (запазване на мъртви стоящи и лежащи дървета, живи единични и групи дървета с интересни интериорни качества, дървета с хралупи, стари дървета). През туристическите сезони и периодите на провеждане на традиционните събори, панаири или културни, исторически, религиозни мероприятия на местното население, в отделите на провеждането им да не се извършват дърводобивни, извозни и други горскостопански дейности, нарушаващи духа и спокойното протичане на мероприятията.

ПРЕПОРЪКИ И УКАЗАНИЯ ЗА МОНИТОРИНГ НА ВКС 6

Веднъж на 2 години да се извършва консултация с местната власт, населението, културните и туристически организации за проверка дали определените ГВКС запазват значимостта си съгласно определението за ВКС 6, както и за поява и описване на нови ГВКС на територията на стопанството.
Ежегодно да се извършва контрол по дейностите предвидени в ГСП, като те се съобразяват с препоръките и указанията за стопанисване на определените ВКС 6.